

การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

AN IMPLEMENTATION OF POLICY TO PROMOTE, RESTORY AND
DEVELOPMENT TOURIST SITES OF SAMCHUK SUB-DISTRICT
MUNICIPALITY, SUPHANBURI PROVINCE

พระนฤนาท ญาณวิริโย (สดคมขำ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

พระนฤนาท ญาณวิริโย (สดคมขำ)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

AN IMPLEMENTATION OF POLICY TO PROMOTE, RESTORY AND
DEVELOPMENT TOURIST SITES OF SAMCHUK SUB-DISTRICT
MUNICIPALITY, SUPHANBURI PROVINCE

PHRA NARUNAT YĀNAVIRIYO (SODKOMKUM)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาล ตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบ
วิทยานิพนธ์

.....
(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(พระครูปริมาณรัักษ์, รศ.ดร.)

.....
(ผศ.พิเศษ ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล)

.....
(ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

.....
(พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.)

.....
(อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต)

คณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช
พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.
อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต

ประธานกรรมการ
กรรมการ
กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....
(พระนฤนาท ภาณวิริโย)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การนํานโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัย : พระนฤนาท ญาณวิริโย (สศคมขำ)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

: พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ. พธ.บ.(เกียรตินิยมอันดับ ๑), ศศ.ม., รป.ม.
(การจัดการความขัดแย้ง)

: อาจารย์ ดร.ยุพธนา ปรานีต พธ.บ., ร.บ., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ๒) เพื่อศึกษาการนํานโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก ๓) เพื่อศึกษาสมรรถนะภายในองค์กรในการนํานโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติในเทศบาลตำบลสามชุก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) จำนวน ๑๑ ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) จำนวน ๑ ชุด สำหรับสัมภาษณ์นายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสามชุก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content analysis Technique) ตามโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ประกอบการสังเกตของผู้วิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งบางพื้นที่ได้ประสบปัญหาจนเข้าขั้นวิกฤติ และการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สามารถอาศัยมาตรการเกี่ยวกับการส่งเสริมฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อไม่ให้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมฟื้นฟู และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในฐานะเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว

๒. การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก ในการทำแผนเพื่อพัฒนาได้จัดให้มีการประชุมร่วมสามฝ่าย ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และประชาชนในชุมชนเพื่อเสนอโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน หลังจากนั้นจัดลำดับความสำคัญของโครงการแล้วจึงจัดทำเป็นแผนพัฒนาสามปีเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการนำนโยบายการท่องเที่ยวไปปฏิบัติทางเทศบาลได้จัดคณะกรรมการชุมชนขึ้นมาประสานงานกับคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์เพื่อทำงานด้านการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวร่วมกัน โดยมีหลักการพัฒนาเพื่อที่จะอนุรักษ์ความดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงวิถีชีวิตของชุมชนเอาไว้ และสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนนั้นด้วย

๓. เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุกประสบความสำเร็จสมรรถนะภายในองค์การมีความสำคัญเพื่อให้โครงการดำเนินไปอย่างราบรื่น ดังนั้นองค์การจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ได้แก่ ๑) ด้านโครงสร้างองค์การ จะต้องมีความชัดเจนไม่ซับซ้อนเพื่อความสะดวกในการสั่งการตามลำดับชั้น ๒) ด้านบุคลากร เพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพควรจัดอบรมบุคลากรเป็นประจำให้มีความพร้อมในการปฏิบัติตามหน้าที่ ๓) ด้านงบประมาณ ถ้าอาศัยเฉพาะที่มาจากเทศบาลเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่มีหลายแห่ง ดังนั้นภาคเอกชน และภาคประชาชนในท้องถิ่นควรเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณด้วย ๔) ด้านสถานที่ ควรเลือกจากแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่มีความพร้อมในการพัฒนาและจัดทำเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเข้าด้วยกัน ๕) ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและบอกต่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักมากยิ่งขึ้น และกลับมายังแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสมรรถนะภายในองค์การ ได้แก่ โครงสร้างองค์การ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีส่วนสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถมีความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวได้

Thesis title : An Implementation of Policy to Promote, restore and Development
Tourist Sites of Samchuk Sub-district Municipality, Suphanburi
Province

Researcher : Phra Narunat Yānaviriyo (Sodkomkum)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis supervisory committee

: Asst. Prof. Dr. Thatchanan Issaradet, B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

: Phramaha Boonlert Indapañño, Assoc. Prof., B.A., M.A., M.P.A.
(Conflict Management)

: Dr. Yuttana Praneet, B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

Date of graduation : 31 March 2014

ABSTRACT

The objectives of this research were : 1) to study the concept of an Implementation of Policy to promote, restored and developed tourist sites of Samchuk Sub-district Municipality, Suphanburi Province. 2) to promote and implementation on the rehabilitation and developed the tourist attraction of Samchuk Sub-district Municipality, Suphanburi Province. 3) to study the internal performance of policy on promoted, restored and developed tourist sites of Samchuk Sub-district Municipality, Suphanburi Province. This qualitative research identified by the documents, in-depth interview together with the structured interview. The data analysis performed by interviewed the mayor and municipal officials of Samchuk, analyzed the key informants and collaborate the context by the content analysis technique according to the observation of the researcher.

The research findings were as follows :

1) To solve the problems of the decadence of the tourist attractions which some areas got the crisis and preventing tourists' attractions getting worse. The measurement of promoting, restoring and developing tourist sites to solve and prevent such problems based on the local to play a role in promoting, restoring and developing as the owner of the resource conservation of the tourist sites

2) To implement the policy to promote restored and developed tourist sites of Samchuk Sub-district Municipality, Suphanburi Province focused on the plan to arrange a meeting in three divisions, such as: local government, the private sector, and population in the community offered the tourism development project in the community. Regarding to the priority and the three-year development plan for implementing the policy into practice of the municipal tourism, the community had to coordinate with Samchuk development committee to work with the ecotourism principle development in order to conserve the local cultural heritage, including increasing the income to the community.

3) To effective the policy to promote restored and developed tourist sites of Samchuk Sub-district Municipality, Suphanburi Province, the project was supposed to prepare in various aspects such as : 1) to facilitate the command sequence, the organizational structure must clear and uncomplicate. 2) to get the regular duties, the human resource should set up training personnel. 3) to support the budget, the private sector and the local people should support the budget to the municipalities. 4) to attract the community the municipality should develop and create a network to the tourists the community together. 5) to make an impression, viral marketing, and return to the attractions in the community once again, the municipality should support the development of infrastructure to tourists equipment and facilities. Therefore, the solutions of the deterioration were based on the public sector performance, the internal organization such as : organization structure, personnel, budget, places, materials, equipment and facilities played an important role to support the visitors in tourism development.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเพราะอาศัยความเมตตาอนุเคราะห์ของ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ., อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต, ที่เมตตาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณประธานและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์ คือ พระครูปริมาณารักษ์, รศ.ดร., ผศ.พิเศษ ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสด์ จิรัฐติกาล และผู้เชี่ยวชาญในการ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย คือ อาจารย์ พระมหาสม กลยาโณ, ดร., อาจารย์ พระครูสังฆรักษ์ เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ, ดร., อาจารย์ ดร. พิเชฐ หังโต, ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ขอเจริญพรขอบคุณนายณรงค์ชัย โกศวรรณวิทย์ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสามชุก, นายอิทธิพร โกศวรรณวิทย์ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสามชุก, นางสาวปราณี กิจจำนงค์, นายสมชาย อ่อนศรี, นางสาวทิพยา สวนดอกไม้, นางสาวอำไพ สว่างศรี, นางสาวสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย, นางนิชกมล สิริภาพ, นายสุเทพ ฉัตรทอง, นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล, นางกฤตยา เสริมสุข ที่ให้ความ อนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอเจริญพรขอบคุณเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสามชุก ที่ช่วย อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลวิจัยทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณ พระอธิการวีระ จกกวโร, คุณพ่อชิดชนก สดคมขำ, คุณแม่เชียร สดคมขำ, คุณป้าพรทิพย์ สดคมขำและญาติโยมวัดเขานางบวชที่ได้เมตตาอนุเคราะห์สนับสนุน ทุนการศึกษา และคอยให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณ อาจารย์ ดร.ธิดาจุฑา หมั่นมี และเพื่อนๆ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ ๗ ทุกรูป/คน ที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาเป็น กตเวทิตาคุณแก่ ครูบาอาจารย์ บิดามารดา ญาติสนิทมิตรสหาย ที่เป็นกำลังใจสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง รวมทั้งบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยฉบับนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบ ผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พระนฤนาท ภาณวิริโย (สดคมขำ)

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

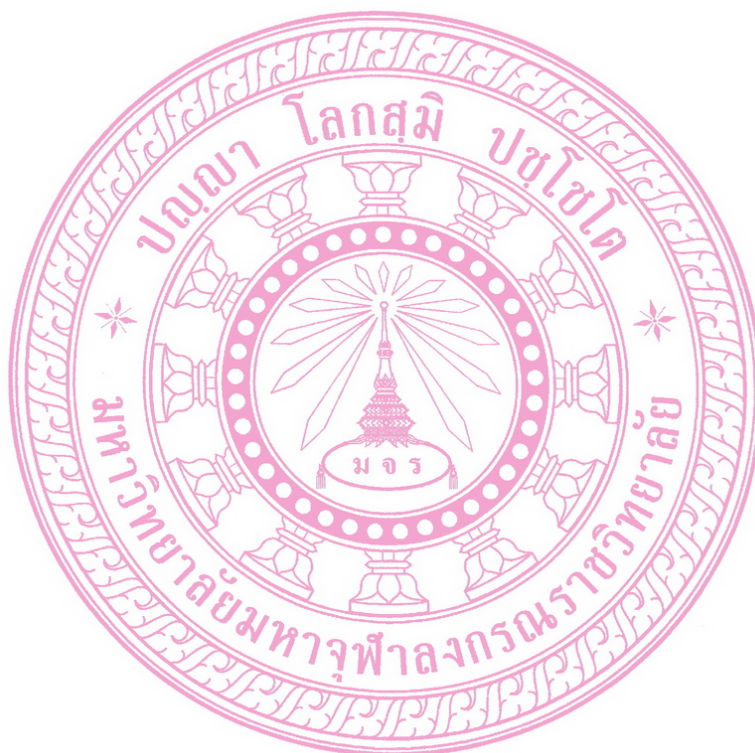
เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๙)
สารบัญแผนภาพ	(๑๐)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๑.๗ วิธีการดำเนินการวิจัย	๓๘
๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	๓๙
๑.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๐
บทที่ ๒ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว	๔๑
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว	๖๓
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	๗๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
บทที่ ๓	การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	
๓.๑	ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลสามชุก	๘๗
๓.๒	การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก	๙๑
๓.๓	การติดตามและประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก	๑๐๐
บทที่ ๔	สมรรถนะภายในองค์การในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	
๔.๑	สมรรถนะภายในองค์การในการเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลสามชุก	๑๐๕
๔.๒	ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลสามชุก	๑๑๔
๔.๓	สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย	๑๑๕
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
๕.๑	สรุปผลการวิจัย	๑๑๙
๕.๒	อภิปรายผลการวิจัย	๑๒๕
๕.๓	ข้อเสนอแนะ	๑๒๗
บรรณานุกรม		๑๒๘
ภาคผนวก		๑๓๔
ภาคผนวก ก.	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๓๕

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๔๒
ภาคผนวก ค. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๕๔
ภาคผนวก ง. รูปภาพผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์	๑๕๘
ภาคผนวก จ. รูปภาพกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลสามชุก	๑๖๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๗๐

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓.๑ สรุปแผนดำเนินการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก	๙๙
๓.๒ ผลการติดตามและประเมินโครงการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก	๑๐๓
๔.๑ งบประมาณตามโครงการในแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘)	๑๑๑

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔๐
๓.๑ แนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา	๑๐๓
๔.๑ โครงสร้างองค์การของโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลสามชุก	๑๐๖
๔.๒ โครงสร้างองค์การของโครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก	๑๐๗
๔.๓ โครงสร้างองค์การของโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของเทศบาลตำบลสามชุก	๑๐๘
๔.๔ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย	๑๑๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทศบาลตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็กโดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๒ คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรในเขตเทศบาล เทศบาลตำบลมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่นๆ ได้ตามสมควร

หากท้องถิ่นที่เป็นเทศบาลตำบลเจริญเติบโตขึ้นจนมีประชากรถึง ๑๐,๐๐๐ คน และมีรายได้พอควร อาจได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดกลาง) ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระมากขึ้น และเขตเทศบาลก็อาจขยายออกไปตามชุมชนเมืองที่ขยายตัวโดยยุบองค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียงที่กลายสภาพจากชนบทเป็นเมืองเข้ามารวมด้วย แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

นโยบายเป็นกรอบสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์และผลแห่งการดำเนินงาน นโยบายที่ดีย่อมทำให้การตัดสินใจถูกต้องและดีตามไปด้วย นโยบายที่ดีย่อมทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยปกติการกำหนดนโยบายเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นหน้าที่ของผู้บริหารอีกระดับหนึ่งซึ่งเป็นระดับที่ต่ำกว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานหรือข้าราชการประจำถ้าเป็นนโยบายของรัฐเมื่อได้มีการกำหนดนโยบายใดขึ้นมาแล้วเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนำนโยบายนั้นๆ ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้มีเป้าหมายเอาไว้

การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) เป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรในการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่วางไว้หรือไม่แค่นั้นเพียงใด การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงานและการปฏิบัติงานโครงการให้ดีขึ้น โดยสามารถนำทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรทางกายภาพมาประสานเข้าด้วยกัน จูงใจให้นำไป

ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้หรือไม่เพียงใด การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาความจริงที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมุ่งตอบคำถามที่สำคัญ ๒ ประการ คือ มีอะไรเกิดขึ้น (What) และทำไมจึงเกิดขึ้น (Why) ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การศึกษาถึงบทเรียนที่เกิดขึ้น การนำไปสู่การพัฒนาแนวทางและการสร้างกลยุทธ์ที่จะช่วยสร้างความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดขึ้น

การสนับสนุนฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นการปรับปรุงแก้ไขและรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนา แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และกิจกรรมต่างๆ ให้คงความงดงามและมีคุณค่าเป็นทรัพยากรของชาติสืบไปพร้อมทั้งใช้ทรัพยากรที่มีดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเยือนในท้องถิ่นของตน

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้แผนงาน (Program) บรรลุผล ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีอยู่ด้วยกัน ๓ ประการ คือ ประการแรก “การตีความ” (Interpretation) ซึ่งหมายถึงการแปลความหมายของแผนงานให้เป็นคำสั่งที่ปฏิบัติได้ ประการที่ ๒ คือ “องค์การ” (Organization) ซึ่งหมายถึงการจัดตั้งองค์การและระเบียบวิธีการปฏิบัติเพื่อให้แผนงานบรรลุผล และประการสุดท้ายคือ “เรื่องของการปฏิบัติการ” (Application) ซึ่งการให้บริการต่างๆ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายนั้นบางส่วนจะขึ้นอยู่กับประเภทของนโยบาย นโยบายที่จะประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ นโยบายที่เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ น้อยที่สุด และมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ในระดับสูง ในทางตรงกันข้ามถ้านโยบายเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงมากและความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์น้อยโอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติจะก็น้อย นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

นโยบายที่มุ่งหวังจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จมากกว่านโยบายที่มุ่งหวังการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าความยากง่ายของปัญหาที่นโยบายมุ่งจะแก้ไชนั้นจะมีส่วนกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายด้วย ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับนโยบายที่ร่างขึ้นในการกำหนดโครงสร้างการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยหลักการและนโยบายที่ดีจะต้องสามารถกำหนดกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งลักษณะของนโยบายที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีลักษณะดังนี้

๑. มีวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน และจัดลำดับความต้องการของวัตถุประสงค์นโยบายไว้อย่างดีซึ่งจะช่วยให้เห็นแนวให้เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการได้ยึดถือปฏิบัติตรงกัน
๒. ความถูกต้องเหมาะสมของทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของนโยบาย
๓. การจัดสรรเงินอย่างเพียงพอสำหรับหน่วยงานที่รับไปปฏิบัติ
๔. การจัดสายการบังคับบัญชาและประสานงานภายในและระหว่างหน่วยงานปฏิบัติ

๕. การกำหนดระเบียบปฏิบัติของหน่วยงาน เป็นต้น^๑

เทศบาลตำบลสามชุก ได้นำนโยบายผู้บริหารและยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งในระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อกำหนดกรอบด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเทศบาลได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของเทศบาลตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ แยกเป็นโครงการ ได้แก่ ๑) โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล ๒) โครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว และ ๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก จากข้อความที่มีผู้กล่าวว่าการวางแผนที่ดีทำให้ประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง หากพิจารณาให้ถ่องแท้จะพบว่าอีกครึ่งหนึ่งที่จะทำให้แผนบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์นั้นอยู่ที่ขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัตินี้เอง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลา ทรัพยากรและความสามารถของบุคคลผู้นำไปปฏิบัติ โดยในการดำเนินการอาจมีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กร แกไขระเบียบ กฎหมายที่รองรับการปฏิบัติ ตลอดจนการจัดหาทรัพยากรต่างๆ เช่น คน งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เพื่อการนั้น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อศึกษาแนวคิดและการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาสมรรถนะภายในองค์กรของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาสมรรถนะภายในองค์กรในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

^๑เอนก ฦ นคร, พ.ต.ท., ประสิทธิผลการปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจนครบาลใน กรุงเทพมหานคร, ภาคนิพนธ์พัฒนาสังคมมหาบัณฑิต, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๘).

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑.๓.๒ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓.๓ สมรรถนะภายในองค์การในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษางานวิจัยเรื่อง“การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” มีขอบเขตของเนื้อหาที่ผู้วิจัยกำหนดศึกษาประกอบด้วย ๑) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ๒) ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ตามยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามโครงการ ได้แก่ (๒.๑) โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล (๒.๒) โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว (๒.๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ๓) ศึกษาสมรรถนะภายในองค์การในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นแหล่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก คือ

๑. นายณรงค์ชัย โภควรรณวิทย์ นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก
๒. นายอิทธิชัย โภควรรณวิทย์ รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก
๓. นางสาวปราณี กิจจำนงค์ หัวหน้าสำนักงานปลัด เทศบาลตำบลสามชุก
๔. นายสมชาย อ่อนศรี ผู้อำนวยการกองคลัง เทศบาลตำบลสามชุก
๕. นางสาวทิพยา สวนดอกไม้ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง ๖ เทศบาลตำบลสามชุก
๖. นางสาวอำไพโร สว่างศรี หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ๖ เทศบาลตำบลสามชุก
๗. นางสาวสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย นักวิชาการประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลสามชุก

๘. นางนิคมล สิริภาพ หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก

๙. นายสุเทพ ฉัตรทอง ประธานสภาเทศบาล เทศบาลตำบลสามชุก

๑๐. นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์

๑๑. นางกฤตยา เสริมสุข คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๑ ปี ๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” ได้นิยามศัพท์ในการศึกษาดังนี้

นโยบายการท่องเที่ยว หมายถึง ยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินงานหรือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการในส่วนของการเสริมสร้างและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ (๑) โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล (๒) โครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว (๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การนำนโยบายการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ หมายถึง การนำเอายุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นไปดำเนินงานหรือปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้

การส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว หมายถึง การสนับสนุนให้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ พัฒนาชุมชนให้มีความเจริญงอกงาม มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนได้

แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เช่น ตลาดร้อยปีสามชุก ฯลฯ

สมรรถนะภายในองค์กร หมายถึง ชีตความสามารถของเทศบาลตำบลสามชุก ที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมทั้งมีจุดแข็งและจุดอ่อนในด้านต่างๆ หรือไม่ว่าอย่างไร การที่นโยบายจะประสบความสำเร็จจะต้องอาศัย โครงสร้างองค์กร บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

เทศบาลตำบล หมายถึง การปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นที่มีความเจริญพอสมควร และสามารถมีรายได้พอสมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำ ปรกติจะตั้งขึ้นในท้องถิ่นของอำเภอต่าง ๆ ที่มีอำเภอเมือง หรือท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด

๑.๖ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่ามีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติ” หลายความหมาย โดยผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างมาเป็นบางส่วนที่น่าสนใจศึกษา ดังนี้

ความหมายเรื่องกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของ ยูยีน บาร์แคช กล่าวว่า หมายถึง กระบวนการทำงานทางปฏิสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบายก็ได้ ในส่วนของเพรสแมน และวิลดาฟสกีให้กล่าวว่า หมายถึง การผลิตผลลัพธ์ออกมาการทำให้สำเร็จนอกจากความหมายดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปิยนุช เงินคล้าย ยังอธิบายความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติของมิลบรี แมคลาฟลิน ว่าหมายถึง กระบวนการขององค์การที่ต่อเนื่องและเป็นพลวัตซึ่งได้รับการปรุงแต่งและหล่อหลอมโดยปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมาย และกลยุทธ์ของนโยบายกับสภาพขององค์การที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง กล่าวอีกนัยหนึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายนโยบายโดยพยายามปรับเปลี่ยนประนีประนอมระหว่างเป้าหมาย และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้กับข้อจำกัด เงื่อนไข และสภาพแท้จริงของหน่วยปฏิบัติ^๒

นอกจากนี้ วรเดช จันทรศร ได้กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่า "องค์กร บุคคล หรือ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำ และกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แค่ไหนเพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของ “ความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถบรรลุผลตามนโยบายที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้” โดยได้สรุปว่าการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการ และแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น เนื้อหาสาระของการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติจึงเน้นการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (implementation processes) เพื่อที่จะศึกษาบทเรียนพัฒนาแนวทางและสร้างกลยุทธ์เพื่อที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ^๓

^๒ปิยนุช เงินคล้าย, “นโยบายสาธารณะ”, เอกสารหมายเลข ๑๖๑, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,ม.ป.ท), หน้า ๑,๓.

^๓วรเดช จันทรศร, “การนำนโยบายไปปฏิบัติ”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๒.

สาระสำคัญเกี่ยวกับปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ปัญหาด้านสาธารณะ

๑.๑ ปัจจัยด้านบุคลากร

๑.๒ ปัจจัยด้านการเงิน

๑.๓ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

๑.๔ ปัจจัยด้านวิชาการ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น

๒. ปัญหาด้านการควบคุม

๒.๑ ความถูกต้องในการแปลงนโยบาย

๒.๒ ความสามารถของผู้บริหารในการควบคุม

๒.๓ ความชัดเจนของกิจกรรม แผนงาน และโครงการ

๒.๔ ความสามารถในการกำหนดภารกิจ ตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบาย

๓. ปัญหาด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

๔. ปัญหาทางด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕. ปัญหาทางด้านความสนับสนุนและความผูกพันขององค์การหรือบุคคลสำคัญ^๔

ผู้ที่บุกเบิกการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ เพรสแมนและวิลดาฟสกี (Pressman and Wildavsky) ทำให้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางจนกระทั่งการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการยอมรับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญตอนหนึ่งของกระบวนการนโยบายสาธารณะและได้ให้คำนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ว่า คือการดำเนินงานให้ลุล่วงให้ประสบความสำเร็จให้ครบถ้วนให้เกิดผลผลิตและให้สมบูรณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลกำลังปฏิบัติอยู่และเป็นธรรมชาติของนโยบาย จะเห็นได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการกระทำขององค์การราชการที่จะต้องรับผิดชอบในการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในทุกด้าน และให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และก่อให้เกิดผลผลิตที่พึงปรารถนา^๕ ส่วนบาร์แดช (Bardach) ได้กล่าวว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเกมส์ของกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิดทฤษฎี และการวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งเห็นได้ว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นและเป็นไปตามข้อกำหนดของนโยบาย ที่เน้นความสำคัญของกระบวนการอย่างชัดเจนและแสดงให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นผลผลิต

^๔วรเดช จันทรศร, เอกสารการสอน : วิชาทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์, (ภาคเรียนที่๑, ๒๕๔๗), หน้า ๖๔-๖๕.

^๕Pressman, J. L., & Wildavsky, A. B. **Implementation (2nd ed.)**, (San Francisco: University of California Press, 1973), p. 3.

ของกระบวนการทางการเมือง การนำนโยบายไปปฏิบัติถือเป็นโอกาสแรกที่จะได้นำการตัดสินใจทางเลือกนโยบายไปปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง และขั้นตอนทั้งหมดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติแสดงให้เห็นถึงความหวังในการแก้ไขปัญหาของสังคม ความกลัวเกี่ยวกับอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน และจินตนาการของผู้ที่มีส่วนร่วมที่ต้องการจะเน้นการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงครอบคลุมกระบวนการแปลงนโยบายเป็นนามธรรมให้เป็นแผนงานรูปธรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติและตรวจสอบวัดระดับความสำเร็จได้ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ^๖

ความสัมพันธ์ระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติและนโยบายสาธารณะโดยการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงการนำการตัดสินใจนโยบายที่ได้กระทำไว้ไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จและเป็นการร่วมกันทำงานภายใต้กฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติหรือคำสั่งของฝ่ายบริหารหรือคำพิพากษาของศาลสูงสุดหรือศาลฎีกาซึ่งตามอุดมคติแล้วการตัดสินใจนโยบายคือ การบ่งชี้ปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดโครงสร้างกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอนเริ่มด้วยการกำหนดกฎพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติการคาดหมายผลลัพธ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติการยินยอมปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมาย การพิจารณาผลกระทบจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เจตนาและไม่ได้เจตนาผลกระทบจากการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติและการปรับปรุงกฎระเบียบพื้นฐานที่ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

๑. การพิจารณาผลลัพธ์ของนโยบายของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติโดยมุ่งให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้

๒. การยินยอมปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมายต่อการตัดสินใจนโยบายของผู้กำหนดนโยบาย หากนโยบายใดที่กลุ่มเป้าหมายไม่ยินยอมปฏิบัติจะก่อให้เกิดอุปสรรคสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ

๓. พิจารณาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติเพื่อจำแนกว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นผลกระทบในทางบวกหรือทางลบ ถ้าเกิดผลในทางลบก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๔. พิจารณาผลกระทบจากการรับรู้ของผู้ตัดสินใจนโยบายซึ่งผู้ตัดสินใจนโยบายจะประเมินได้ว่าเป็นผลกระทบที่พึงปรารถนาหรือไม่

^๖Bardach, E. The implementation game : The happen after a bill, (Cambridge and London: MIT Press. 1980), p. 9.

๕. การประเมินกระบวนการทางการเมืองที่มีบทบาทในการบัญญัติกฎหมายเพื่อพิจารณาปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ^๗

ปัจจัย ๒ ประการที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติและแนวทางการปฏิบัติที่ระบุอย่างเฉพาะเจาะจงและพบว่าการเปลี่ยนแปลงงานกิจวัตรขององค์การเป็นงานที่มีต้นทุนที่แพงและหน่วยงานนั้นจะต้องได้รับทรัพยากรที่เพียงพอในการดำเนินงาน ในขณะเดียวกันหน่วยงานจะต้องได้รับแนวทางในการปฏิบัติใหม่ที่เฉพาะเจาะจงและชัดเจน ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่มีความสำคัญมาก มิฉะนั้นจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความล้มเหลวได้ง่าย^๘

ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดขึ้นจาก

ประการแรก การเลือกกลยุทธ์การนำนโยบายไปปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม

ประการที่สอง กลยุทธ์การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเหมาะสมแต่การเลือกหน่วยปฏิบัติและกลไกในการปฏิบัติไม่เหมาะสม

ประการที่สาม ถึงแม้ว่าสิ่งที่กล่าวมาแล้วจะมีความเหมาะสมทั้งหมดแต่การเลือกเครื่องมือและวิธีการปฏิบัติไม่เหมาะสมก็จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ^๙

เครื่องชี้วัดหรือแนวทางที่จะวัดความสำเร็จการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติดังนี้

แนวทางแรก สามารถวัดได้จากระดับของความร่วมมือที่ผู้นำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติมีต่อผู้ออกคำสั่งหรือผู้กำหนดนโยบายถ้าระดับของความร่วมมือสูงระดับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมสูงไปด้วยและในทางกลับกันถ้าระดับความร่วมมือมีต่ำนั้นย่อมหมายความว่าระดับของความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะมีสูง

แนวทางที่สอง สามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไขที่ว่าได้มีการบรรลุผลการปฏิบัติตามนโยบายนั้นตามภาระหน้าที่ขององค์กรที่รับผิดชอบอย่างราบรื่นและปราศจากปัญหา ถ้าการปฏิบัติตามนโยบายเต็มไปด้วยความขัดแย้งหรือมีอุปสรรคเกิดขึ้นมากเท่าใดระดับของความล้มเหลวน่าจะมีสูงขึ้นเท่านั้น

^๗Mazmanian, D. A., & Sabatier, P. A., *Implementation and public policy : With a new postscript*. (Latham, MD : University Press of America, 1989), pp. 20-21.

^๘Mountjoy and O'Toole, อ้างใน สมบัติ อารังธัญวงศ์สมบัติ อารังธัญวงศ์, *นโยบายสาธารณะ*, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๖), หน้า ๔๗๘.

^๙Dunsire, อ้างใน สมบัติ อารังธัญวงศ์สมบัติ อารังธัญวงศ์, *นโยบายสาธารณะ*, พิมพ์ครั้งที่ ๙, หน้า ๔๗๙-๔๘๐.

แนวทางที่สาม สามารถวัดได้จากการที่นโยบายนั้นก่อให้เกิดผลการปฏิบัติในระยะสั้น และหรือก่อให้เกิดผลกระทบที่พึงปรารถนาหรือไม่ ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างรวดเร็วและเป็นไปตามที่คาดหวังระดับความสำเร็จก็ย่อมมีสูง^{๑๐}

สรุปได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงหมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายซึ่งอาจเป็นกฎหมายหรือคำสั่งของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีให้เป็นแนวทางแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตาม วัตถุประสงค์ การวางแผนโครงการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด การออกแบบองค์การและการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

๑.๖.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว พบว่าได้มีหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยวหลายความหมาย โดยผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างมาเป็นบางส่วนที่น่าสนใจในการศึกษา ดังนี้

การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้โดยมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงสามารถรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลายตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับได้ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งประชาชนทุกส่วนต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกันรวมถึงมีการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้นไว้ได้ ทั้งนี้ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมจะต้องไม่มีหรือน้อยที่สุดซึ่งมีเพียงการจัดการอย่างยั่งยืนเท่านั้นจึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้^{๑๑} ซึ่งการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการ

^{๑๐}Ripley & Franklin อ้างใน จุมพล หนีพวนิช, การวิเคราะห์นโยบาย ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๗), หน้า ๑๕๖-๑๕๗.

^{๑๑}สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, “การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อการรักษาระบบนิเวศ”, (กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

และการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดความสบายในการเดินทาง^{๑๒} ในการจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความประทับใจ การบริการและการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว^{๑๓}

การท่องเที่ยวเป็นความสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นจากความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้จัดบริการด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐบาลในท้องถิ่น และประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง ๔ ประการดังกล่าวแล้วต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในความหมายดังกล่าวแล้ว การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของกิจกรรมที่เกิดจากการผสมผสานในการให้บริการต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวอันเกิดจากหน่วยงานของรัฐบาล เช่น ระบบการคมนาคม การสื่อสาร ระบบความปลอดภัย ฯลฯ การบริการของภาคเอกชน เช่น การจัดที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การจูงนำเที่ยว หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ และประการสุดท้าย คือ การต้อนรับด้วยไมตรีจิตของประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นแหล่งท่องเที่ยว^{๑๔} การที่คนเดินทางออกจากที่พักหรือที่ทำงานไปยังสถานที่อื่นๆ ในระยะเวลาสั้นๆ และคนเหล่านี้จะทำกิจกรรมต่างๆระหว่างพักอาศัยชั่วคราวในสถานที่ท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ในการเดินทางต้องการไปเยี่ยมญาติมิตรหรือท่องเที่ยว^{๑๕} การท่องเที่ยว คือผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจากการปฏิสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ รัฐบาล ผู้เป็นเจ้าของบ้าน และชุมชน ผู้เป็นเจ้าของบ้านในกระบวนการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน^{๑๖}

ความสำคัญของการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงยิ่งในการหาเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยเป็นอุตสาหกรรมที่หารายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมดังต่อไปนี้

๑. เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ
๒. ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
๓. ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน

^{๑๒} Hall.Pond, Kathleen Lingle, **The Professional Guide : Dynamics of Tour Guiding**, (New York : Van Nostrand Reinhold, 1993), p. 35.

^{๑๓} Mill, Robert Christie, **Tourism The International Business**, (New Jersey : Prentice, 1990), p. 359.

^{๑๔} Coltman, **Tourism Marketing**, (New York : Van Nostrand Reinhold, 1989), p. 3.

^{๑๕} Hollyway, J Christopher, **The Business of Tourism**, (Plymouth: Macdonald and Evans Ltd. 1983), p. 3.

^{๑๖} Robert W. McIntosh, Charles R, **Goeldner, Tourism : Principle, Practices Philosophies**, 5th.ed, (New York : John Wiley and Sons, Inc. 1986), unpage.

๔. ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
๕. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
๖. ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต
๗. ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
๘. ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น
๙. ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
๑๐. ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น

๑๑. ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นหาทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย^{๑๗} กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งรายได้จากการท่องเที่ยวและรายได้จากกิจการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อพัฒนาและขยายเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนก่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ ดังนี้

๑. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism) คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อบ่มบ่มให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบอย่างยั่งยืน

๒. การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) คือ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งที่มีความนิยมสูงในหมู่นักท่องเที่ยวเป็นการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะอย่าง เมื่อเข้าไปท่องเที่ยวแล้วจะได้รับความตื่นเต้นท้าทายและให้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่

๓. การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo Tourism) คือ เป็นรูปแบบการเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะภูมิประเทศแบบต่าง ๆ ที่เกิดจากการผ่นแปรของเปลือกโลก เช่น ภูเขา หน้าผา ถ้ำ ดินถล่ม ฟอสซิล เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงและได้รับความรู้ทางธรณีวิทยาควบคู่กันไป

๔. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) คือ เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นและได้รับความนิยมเป็นอย่างมากโดยนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังพื้นที่ทางการเกษตรสวนเกษตร ฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อชมความงามทางการเกษตร ชมวิถีชีวิตของเกษตรกร ชนบทธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่นหรือชนบท ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งทัศนียภาพอันสวยงาม อันก่อให้เกิดความสนุกสนานและได้รับความรู้พื้นฐานด้านการเกษตร

^{๑๗} องค์การสหประชาชาติ, ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว (ออนไลน์), แหล่งที่มา: <http://dit.dru.ac.th/home/023/travel/#2>. (๑๗ พ.ค. ๒๕๕๖).

๕. การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health Tourism) คือ การท่องเที่ยวพักผ่อนไปท่ามกลางธรรมชาติ เรียนรู้วิธีการใช้พลังงานจากธรรมชาติมาบำบัดหรือเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรง จิตใจสดชื่นแจ่มใสควบคู่ไปกับการท่องเที่ยว เห็นวัฒนธรรมท้องถิ่นและนำสิ่งที่ได้รับมาปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ส่วนใหญ่นิยมเดินทางไปพักผ่อนยังต่างจังหวัด ซึ่งปัจจุบันนิยมกันมากในรูปแบบของศูนย์สุขภาพ

๖. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) คือ การท่องเที่ยวไปตามสถานที่ทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานที่สำคัญๆ หรือมีชื่อเสียงเป็นการแสวงหาความรู้ความเพลิดเพลิน และได้เห็นคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีมาแต่โบราณอันเป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน

๗. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural and Traditional Tourism) คือ การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมงานเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เนื่องในเทศกาลต่างๆ เป็นการสืบทอดและรักษามรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นไว้ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

๘. การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourism) คือ เป็นการเดินทางไปตามชนบทชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ โดยเฉพาะบริเวณที่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่งดงาม สงบ หรือสังคมที่เรียบง่าย เป็นการสัมผัสการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวชนบทที่ห่างไกลจากสังคมเมืองและใกล้ชิดกับธรรมชาติ

๙. การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน คือ การจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ผสมกับกระแสด้านความต้องการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น

๑๐. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) คือ การพัฒนาและจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาดรอบคอบระมัดระวังให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสามารถธำรงรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุดเกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้นานที่สุดโดยไม่ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น^{๑๔}

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยว และชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวโดยปกป้องและรักษาโอกาสให้กับคนในรุ่นต่อไปในอนาคตซึ่งจะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดที่จะสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในขณะที่จะสามารถธำรงรักษาเนื้อหาทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทาง

^{๑๔} วรรณ วรชานิชย์, ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔๑-๑๔๘.

ชีวภาพ และระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเกื้อหนุนและระบบต่างๆ ที่เกื้อหนุนชีวิต พืช สัตว์ และมนุษย์ทั้งหลาย ซึ่งจากกรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถเป็นหลักการได้ ๕ ข้อ คือ

๑. ทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและทรัพยากรอื่นๆ ในการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการอนุรักษ์ไว้เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยจะยังสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่สังคมปัจจุบันได้

๒. จะต้องมีการวางแผนและจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่ท่องเที่ยว

๓. คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมจะยังคงได้รับการรักษาไว้ได้และปรับปรุงให้ดีขึ้นได้เมื่อจำเป็นที่จะต้องจัดทำ

๔. จะต้องรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเอาไว้เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะยังคงสามารถรักษาความเป็นที่นิยมอยู่ได้และสามารถทำการตลาดต่อไปได้

๕. ผลประโยชน์ของการท่องเที่ยวจะต้องแผ่หรือกระจายไปในทุกภาคส่วนของสังคม^{๑๔}

หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ๑) การมีส่วนร่วมของชุมชน
- ๒) ความร่วมมือของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓) การสร้างโอกาสการจ้างงานที่มีคุณภาพ
- ๔) การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว
- ๕) การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุด
- ๖) การวางแผนระยะยาว
- ๗) ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
- ๘) ความสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาด้านต่างๆ
- ๙) ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ
- ๑๐) การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ
- ๑๑) การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว
- ๑๒) การสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบ
- ๑๓) การเน้นผลประโยชน์ชุมชน คุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- ๑๔) การพัฒนาคน การศึกษาและหลักสูตรต่างๆ
- ๑๕) การเสริมสร้างลักษณะเด่นอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่

^{๑๔}World Tourism Organization, Guide for local authorities on developing sustainable tourism, (Madrid, Spain: Author, 1998), pp. 21-22.

๑๖) การคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากร

๑๗) การดำรงรักษาทรัพยากรมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมและ

๑๘) การทำการตลาดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน^{๒๐}

แหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. การแบ่งแหล่งท่องเที่ยวตามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑.๑ ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

๑.๒ ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา

๑.๓ ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา

๒. การแบ่งแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงชั้นโอกาสเชิงนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum-ROS) เป็นการแบ่งแหล่งท่องเที่ยวบนพื้นฐานและแนวความคิดของการวางแผน การจัดการ และการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว หลักการแบ่งลักษณะนี้ใช้ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ (physical setting) ลักษณะทางสังคม (social setting) และลักษณะการจัดการพื้นที่ (managerial setting)^{๒๑} กิจกรรมการท่องเที่ยว ควรเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบน้อยที่สุดหรือเป็นผลกระทบที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้ กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจจำแนกเป็นกิจกรรมที่เน้นการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมที่เน้นการแสดงออกและกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้กิจกรรมต่างๆ อาจมีความเหลื่อมซ้อนหรือสามารถปฏิบัติร่วมกันได้^{๒๒}

^{๒๐} เทิดชาย ช่วยบำรุง, “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”, (สถาบันพระปกเกล้า : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๕๒), หน้า ๕๔.

^{๒๑} มนัส สุวรรณ, “โครงการศึกษาเพื่อจัดทำดัชนีวัดคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว (ฉบับสมบูรณ์)”, (เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔), หน้า ๗๖-๗๘

^{๒๒} McGregor, J., Developing a national sustainable tourism strategy: Going beyond ecotourism to protect the planet's resources, (Retrieved April 16, 2007). from (<http://www.environment.yale.edu/documents/downloads/0-9/99macgregor.pdf>, 1996).

วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีดังนี้

๑. การท่องเที่ยวเมื่อมีเวลาว่าง (Leisure) การใช้เวลาว่างของมนุษย์มีความแตกต่างกันตามเจตคติและสิ่งแวดล้อม การใช้เวลาว่างของบุคคลเป็นไปตามแรงจูงใจส่วนบุคคล (Personal Motivation) แต่ในยุคของข้อมูลข่าวสารทำให้คนได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ ได้โดยง่ายทำให้มีการเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ตามอัธยาศัยของตนเพิ่มขึ้น ผู้ที่มีเวลาว่างจะวางแผนในการเดินทางล่วงหน้าในแหล่งท่องเที่ยวที่แต่ละบุคคลสนใจ

๒. การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Recreation) หมายถึง การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการพักผ่อนอย่างแท้จริง การใช้เวลาหยุดงานไปท่องเที่ยวในลักษณะสบายๆ เช่น การพักผ่อนในบ้านพักตามอากาศริมทะเล บริเวณบ่อน้ำแร่และเชิงเขา เป็นต้น

๓. การท่องเที่ยวในวันหยุด (Holiday) ปัจจุบันการเดินทางท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์จึงมีการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการหมกมุ่นการทำงานเพื่อดำรงชีพ ในวันหยุดจึงมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากนิยมเดินทางไปต่างท้องถิ่นหรือนอกเมือง นอกถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของตน ชาวตะวันตกนิยมเดินทางออกนอกเมืองหรือเดินทางไปท้องถิ่นเพื่อพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์หรือพักร้อน จนเป็นวัฒนธรรมของการเดินทางท่องเที่ยวของชาวตะวันตก

๔. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา (Sport) การท่องเที่ยวชนิดนี้มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการคือ

๔.๑ การไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจ เช่น ฟุตบอล มวย เทนนิส และกอล์ฟ เป็นต้น การแข่งขันกีฬานี้ถึงแม้จะมีการย้ายสถานที่แข่งขันก็ยังมีผู้ชมติดตามไปชมอยู่เสมอ

๔.๒ การไปแข่งขันกีฬา เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย การเดินทางไปแข่งขันกีฬาในสนามแข่งขันกีฬาที่กำหนดไว้ หรือการไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปสถานที่ที่ดึงดูดให้เกิดการเล่นกีฬา เช่น ชายทะเล ภูเขา การเดินป่า ยิงนก ตกปลาและส่องสัตว์ เป็นต้น การท่องเที่ยวชนิดนี้ทำให้ประเทศมีทัศนียภาพหรือลักษณะภูมิประเทศหลากหลาย ทำให้ได้รับประโยชน์จากนักท่องเที่ยวประเภทนี้มาก เช่น ชาวญี่ปุ่นนิยมเดินทางมาตีกอล์ฟในประเทศไทยในวันหยุด และนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปปีนเขาหิมาลัย เป็นต้น

๕. การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health) ปัจจุบันการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพกำลังเป็นที่ยอมรับมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพอย่างมีระบบ เช่น นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปประเทศโปแลนด์เพื่อฟื้นฟูสุขภาพ การเดินทางเพื่อไปรับการรักษาทางการแพทย์ เช่น ประเทศคิวบาได้ให้บริการทางการแพทย์ในการเข้ารับการรักษาในราคาต่ำสำหรับคนไข้ต่างประเทศ การเดินทางไปอาบน้ำแร่ (Spa) ในแหล่งน้ำแร่ต่างๆ เช่น ในประเทศไทยมีบ่อน้ำแร่หลายแห่ง ได้แก่ จังหวัดลำปาง

เชียงใหม่ กาญจนบุรี และราชบุรี ฯลฯ และการจัดการท่องเที่ยวเหมาะสมเพื่อรักษาสุขภาพและฟื้นฟูสุขภาพของชมรมอายุร้อยปีชีวีเป็นสุข เป็นต้น

๖. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Study) คือ เป็นการเดินทางเพื่อไปศึกษาในต่างถิ่นต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ภูมิ และประสบการณ์ แล้วยังมีการเดินทางเพื่อการฝึกอบรมระยะสั้น การเดินทางเพื่อดูงาน เพื่อไปพัฒนาความรู้ทางด้านภาษาและประสบการณ์ในต่างประเทศ

๗. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Religion) หมายถึง การเดินทางไปแสวงบุญด้วยความศรัทธา เช่น ในยุคมืด (Dark Age) ประชาชนนิยมเดินทางเพื่อแสวงบุญ (Pilgrim) ไปยังสถานที่ที่เป็นความเชื่อในศาสนาของตนจึงกล่าวได้ว่าศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว สำหรับประเทศไทยประชาชนนิยมการเดินทางไปทอดผ้าป่าถวายพระพุทธรูป ถวายฉัตร นมัสการสถานที่และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในประเทศและต่างประเทศ

๘. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) หมายถึงการเดินทางเพื่อธุรกิจ เพื่อนำสินค้าไปจำหน่ายในชุมชนอื่นๆ และพัฒนามาเป็นธุรกิจมีระบบอย่างทุกวันนี้การเดินทางเพื่อธุรกิจในปัจจุบันจำแนกได้หลายประการ ได้แก่ การเดินทางเพื่อการปรึกษา (Consulting) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการขายสินค้า (Sales) เพื่อการดำเนินการ (Operations) เพื่อการจัดการ (Management) และเพื่อการบำรุงรักษากิจการ (Maintenance) อย่างไรก็ตามถ้าจำแนกเป็นลักษณะใหญ่ๆ ได้ดังนี้ คือ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (Meeting) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive) และการแสดงนิทรรศการ (Exhibitions) ซึ่งรวมเรียกว่าการท่องเที่ยวแบบ MICE ในวงการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันถือว่าการท่องเที่ยวชนิด MICE นักท่องเที่ยวประเภทนี้มีคุณภาพสูง เนื่องจากมีอำนาจในการซื้อสูง และยังมีผู้ติดตามอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งคนซึ่งเป็นสามีหรือภรรยา ดังนั้น การท่องเที่ยวในลักษณะนี้จะเป็นปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเพราะการท่องเที่ยวลักษณะนี้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจะแบ่งเวลาส่วนหนึ่งเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีสถานที่ที่น่าสนใจสถานที่พักหรือโรงแรมและการคมนาคมต้องมีความสะดวกรวดเร็ว และในปัจจุบันการท่องเที่ยวลักษณะนี้มีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อยๆ

๙. การท่องเที่ยวเพื่อการเยี่ยมมิตรและญาติ (Visiting Friends and Relatives หรือ VFR) ท่องเที่ยวชนิดนี้เป็นการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งที่มวลมนุษย์จะเดินทางไปเยี่ยมบิดามารดา และญาติในถิ่นเกิดของครอบครัว ปัจจุบันการท่องเที่ยวชนิดเยี่ยมญาติมิตร หรือ Visiting Friends and Relatives หรือ VFR เป็นการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับสองรองจากการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจการตัดสินใจท่องเที่ยวชนิด VFR นักท่องเที่ยวมีจุดหมายปลายทางชัดเจนอยู่แล้วซึ่งเป็นแหล่งพำนักของญาติมิตร

๑๐. การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ขององค์กร (Mission) การท่องเที่ยวชนิดนี้เป็นการเดินทางของบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรของตน เช่นการเดินทาง

ของคณะรัฐบาลเพื่อไปเยือน ไปประชุม ไปเจรจาในต่างประเทศ การเดินทางของคณะทูตเพื่อ
ดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย การเดินทางของผู้สอนศาสนาไปยังเมืองต่างๆ และประเทศต่างๆ
เพื่อเผยแพร่นิกายศาสนา เป็นต้น^{๒๓}

ประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว แบ่งได้ ๓ ประเภท คือ

๑. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตาม
ธรรมชาติ โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติที่มีความสวยงามน่าสนใจต่อการ
เดินทางไปเที่ยวชมซึ่งรวมถึงบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรุงแต่งเพิ่มเติมจากสภาพธรรมชาติในบางส่วนซึ่ง
สามารถแบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติตามการพัฒนาออกได้เป็นประเภทย่อย คือ

๑.๑ ทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติในสภาพดั้งเดิมปราศจากการดัดแปลง เป็น
ทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่สันโดษซึ่งอยู่ไกลชุมชน คุณค่าผู้มาเยี่ยมชมอยู่ที่ความอุดมสมบูรณ์เป็น
ธรรมชาติทำให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้รับความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ธรรมชาติ
เช่น ภูเขา ธารน้ำร้อน สวนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ภูมิอากาศ ทะเล ธารน้ำแข็ง เป็นต้น

๑.๒ ทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีการดัดแปลงปรุงแต่งแต่ยังรักษาสภาพตาม
ธรรมชาติไว้เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่กึ่งสันโดษซึ่งมีการปรุงแต่งเพื่อความสะดวกในการเข้าถึง
และเพิ่มความสามารถในการรองรับคุณค่าต่อผู้มาเยี่ยมชมอยู่ภายใต้สัมผัสกับธรรมชาติในระดับ
ภายนอกและได้รับความสะดวกในการเยี่ยมชม เช่น ถ้ำ น้ำตก หุบเขา น้ำพุร้อน ชายหาด อ่างเก็บน้ำ
 เป็นต้น

๑.๓ ทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีการดัดแปลงก่อสร้างเพิ่มเติมเป็นทรัพยากร
ท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติที่มีการพัฒนาแล้ว ซึ่งมีการจัดกิจกรรมตอบสนองความต้องการของผู้เยี่ยมชม
มีสิ่งอำนวยความสะดวกเต็มรูปแบบ คุณค่าต่อผู้มาเยือนอยู่ที่การได้พักผ่อนในสภาพธรรมชาติ แต่
ได้รับความสะดวกสบายอย่างครบถ้วน เช่น รีสอร์ท เป็นต้น

๒. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถานและโบราณวัตถุเป็น
ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประโยชน์ของมนุษย์เองทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้าง
เสริมในสมัยปัจจุบันซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา เป็นสิ่งที่แสดงถึงอารย
ธรรมและความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นนั้นว่าในสมัยโบราณมีความเจริญด้านใดบ้างและเหลือเป็น
มรดกตกทอดมายังชนรุ่นหลังอย่างไรบ้างจึงมีผลดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนพื้นที่นั้นซึ่งสามารถแบ่ง
ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุออกเป็น ๒ ประเภท
ดังต่อไปนี้

^{๒๓} ศรัณยู วรากุลวิทย์, ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน
จำกัดสามลดา, ๒๕๕๑), หน้า ๑๗-๒๑.

๒.๑ ประเภทโบราณสถาน เป็นสถานที่ที่มีอายุนับร้อยปีหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสถานที่นั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

๒.๒ ประเภทโบราณวัตถุ เป็นสิ่งประดิษฐ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของวัตถุนั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ในแต่ละจังหวัดหรือแต่ละประเทศอาจเก็บสะสมไว้ในพิพิธภัณฑสถานหรือสถานที่เก็บแบบอื่นๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าชม อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศและเป็นความภาคภูมิใจของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้พบโบราณวัตถุล้ำค่าเหล่านั้น เช่น ภาพเขียนโบราณ วัตถุโบราณ สมบัติโบราณ พระพุทธรูปโบราณ รูปปั้นโบราณ เป็นต้น

๓. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมแต่ละกลุ่มชนที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสังคมที่มีผลต่อการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนซึ่งสามารถแบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม ได้ ๓ ประเภทดังนี้

๓.๑ ประเภทศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ชุมชน หมู่บ้าน เรือนแพ ตลาด ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน ดนตรีพื้นเมือง สินค้าพื้นเมือง ไร่สวน เหมือง วิถีชีวิต อัยาศัยไมตรีของประชาชน เป็นต้น

๓.๒ ประเภทประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เทศกาลกินเจ ประเพณีลอยกระทง งานบุญบั้งไฟ งานพิธีโยนบัว ประเพณีอินทขิล เป็นต้น

๓.๓ ประเภทกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมแข่งขันกีฬา กิจกรรมบันเทิง สวนสนุก สวนสาธารณะเฉพาะทาง สนามกอล์ฟ สนามแข่งรถ เชื้อเพลิงไฟฟ้า เป็นต้น สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอยู่หลายกิจกรรม เช่น การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การเลี้ยงสัตว์ การดูนก การพายเรือ การดำน้ำ การตั้งแคมป์ การล่องแพ การขี่ช้างการถ่ายรูป การขี่จักรยาน การไต่เขา การตกปลา การแสวงบุญ การนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น^{๒๔}

องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวพอสรุปได้ว่าควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย ๓ ประการ หรือ ๓ A's ดังต่อไปนี้ คือ

^{๒๔}บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๖-๒๘.

๑. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้นๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มจะสนใจสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทแตกต่างกันไป เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านความสวยงามของธรรมชาติ ก็ชอบที่จะไปเที่ยวภูเขาหรือหาดทราย หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านศิลปวัฒนธรรม ก็ชอบที่จะไปเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวเขา หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านโบราณสถาน ก็ชอบที่จะไปเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ภาพลักษณ์และราคาค่าเข้าชมของทรัพยากรท่องเที่ยวก็มีส่วนในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรท่องเที่ยว

๒. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งที่อยู่บริเวณใกล้เคียง อีกทั้งต้องมีที่จอดรถหรือสถานีรถไฟหรือท่าเรือ หรือท่าอากาศยานเพื่อให้ธุรกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวยังทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

๓. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังทรัพยากรท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากอยู่ท่องเที่ยววันขึ้น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว หมายถึงสิ่งของที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยปกติสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเหล่านี้รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาและพัฒนาเพื่อบริการแก่ประชาชนของตนเอง แล้วถือเป็นผลพลอยได้ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว^{๒๕}

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการที่ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเช่นกัน คือ การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เพราะองค์ประกอบดังกล่าวมีผลอย่างยิ่งต่อค่าใช้จ่าย ความรวดเร็วและความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าสู่สถานที่นั้น ซึ่งรวมถึงสาธารณูปโภคในส่วนของการเดินทาง สนามบิน รถไฟ ท่าเทียบเรือ รวมถึงความจุ ความรวดเร็ว ราคาและความหลากหลายของสาธารณูปโภคเหล่านี้ รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการออกวีซ่าและการตรวจคนเข้าเมือง

^{๒๕} บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, หน้า ๒๘-๒๙.

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยวหมายถึง การเดินทางของคนจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหรือหาความรู้ โดยการท่องเที่ยวจะทำให้ได้ประสบการณ์พิเศษกับสัมผัสสภาพซึ่งเกิดจากการเดินทางและการพักผ่อนต่างถิ่น

การท่องเที่ยวจะทำให้ชุมชนเรียนรู้คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อรายได้ การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกของท้องถิ่นและของชาติยังผลให้เกิดความใส่ใจในการอนุรักษ์ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในด้านการดำเนินงานและการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขสำคัญในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่หลากหลายอย่างยั่งยืน สิ่งเหล่านี้เป็นผลลัพธ์ด้านบวกที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและในทางที่เหมาะสม สิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีทัศนคติเชิงบวกยอมก่อให้เกิดแรงสนับสนุนที่มากกว่าและโอกาสที่ดีกว่าในการพัฒนาและดำเนินการทางการท่องเที่ยว ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาชุมชนให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการตัดสินใจเพื่อพิจารณาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะยาว ระบบนิเวศน์ และความเสมอภาคของชุมชน

๑.๖.๓ แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่างๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องนโยบายพบว่าได้มีหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “นโยบาย” หลายความหมาย ดังนี้

การปกครองท้องถิ่น หมายถึงองค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้มีอำนาจการปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน^{๒๖} ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ^{๒๗} การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออธิปไตยของรัฐ เพราะชุมชนท้องถิ่น

^{๒๖} ปทุมพร กรสุทธิ, “สถาบันไทยคดีศึกษา”, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๕.

^{๒๗} พิษณุวัตร วรธนะกุล, “เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง แนวคิดและยุทธศาสตร์”, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิชัยพัฒนา, ๒๕๓๙), หน้า ๕๖.

มิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์การที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่องค์การปกครองท้องถิ่น^{๒๘} ซึ่งเป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๒๙}

ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้^{๓๐} การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐหรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่างเพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ท้องถิ่นโดยตรง การบริหารงานท้องถิ่นจะมีองค์การปกครองที่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมโดยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม^{๓๑}

การปกครองท้องถิ่นเป็นองค์การที่มีอาณาเขตแน่นอนมีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๓๒} ซึ่งวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นสามารถจำแนกได้ดังนี้

๑) ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลักหากเงินงบประมาณจำกัด

๒) ภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่างๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอ ที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้

^{๒๘} ประหยัด หงษ์ทองคำ, “การปกครองท้องถิ่นไทย”, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๑๐.

^{๒๙} ชูศักดิ์ เทียงตรง, “การประเมินผลการปฏิบัติงาน”, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๑๓.

^{๓๐} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖), หน้า ๘.

^{๓๑} อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

^{๓๒} สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง, “ผลการประเมินความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๓ - ๙.

เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

๓) เนื่องจากประเทศมีขนาดใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรรับบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวยังไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้^{๓๓}

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่างๆ และดำเนินการเพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

๑.๖.๔ งานวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่ามีหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้โดยผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างมาเป็นบางส่วนที่น่าสนใจศึกษา ดังนี้

รัฐกร กลิ่นอุบล ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลางประกอบด้วย ๕ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรต่างๆ ปัจจัยด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และปัจจัยด้านคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ^{๓๔}

^{๓๓} ชูวงศ์ ฉายะบุตร, “สังคมศาสตร์กับการศึกษาคนชายขอบ”, สังคมศาสตร์, (ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑, ๒๕๓๙) : ๒๖.

^{๓๔} รัฐกร กลิ่นอุบล, “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง”, ปริญญาานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑).

อมรรัตน์ ผิวทอง ได้วิจัยเรื่อง “การนำนโยบายโครงการคาราวานแก็งนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาอำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาการนำนโยบายโครงการคาราวานแก็งนไปปฏิบัติ ๒) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการนำนโยบายโครงการคาราวานแก็งนไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า

อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท สามารถปฏิบัติงานตามโครงการคาราวานแก็งนได้ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายของกรมการปกครองปี ๒๕๔๙ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ ของจำนวนผู้จดทะเบียนทั้งหมดในจังหวัดชัยนาท ซึ่งความสำเร็จของการดำเนินงานอยู่ที่ปัจจัย ๓ ประการคือ ด้านงบประมาณพบว่า มีความเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่แล้วเป็นอย่างดี อีกทั้งคณะทำงานในองค์กรการบริหารงานอำเภอเมือง จังหวัดชัยนาทได้มีการจัดทำแผนงาน/โครงการในการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนอย่างเป็นระบบสามารถติดตามประเมินผล ผลการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนได้อย่างเป็นระบบ และที่สำคัญประธานคณะกรรมการบริหารฯ (นายอำเภอเมืองชัยนาท) มีภาวะความเป็นผู้นำสูงสามารถสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดีและจริงใจทุ่มเทในการปฏิบัติงานการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความยากจนให้แก่ประชาชนผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนอย่างจริงจัง จึงทำให้การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังพบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานการแก้ไขปัญหาความยากจน คือ นโยบายโครงการคาราวานแก็งนไม่มีความชัดเจน การสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ มีจำนวนน้อย อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชน และที่สำคัญ คือ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และการขาดจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน^{๓๕}

กิตติ บุณนาค ได้วิจัยเรื่อง “การนำนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติ” การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์ในธุรกิจโรงแรม สอดคล้องกับการศึกษาของ วรเดช จันทรรพร และลิขิต อีร์เวคิน ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติในระบบราชการไทยที่ได้ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมง ซึ่งเขียนรายงานไว้ในปี ๒๕๓๐ มองว่ากุญแจสำคัญของความสำเร็จการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมง คือ

๑) หน่วยงานองค์กร กลุ่มบุคคลที่นำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นขาดความเข้าใจในนโยบายของส่วนกลางหรือนโยบายของกรม

๒) หน่วยงานระดับปฏิบัติขาดศักยภาพในด้านบุคคล เครื่องมือ อุปกรณ์ และงบประมาณ

^{๓๕}อมรรัตน์ ผิวทอง, “การนำนโยบายโครงการคาราวานแก็งนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาอำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท”, **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชานโยบายสาธารณะวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๑).

๓) ขาดการติดตามประเมินผลในการปฏิบัติงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

๔) ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของกรมระดับจังหวัด เช่น ขาดการร่วมใช้ทรัพยากร เป็นต้น^{๓๖}

ณรงค์ บุญสวขวัณ ได้วิจัยเรื่อง “การตอบสนองของประชาชนและภาคราชการต่อโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง” ผลการวิจัยพบว่าประชาชนให้การตอบสนองโครงการพัฒนาพื้นที่ปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้เนื่องจาก

ประการแรก ความยากจนและด้วยโอกาสจากการพัฒนาในอดีตทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ประการที่สอง การที่มีแรงจูงใจจากอาชีพใหม่และวิธีการผลิตแบบใหม่ที่เข้ามาสู่พื้นที่ธุรกิจนาทุ่งกุลารดและไร่นาสวนผสม ส่วนไร่นาสวนผสมเป็นอาชีพเกิดจากการกระตุ้นของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือสนับสนุนทรัพยากร ส่วนภาคราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนั้น การปฏิบัติงานตามโครงการที่เน้นเป็นพิเศษ คือ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน บางหน่วยงานมีการสรรหาบุคลากรและจัดตั้งองค์การหรือศูนย์ปฏิบัติงานพิเศษ ขึ้นมารองรับการดำเนินงาน ส่วนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินงานคล้ายๆ ในระบบราชการปกติ อย่างไรก็ตามในแต่ละหน่วยงานมักจะหยิบยกเอางานหรือกิจกรรมหรือโครงการที่ปฏิบัติมาแล้ว หรือเคยปฏิบัติหรือกำลังปฏิบัติ แต่อาจจะยังไม่สำเร็จมาผนวกเป็นส่วนหนึ่งของโครงการตามแนวพระราชดำริด้วย โดยที่การเตรียมประชาชนเป้าหมายคงเน้นการประชาสัมพันธ์ที่สร้างความเข้าใจกับประชาชนมิให้ต่อต้านขัดขวางโครงการเป็นกิจกรรมหลัก^{๓๗}

วรเดช จันทรศร และลลิตา ธีรเวคิน ได้วิจัยเรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติในระบบราชการไทย” ซึ่งให้เห็นถึงงานของ วรเดช จันทรศร และวินิจ ทองประทุม ที่ได้ทำการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมง ซึ่งเขียนรายงานไว้ในปี พ.ศ.๒๕๓๐ โดยการศึกษาการประสานการดำเนินงานขอระบบราชการในระดับมหภาคและจุลภาคใน การนำนโยบายและแผนพัฒนาประเทศไปปฏิบัติ มองว่าระบบราชการ คือ กุญแจสำคัญของความสำเร็จในการนำแผนพัฒนาประเทศไปปฏิบัติแต่จากการศึกษาพบว่า มีปัญหา ๔ ประการในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมงคือ หน่วยงานองค์กร กลุ่มบุคคลที่นำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นขาดความเข้าใจในนโยบายของส่วนกลาง หรือนโยบายของกรมหน่วยงานระดับปฏิบัติยังขาดศักยภาพในด้าน

^{๓๖} กิตติ บุญนาค, “การนำนโยบายภาษีมูลค่าเพิ่มไปปฏิบัติ : การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์ในธุรกิจโรงแรม”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๖).

^{๓๗} ณรงค์ บุญสวขวัณ, “การตอบสนองของประชาชนและภาคราชการต่อโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘).

บุคคล เครื่องมืออุปกรณ์ และงบประมาณ ขาดการติดตามประเมินผลการปฏิบัติระดับภูมิภาค และท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของกรมระดับจังหวัด เช่น ขาดการร่วมใช้ทรัพยากร เป็นต้น^{๓๘}

หัชพงศ์ ฤทัยสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง “การนำนโยบายโครงการจตุสัมพันธ์ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาเฉพาะเรื่อง Interpersonal skills” พบว่า ตัวแปรอิสระ คือ อายุและอายุงานในธนาคารของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม คือนำนโยบายไปปฏิบัติและตัวแปรอิสระส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ^{๓๙}

สนธยา คุณปลื้ม ได้ศึกษาเรื่อง “นโยบายด้านการคมนาคมขนส่งของประเทศศึกษา กรณีแผนหลัก (พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๔๙)” พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนหลักการขนส่ง พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๔๙ คือกระทรวงคมนาคม ยึดถือตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเองเท่านั้น ไม่ได้มีการประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบระบบการขนส่งอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีความล่าช้าในการจัดทำแผนและการพิจารณาอนุมัติแผนเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติตามแผนและนโยบายต่อไปและปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ มีส่วนร่วมของประชาชนในกรณีที่รัฐจะนำนโยบายหนึ่งนโยบายใดไปปฏิบัติแล้วจะกระทบถึงความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไปจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์เสียก่อนซึ่งการจัดทำแผนหลักการขนส่งครั้งนี้ยังขาดในส่วนนี้^{๔๐}

พ.ต.ท.ชาติชาย แดงเอี่ยม ได้ศึกษาเรื่อง “นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๑” ศึกษากรณีสถานีตำรวจภูธรอำเภอวังจันทร์และอำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า นโยบายมีความชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน และประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผลแต่ไม่ทั้งหมด เนื่องจากไม่ได้เกิดจากตัวนโยบาย

^{๓๘} วรเดช จันทรร และลิขิต ชีรเวคิน, “การนำนโยบายไปปฏิบัติในระบบราชการไทย”, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (คณะรัฐประศาสนศาสตร์), โครงการเอกสารและตำรา, ๒๕๓๐).

^{๓๙} หัชพงศ์ ฤทัยสวัสดิ์, การนำนโยบายโครงการจตุสัมพันธ์ไปปฏิบัติ, **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑).

^{๔๐} สนธยา คุณปลื้ม, นโยบายด้านการคมนาคมขนส่งของประเทศ: ศึกษากรณีแผนหลัก(พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๔๙), **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๒).

เองแต่เกิดจากตัวเจ้าหน้าที่ที่นำไปปฏิบัติไม่จริงจังและปัญหาในสิ่งแวดล้อมเป็นผู้มีอิทธิพล
นักการเมือง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผลประโยชน์อันมหาศาลของการผลิต การค้าขายยาเสพติด^{๔๑}

พ.ต.ต.สมยา ตัวงเล็ก ได้ศึกษาเรื่อง “ความเป็นไปได้ของการปฏิบัติตามนโยบาย
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” พบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจนประชาชนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดระยอง มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามนโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด จึงให้ความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติดเป็นอย่างดี มีผลในทางปฏิบัติเป็น
รูปธรรม สำหรับปัญหา คือ การทำกิจกรรมบางอย่างไม่มีความต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุมาจากความขาด
แคลนของงบประมาณ^{๔๒}

ร.ต.อ.(หญิง) พัชรี วิรัตน์โยสินทร์ ได้ศึกษาเรื่อง “การป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม
ร่วมโดยชุมชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” พบว่า

๑. รูปแบบและแนวทางการป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ที่ดีในการ
เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม
เป็นการเสริมสร้างพลังชุมชนเพื่อการพัฒนาประเทศ

๒. ปัจจัยด้านการบริหารงาน เป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่สนับสนุนให้โครงการประสบ
ความสำเร็จ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยการเมือง เป็นปัจจัยสนับสนุนอันดับ
รองลงมา

๓. ปัญหาและอุปสรรค คือปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ และวัสดุ
อุปกรณ์ตลอดจนปัญหาทางด้านการเมือง สิ่งเหล่านี้จะแก้ไขต้องใช้เวลาและอาศัยความร่วมมือจาก
หลายฝ่ายร่วมกันจึงจะประสบความสำเร็จ^{๔๓}

^{๔๑}ชาติชาย แดงเอี่ยม, พ.ต.ท. นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และประสิทธิผลของการนำ
นโยบายไปปฏิบัติระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๑: กรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรอำเภอวังจันทร์ และอำเภอแกลง จ.
ระยอง, **ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๒).

^{๔๒}สมยา ตัวงเล็ก, พ.ต.ต. ความเป็นไปได้ของการปฏิบัติตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, **ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๓).

^{๔๓}พัชรี วิรัตน์โยสินทร์, ร.ต.อ.(หญิง), นโยบายการป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนของ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, **ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชานโยบายสาธารณะ,
(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔).

สรุปจากการทบทวนงานวิจัยทำให้ทราบว่า การนํานโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จนั้นผู้นำจะต้องมีความเป็นผู้นำสูงสามารถสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดีและจริงใจทุ่มเทในการปฏิบัติงานจะนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ แต่การนํานโยบายไปปฏิบัตินั้นย่อมจะมีปัญหาและอุปสรรค ที่มาจากบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งขาดความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๑.๖.๕ งานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว พบว่ามีหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้ โดยผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างมาเป็นบางส่วนที่น่าสนใจศึกษา ดังนี้

ธัญพร วนิชฤทธา ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการความรู้ในชุมชนกรณีศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดสมุทรสงคราม” จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ในชุมชน มีส่วนประกอบที่สำคัญคือ ความรู้ คน และกระบวนการ ความรู้คือความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการ โดยมีคนเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆ และมีกระบวนการ จึงเป็นวิธีเชื่อมประสาน คน ความรู้ และกระบวนการเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งรูปแบบการจัดการความรู้มีความสอดคล้องกับแบบจำลองปลาทู (TUNA Model) อย่างยิ่งและกระบวนการจัดการความรู้ในชุมชนที่ได้ สามารถสังเคราะห์เป็นแบบจำลองที่เป็นลักษณะเป็นเกลียวของความรู้ที่เชื่อมต่อกัน เมื่อมีการนำไปใช้และการพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่จะมีการเพิ่มพูนความรู้ยิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นภายในกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านการพูดคุยแต่สิ่งดีๆ ให้แก่กัน^{๔๔}

นิสาร์ตน์ จุลวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ มีกระบวนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ๔ กระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การจัดสายงาน การดำเนินงาน และการควบคุมการดำเนินงาน โดยมีองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ๕ ประการ ได้แก่ ทุนทางบุคคล ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรม และทุนภายนอก จากการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแห่งนี้มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีผู้นำที่เข้มแข็ง เสียสละ และมีวิสัยทัศน์ ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน

^{๔๔}ธัญพร วนิชฤทธา, “การจัดการความรู้ในชุมชน : กรณีศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดสมุทรสงคราม”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, (สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

และการแบ่งผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม เพื่อนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนต่อไป^{๔๕}

มินตรา ติรณปริญญ์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาเขตพื้นที่ใกล้เคียง” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการจัดการการประสานงานด้านต่างๆ ๖ ด้าน คือ ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ด้ายการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ด้านการจัดการโดยสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว ด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนและเยาวชน ด้านการส่งเสริมการตลาดและการนำเที่ยว และด้านการส่งเสริมการลงทุน โดยเทศบาลอัมพวามีศักยภาพหลายด้าน เหมาะสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับทรัพยากรและข้อจำกัดภายในพื้นที่ ภายใต้แนวทางการอนุรักษ์ โดยต้องมีการแบ่งเขตการใช้ที่ดินเพื่อการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวในเทศบาลและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างครบวงจร รวมทั้งควบคุมและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่บริเวณตลาดน้ำอัมพวา อุทยาน ร.๒ มุลนิธิชัยพัฒนา และบริเวณริมเขื่อนหน้าว่าการอัมพวา เป็นต้น^{๔๖}

เอกลักษณ์ ทองเสมียน ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาน้ำตกเก้าโจน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวของน้ำตกเก้าโจน เริ่มเมื่อประมาณ ๗ ปีที่ผ่านมา มีองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศครบทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านองค์กรมีชุมชนเป็นผู้จัดการท่องเที่ยว ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมที่ชุมชนต้องการ คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น และต้องการมีกฎเกณฑ์เป็นหลักในการทำงาน^{๔๗}

^{๔๕} นิสารัตน์ จุลวงศ์, “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”, **ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓).

^{๔๖} มินตรา ติรณปริญญ์, “การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวา”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการวางแผนผังเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙).

^{๔๗} เอกลักษณ์ ทองเสมียน, “การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาน้ำตกเก้าโจน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และเกศริน อิ่มเล็ก ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณภาพการบริการที่พักรวมแบบโฮมสเตย์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็ง และความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว” พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทำให้การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (Cluster) ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการที่พักรวมแบบโฮมสเตย์ของชุมชนไปสู่การปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด นอกจากนั้นการประเมินและติดตามผลคุณภาพการบริการของที่พักรวมแบบโฮมสเตย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่พักรวมแบบโฮมสเตย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐานของที่พักรวมแบบโฮมสเตย์และสามารถกระตุ้นนักท่องเที่ยวให้มาพักแรมได้อย่างสม่ำเสมอ และนำไปสู่การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวที่พักรวมแบบโฮมสเตย์อย่างยั่งยืน^{๔๔}

กันยรรชนี ศรีจันทร์ ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด” การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว และภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างตามการรับรู้และความรู้สึกของผู้มาเยือน ตลอดจนความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ของผู้มาเยือนกับการรับรู้และความรู้สึกที่มีต่อภาพลักษณ์ดังกล่าว ทั้งนี้โดยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว และใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลการรับรู้และความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศจำนวน ๔๐๘ ชุด แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีการรับรู้และความรู้สึกต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง โดยรวมในเชิงบวก โดยมีการรับรู้ต่อภาพลักษณ์ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด และมีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวในหมู่เกาะช้างโดยรวม ด้านความผ่อนคลายมากที่สุด สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระจำนวน ๓๒ ตัว และตัวแปรตามจำนวน ๔ ตัว เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีตัวแปรอิสระถึง ๑๖ ตัว สัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าตัวแปรอิสระด้านความรู้สึกในความหลากหลายมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามทุกตัว ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่สุดดังนั้นความพยายามในการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้างในอนาคตจึงควรมุ่งเน้นการนำเสนอความโดดเด่น

^{๔๔} วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และเกศริน อิ่มเล็ก, “การศึกษาคุณภาพการบริการที่พักรวมแบบโฮมสเตย์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็ง และความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว”, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๐.

เด่นเชิงความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวอันได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นเป็นประเด็นพิจารณา^{๔๙}

วันเพ็ญ เบอร์เนทท์ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์)” การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านต้นทุนเหตุปัจจัยด้านอารมณ์ (จิตวิทยา) อยู่ในระดับดี คือเห็นว่าวัดเป็นศูนย์กลางของความศรัทธาสำหรับศาสนาเป็นแหล่งที่ให้ความเพลิดเพลินและแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังมาเพื่อการรูดแผนโบราณที่วัดโพธิ์ด้วย ส่วนปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้น อยู่ในระดับปานๆ ครั้ง คือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยวนั้นไม่มากนัก^{๕๐}

เพ็ญพัชร สุวรรณสนธิชัย ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อวัดพระศรีรัตนศาสดาราม” เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรป ที่มีวัตถุประสงค์หลักในการมาประเทศไทย คือ เพื่อท่องเที่ยวและส่วนใหญ่ไม่เคยเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย จึงไม่มีผลในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวมากนัก สำหรับประเทศไทยแล้วประเภทการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศชื่นชอบ ๓ อันดับแรก คือ การท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ศิลปวัฒนธรรม และจาริตประเพณี อาหารอร่อย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีทัศนคติด้านวัดว่างดงามและมีเอกลักษณ์มากที่สุด ส่วนค่าใช้จ่ายคิดว่าคุ้มค่ามากและบัตรเข้าชมมีราคาปานกลาง นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่มีเพียงพอและพนักงานมีไมตรีจิตดีมาก และยังให้ความเห็นว่าสถานที่สะอาดมากที่สุดมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุด ซึ่งวัตถุประสงค์หลักในการมาประเทศไทยที่แตกต่างกัน

^{๔๙} กัญยรัชน์ ศรีจันทร์, การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตรวด, *วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต* (อุทยานและนันทนาการ), (มหาวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘).

^{๕๐} วันเพ็ญ เบอร์เนทท์, ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์), *สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การตลาด)*, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙).

มีผลต่อทัศนคติโดยรวมต่อการมาเที่ยววัดนี้ ทัศนคติด้านราคา และด้านทรัพยากรบุคคลไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันในด้านสถานที่^{๕๑}

อารยา วรรณประเสริฐ ได้วิจัยเรื่อง “ภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ” พบว่าภาพลักษณ์ในประเทศไทยในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจัดเป็นภาพลักษณ์เชิงบวกและมีความแตกต่างกันทางสถิติในสายตานักท่องเที่ยวที่มีอายุ และทวีปที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยต่างกัน โดยประชาชนเป็นมิตรและมีน้ำใจไมตรีดีมากเป็นภาพลักษณ์ทางบวกในระดับสูงที่สุด นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่เต็มไปด้วยมลพิษเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นกลางค่อนข้างลบมากที่สุด การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสาร เนื่องจากการรับรู้ข่าวสาร เป็นตัวแปรเดียวที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้^{๕๒}

นภาพร เจริญเวทย์วุฒิ ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์อุปสงค์การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสู่ประเทศไทย” เพื่อศึกษาสถานการณ์ตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยและปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมายังประเทศไทยในอนาคตโดยศึกษาจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่นารายได้เข้าสู่ประเทศไทยใน ๕ อันดับแรก ได้แก่ ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา มาเลเซียและจีน พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสู่ประเทศไทย คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง สำหรับประเทศญี่ปุ่น สหราชอาณาจักรและจีนเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมีโอกาสทางการตลาดค่อนข้างสูงจึงควรมีกลยุทธ์ในการรักษานักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดนี้^{๕๓}

สรุปได้ว่าการที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือทางราชการเข้ามาช่วยสนับสนุนฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และที่สำคัญประชาชนก็ต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจกัน มีความห่วงใยในทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปในทางที่ดี

^{๕๑} เพ็ญพัชร สุวรรณสนธิชัย, ทัศนคติและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อวัดพระศรีรัตนศาสดาราม, สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การตลาด), (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๗).

^{๕๒} อารยา วรรณประเสริฐ, ภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตรพัฒนาการ), (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒).

^{๕๓} นภาพร เจริญเวทย์วุฒิ, การวิเคราะห์อุปสงค์การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสู่ประเทศไทย, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ), (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖).

๑.๖.๖ งานวิจัยเกี่ยวกับเทศบาล

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับเทศบาล พบว่ามีหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้ โดยผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างมาเป็นบางส่วนที่น่าสนใจศึกษา ดังนี้

รัตนา ตะอุบ ได้วิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดอุดรธานี” วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตามองค์กรที่สังกัด ๕ ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านวิชาการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านจริยธรรม ด้านการบริหาร ในภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันทั้งนี้เพราะ

๑. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นที่สังกัด ที่มีการปรับตัวเข้ากับสังคมและองค์กรเป็นอย่างดี รองลงมามีความขยัน ใฝ่รู้และทันต่อเหตุการณ์ตลอดเวลา และมีการควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี

๒. ด้านวิชาการ ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นที่สังกัด ต่างก็มีความเห็นว่าคุณสมบัติผู้บริหารท้องถิ่น ที่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น รองลงมามีความรู้ด้านกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และมีการปรับปรุงพัฒนางานอยู่ตลอดเวลา

๓. ด้านภาวะผู้นำ ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นที่สังกัด ต่างก็มีความเห็นว่าคุณสมบัติผู้บริหารท้องถิ่นที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมามีความยุติธรรมในการบริหารงาน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา

๔. ด้านจริยธรรม ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นที่สังกัด ต่างก็มีความเห็นว่าคุณสมบัติผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละ รองลงมามีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและไม่นำของราชการมาใช้ส่วนตัว

๕. ด้านการบริหาร ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นที่สังกัด ต่างก็มีความเห็นว่าคุณสมบัติผู้บริหารท้องถิ่นที่มีการบริหารงบประมาณ การคลังด้วยความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีการควบคุมและติดตามและประเมินผลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ^{๕๔}

สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง” พบว่า เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา

^{๕๔}รัตนา ตะอุบ, “คุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดอุดรธานี”, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ๒๕๕๑).

พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชนแต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง^{๕๕}

นิรันดร์ ปรัชญกุล ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านฉาง” โดยผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการบริการโดยรวมของทุกด้านและรายด้าน ทั้ง ๑๐ ด้าน ทั้งในกรณีภารกิจภายในสถานที่ และภายนอกสถานที่มีคุณภาพการให้บริการในระดับปานกลางโดยด้านความสะดวกสบายด้านความเป็นธรรม ด้านคุณภาพ ด้านความเสมอภาค ด้านความทั่วถึงและด้านความต่อเนื่องเป็นด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าในภาพรวมขณะที่ด้านประสิทธิภาพ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านการสนองตอบความต้องการ และด้านการสนองตอบความพึงพอใจ เป็นด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าในภาพรวมส่วนการวิเคราะห์ความแตกต่างของคุณภาพการพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันและกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีความเห็นต่อคุณภาพการบริการทั้ง ๑๐ ด้าน และในภาพรวมที่ไม่แตกต่างกันยกเว้นในประเด็นด้านความต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อคุณภาพการบริการในด้านความเสมอภาคด้านการสนองตอบความพึงพอใจด้านความต่อเนื่อง ด้านคุณภาพและในภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๕๖}

กานดา นามสง่า ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการติดต่อสื่อสารกับผลการปฏิบัติงานของ ปลัดเทศบาล” โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาวิจัยพบว่าในภารกิจการควบคุมการปฏิบัติงานประจำทั่วไป ปลัดเทศบาลมีความเห็นว่าการใช้รูปแบบการติดต่อสื่อสารควรขึ้นกับประเด็นความสำคัญของภารกิจ ใช้การสื่อสารที่ไม่เป็นทางการจะทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และพบว่าการจัดรูปแบบการติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการอยู่ในระดับมาก มีการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการในระดับปานกลาง ส่วนระดับผลการปฏิบัติงานจริง พบว่าการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการจะทำให้มีผลการปฏิบัติงานในระดับมากส่วนการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการจะทำให้มีผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในภารกิจด้านการบริหาร การคลัง พบว่าการใช้การสื่อสารที่เป็นทางการมากกว่าในระดับมาก และมีการใช้การสื่อสารที่ไม่เป็นทางการในระดับปานกลาง โดยระดับผลการปฏิบัติงานจริงพบว่า การติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการจะทำให้มีผลการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการจะทำให้มีผลการ

^{๕๕} สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗).

^{๕๖} นิรันดร์ ปรัชญกุล, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗).

ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในการกิจการปกครองผู้ได้บังคับบัญชาการใช้การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการจะทำให้เกิดขวัญกำลังใจ ความใกล้ชิดกับพนักงาน ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อผลงาน และพบว่ามีการใช้รูปแบบการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการในระดับมากและมีการใช้การสื่อสารที่ไม่เป็นทางการในระดับปานกลาง ส่วนระดับผลการปฏิบัติงานจริงพบว่าการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการจะทำให้มีผลการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการจะทำให้มีผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ส่วนในการกิจงานสหเทศบาล พบว่ามีการใช้รูปแบบการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการในระดับมาก และมีการใช้การสื่อสารที่ไม่เป็นทางการในระดับปานกลาง ส่วนระดับผลการปฏิบัติงานจริงพบว่า การติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการจะทำให้มีผลการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการจะทำให้มีผลการปฏิบัติงานในระดับปานกลางและจากการเปรียบเทียบรูปแบบการติดต่อสื่อสารกับผลการปฏิบัติงาน จำแนกตามทัศนะของปลัดเทศบาล และผู้อำนวยการฯ พบว่า ในประเด็นรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการ ทัศนะของปลัดเทศบาล และผู้อำนวยการฯ ในการกิจทั้ง ๔ ด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในประเด็นรูปแบบการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ พบว่าในการกิจด้านการควบคุมการปฏิบัติงานทั่วไป, การบริหารงานคลัง และการปกครองบังคับบัญชาผู้ได้บังคับบัญชา ตามทัศนคติของปลัดเทศบาล และผู้อำนวยการฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าทัศนะของปลัดเทศบาล และผู้อำนวยการในการกิจงานเทศบาลและคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีไม่มีความแตกต่างกัน ในประเด็น ผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการพบว่า ในทุกประเด็น ปลัดเทศบาลมีทัศนะต่อผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการมากกว่า ผู้อำนวยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและในประเด็นผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ พบว่าในทุกประเด็นปลัดเทศบาลมีทัศนะต่อผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการมากกว่าผู้อำนวยการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ^{๕๗}

พระจริญ จิรสุโก ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้ง ๖ ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองบางกรวย มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัญหาในการบริหารงานพบว่า บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบข้อกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับการ

^{๕๗} กานดา นามสง่า, “รูปแบบการติดต่อสื่อสารกับผลการปฏิบัติงานของปลัดเทศบาล”, ชลบุรี, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕).

บริหารงานในแต่ละส่วนของเทศบาล บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเองการทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลงานที่ออกมาการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง^{๕๘}

อรัญญา ม่วงแดง ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการบริการของเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อบริการประชาชนภายใต้หลักธรรมาภิบาลแต่ละด้านสอดคล้องทุกด้านคือ ๒ ใน ๓ มีความพึงพอใจการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะเรื่อง การจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่มีผลบังคับใช้กับชุมชนมีความพึงพอใจหลักการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะเรื่องฝ่ายบริหารงานของเทศบาลได้ใช้กลไกประชาพิจารณ์ ในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชนพึงพอใจหลักความรับผิดชอบ โดยเฉพาะเรื่องมีการบันทึกเรื่องร้องเรียนและมีการรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนนั้นๆ ให้ประชาชนทราบ พึงพอใจหลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะเรื่องมีการจัดสรรตำแหน่งของบุคลากรตามความเหมาะสม ความชำนาญเฉพาะด้านในหน้าที่ปฏิบัติ พึงพอใจหลักความโปร่งใส โดยเฉพาะเรื่องมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความโปร่งใสของสมาชิกสภาเทศบาลในการปฏิบัติงาน และพึงพอใจหลักคุณธรรมโดยพนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานของศีลธรรมและจริยธรรม^{๕๙}

ธนิศา รัฐติภากร ได้วิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม” พบว่าความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาล

๑. การเปิดเผยข้อมูล
๒. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ
๓. ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

^{๕๘} พระจริญ จิรสุโข, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๕๙} อรัญญา ม่วงแดง, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบางลำพูน”, สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

๔. การให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารงานมีความแตกต่างกันคือเทศบาลได้ให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการบริหารน้อยกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล^{๖๐}

ศรัณยา ภิบาลชนม์ ได้วิจัยเรื่อง “การประเมินผลการให้บริการของศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองมาบตาพุด” ซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับเทศบาลตำบลบ้านฉางและใช้กรอบการประเมินผลของสถาบันมาตรฐานสากลภาครัฐแห่งประเทศไทย ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการให้บริการ ๑๐ ด้าน เช่นกัน ซึ่งในการศึกษาใช้วิธีการวิจัยในเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สำหรับผลการประเมินการให้บริการ พบว่าด้านประสิทธิภาพ, ด้านความทั่วถึง, ด้านการตอบสนองความต้องการ, ด้านการสนองตอบความพึงพอใจ, ด้านความต่อเนื่อง, ด้านความสะดวกสบาย, ด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านคุณภาพ และในภาพรวมของทุกด้าน พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน และจากการศึกษาความแตกต่างของคุณภาพการให้บริการจำแนกตามประเภทบริการ พบว่าประเภทบริการที่แตกต่างกันมีคุณภาพการบริการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .๐๐๐ ส่วนในด้านความเสมอภาค และด้านความเป็นธรรม พบว่ามีผลการประเมินในระดับดีเท่ากัน และจากการศึกษาความแตกต่างของคุณภาพการบริการจำแนกตามประเภทบริการ พบว่าประเภทบริการที่แตกต่างกันมีคุณภาพการบริการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .๐๐๐ โดยทั้ง ๑๐ ด้านการรักษาโรคมีคุณภาพการบริการดีที่สุด รองลงมาได้แก่การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคตามลำดับ^{๖๑}

สรุปจากการที่ได้ทบทวนงานวิจัยจะเห็นได้ว่า เทศบาลที่มีการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ใช้หลักธรรมาภิบาลมีความเสมอภาคและกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติ และได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง และกระบวนการต่างๆ จะทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการให้บริการของเทศบาล

^{๖๐} ธนิตา ฐิติภากร, “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”, *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๖).

^{๖๑} ศรัณยา ภิบาลชนม์, การประเมินผลการให้บริการของศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองมาบตาพุด, *ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต* สาขานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖).

๑.๗ วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ การรวบรวมเอกสาร

การรวบรวมเอกสารเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่างๆ วิทยานิพนธ์, งานวิจัย, หนังสือวารสาร, เอกสารทางราชการและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำมาประกอบในการศึกษาให้สมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น

๑.๗.๒ การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๑๑ ท่าน

๑.๗.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนที่เหมาะสม จากการสุ่มแบบเจาะลึก (Purposive sampling) ที่ผู้วิจัยคัดเลือกตัวอย่างเอง โดยเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปสู่การปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่

๑. นายณรงค์ชัย โภควรรณวิทย์ นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก
๒. นายอิทธิชัย โภควรรณวิทย์ รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก
๓. นางสาวปราณี กิจจำนงค์ หัวหน้าสำนักปลัด เทศบาลตำบลสามชุก
๔. นายสมชาย อ่อนศรี ผู้อำนวยการกองคลัง เทศบาลตำบลสามชุก
๕. น.ส.ทิพย์ สวนดอกไม้ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง ๖ เทศบาลตำบลสามชุก
๖. นางสาวอำไพ สว่างศรี หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ๖ เทศบาลตำบลสามชุก
๗. นางสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย นักวิชาการประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลสามชุก
๘. นางณิคมล สิริภาพ หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก
๙. นายสุเทพ ฉัตรทอง ประธานสภาเทศบาล เทศบาลตำบลสามชุก
๑๐. นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์

๑๑. นางกฤตยา เสริมสุข คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์

๑.๗.๔ เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวทางการกำหนดประเด็นตอบวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดเอาไว้ โดยมีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๑. ประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิดนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒. การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

๓. สมรรถนะขององค์กรในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติในเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการจัดการ คือ โครงสร้างบุคลากร เงินงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไร

๑.๗.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้เลือกไว้

๑.๗.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การวิจัยทางวิชาการ และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร (Content Analysis)

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการเรียงลำดับเนื้อหาไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้และทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ประกอบบริบท (Context)

๑.๘ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

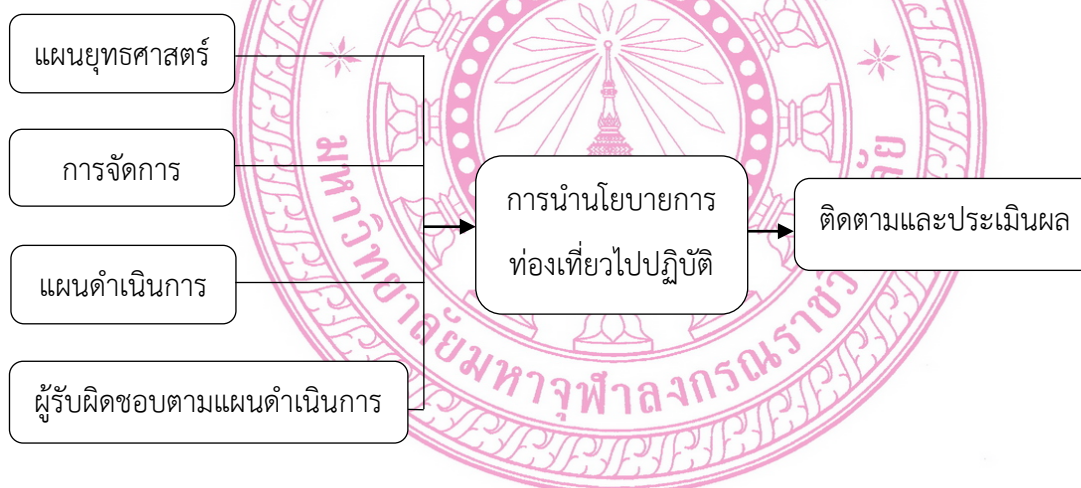
๑.๗.๑ ทำให้ทราบแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑.๗.๒ ทำให้ทราบการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗.๓ ทำให้ทราบสมรรถนะภายในองค์กรในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” ซึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นต้องมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ เมื่อกำหนดยุทธศาสตร์จะต้องมีการจัดการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น โครงสร้างของหน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ บุคลากรโดยมีความพร้อมในการดำเนินการ เงินงบประมาณใช้ให้คุ้มค่าที่สุด สถานที่มีความพร้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้มีครบถ้วนพร้อมนำไปปฏิบัติงาน เมื่อจัดการเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วจึงกำหนดแผนดำเนินการและกำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามแผนโครงการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ดังแผนภาพที่ ๑.๑

แผนภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๒

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ในการศึกษาวิจัย “การนำนโยบายการท่องเที่ยวด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติ” ผู้ศึกษาได้กำหนดการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศไทยแล้วยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย อาทิ โรงแรมและที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นรวมทั้งยังช่วยกระจายรายได้และการจ้างงานไปสู่ชนบทตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อีกด้วย ดังนั้นการจัดทำนโยบายการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

๒.๑.๑ แนวโน้มและทิศทางการท่องเที่ยว

สภาพการณ์และทิศทางของการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับแนวโน้มและทิศทางในระดับโลก และในระดับประเทศ เช่น สถานการณ์การแข่งขัน พฤติกรรม ความเสี่ยง และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวจะเป็นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์แนวทางในการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว และพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

๑. สถานการณ์ระดับโลก

๑.๑ โครงสร้างการตลาดและแนวโน้มการท่องเที่ยวโลก

๑.๑.๑ การท่องเที่ยวมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าสถานการณ์ความไม่แน่นอน ทั้งจากผู้ก่อการร้ายภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการปรับตัวของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น ตลอดจนความไม่แน่นอนทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมืองของหลายประเทศทั่วโลกล้วนแต่เป็นปัจจัยลบต่อการท่องเที่ยว แต่แนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์การการท่องเที่ยวโลก องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : UNWTO) ได้พยากรณ์ว่าเมื่อถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน ๑,๖๐๐ ล้านคน ภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก และแปซิฟิก และกลุ่ม

ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีผู้นิยมเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีนักท่องเที่ยวเป็น ๑ ใน ๓ ของนักท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

๑.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการตลาด กลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีศักยภาพในการส่งออกนักท่องเที่ยวในอนาคต UNWTO คาดว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จีนจะเป็นตลาดส่งออกและนำเข้านักท่องเที่ยวใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีนักท่องเที่ยว ๑๐๐-๑๒๐ ล้านคน/ปี^๑

๑.๑.๓ การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวสูงขึ้น การทวีบทบาทสำคัญของตลาดเกิดใหม่ซึ่งตลาดเหล่านี้ส่วนใหญ่จะอยู่ภายในทวีปเอเชีย ทั้งตลาดที่มีขนาดใหญ่ เช่น จีน อินเดีย และตลาดขนาดกลางถึงขนาดเล็ก เช่น กลุ่มประเทศที่อยู่ในเอเชียใต้ กลุ่มประเทศในตะวันออกกลาง กลุ่มประเทศที่อยู่ในเอเชียกลาง เป็นต้น หลายประเทศจึงมีการลงทุนด้านการท่องเที่ยว การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การกำหนดกลยุทธ์ และการใช้นโยบายปกป้องคนของตนให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพื่อแย่งชิงตลาดในเวทีโลก

๑.๑.๔ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโลก อัตราการเพิ่มของประชากรโลกอยู่ที่ระดับ ๑.๑๑ ในปัจจุบัน จะลดลงเป็นระดับ ๐.๘๖ ในช่วงปี ๒๕๖๓-๒๕๖๘^๒ โดยประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประเทศเยอรมัน ญี่ปุ่น รัสเซีย มีอัตราเพิ่มของประชากรติดลบ นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุจึงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความพร้อมในด้านเวลาและงบประมาณ สนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวแบบพำนักรถ และต้องการท่องเที่ยวในแหล่งที่เที่ยวยุคใหม่ที่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนี้การกระตุ้นประชาชนให้เดินทางท่องเที่ยว อาทิ การลดชั่วโมงการทำงาน การสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสพัฒนาประสบการณ์ของตนจากการเดินทางท่องเที่ยว การลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มสินค้าอุปโภคบริโภคบางชนิดและภาษี นายจ้าง มาตรการดังกล่าวได้มีการดำเนินการในหลายประเทศ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศมากขึ้น

๑.๑.๕ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การช่วงชิงตลาดการท่องเที่ยว ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ความรู้ สาร และสารสนเทศ กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความแตกต่างและสร้างคุณค่าของสินค้าในอนาคตรูปแบบของ e-commerce และ e-business จะมีความสำคัญและซับซ้อนมากขึ้นในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะใช้ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการสืบค้นและเปรียบเทียบราคามากขึ้น คาดการณ์ว่ามีประชากรโลกกว่า ๑.๕ พันล้านคน ท่องอยู่บนโลกอินเทอร์เน็ต และเกือบ ๖๐๐ ล้านคน ที่ผันตนมาเป็นสมาชิกในสังคม Online บทบาทของอินเทอร์เน็ตซึ่งแต่เดิมทำหน้าที่เพียงให้ข้อมูล เพื่อป้องกัน

^๑World Tourism Organization : (UNWTO), UNWTO World Tourism Barometer. 2009, p. 35.

^๒สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, วิสัยทัศน์ ๒๕๗๐ สู่มโนทัศน์ ๑๑, เอกสารประกอบการประชุมประจำปี ๒๕๕๒, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๒. หน้า ๒๗.

ข่าวสารด้านเดียว ได้กลายมาเป็นช่องทางใหม่ในการแพร่กระจายข่าว การให้ข้อมูล และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ช่องทางการขายทางอินเทอร์เน็ตกำลังได้รับความนิยม

๑.๒ วิฤตและความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

๑.๒.๑ การท่องเที่ยวโลกมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายระหว่างประเทศ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและรุนแรงมีรูปแบบและโครงข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยใช้ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมเป็นปัจจัยสนับสนุน^๕ และมีแนวโน้มคงอยู่ต่อไปในหลายภูมิภาคของโลกเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว และจิตวิทยาของผู้บริโภคที่จะชะลอการใช้จ่ายใช้สอยประเทศไทยจึงต้องเตรียมตัวรับความเสี่ยงในด้านต่างๆ และภาวะการแข่งขันที่จะรุนแรงมากขึ้น

๑.๒.๒ การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก ผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนเริ่มแสดงให้เห็นชัดเจนจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง ครอบคลุมไปทุกภูมิภาค เห็นได้จากความรุนแรงของภัยพิบัติต่างๆ เช่น พายุ น้ำท่วม ภัยแล้ง แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด สึนามิ ช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา อัตราภัยพิบัติทางธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้นในแบบขั้นบันได ภัยพิบัติทางน้ำเพิ่มขึ้น ๓๐.๗% วาตภัย (พายุ) เพิ่มขึ้น ๒๖.๖% และแผ่นดินไหวเพิ่มขึ้น ๘.๖%^๖ ประเทศต่างๆ จึงเริ่มหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อม การสร้างจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างที่เหนือกว่าคู่แข่ง เป็นจุดขายกระตุ้นหรือเชิญชวนลูกค้าให้เข้ามาซื้อหาหรือใช้บริการท่องเที่ยวในอนาคต Green Logistic เป็นเทรนด์ที่ถูกกำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวต้องให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และอาจถูกกำหนดเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

๑.๒.๓ ความเสี่ยงของโรคระบาด ความรุนแรงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้ว่าในหลายกรณีจะมีอัตราการเสียชีวิตต่ำก็ตาม แต่โรคระบาดที่เกิดจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวมีความกังวลและรู้สึกไม่ปลอดภัย ดังเช่น การระบาดของไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๐๙ การท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียมีอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ ๓๑.๖ ภูมิภาคยุโรปและตะวันออกไกลลดลงร้อยละ ๒๖.๓๗

๑.๒.๔ สภาวะเศรษฐกิจโลก ความไม่แน่นอนของสภาวะเศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต สภาวะถดถอยของเศรษฐกิจโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และต่อเนื่องถึงปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามคาดการณ์ว่าในอนาคตเศรษฐกิจโลกยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมีกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดียและจีน) ที่คาดการณ์ว่า จีน รัสเซีย และอินเดีย มีแนวโน้มเศรษฐกิจขยายตัวมากกว่าร้อยละ ๗ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘

๑.๓ การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

๑.๓.๑ พฤติกรรมผู้บริโภคปรับเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงมูลค่าเงินมากขึ้น ประกอบกับการที่คู่แข่งหันมาใช้กลยุทธ์ด้านราคาเพื่อดึงความสนใจของตลาดนักท่องเที่ยวที่หดตัวลง ทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเลือกจุดหมายปลายทางมากขึ้น ซึ่งมีผล

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๐.

ให้เกิดพฤติกรรม Last minute คือ ใช้เวลาสั้นก่อนการเดินทางเพื่อตัดสินใจในการจอง/ซื้อสินค้าและบริการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความคุ้มค่า

๑.๓.๒ นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้ โดยอาจเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภายในภูมิภาคเดียวกันมากขึ้น ทั้งนี้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ และกรอบความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว เช่น UNWTO APEC ASEAN ACD GMS ACMECS IMT-GT และ BIMSTEC เป็นต้น ช่วยลดอุปสรรคและข้อจำกัดในการท่องเที่ยว

๑.๓.๓ นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นต้น รูปแบบการท่องเที่ยว ดังกล่าวมีแนวโน้มขยายตัวเนื่องจากนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มต้องการที่จะเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ต้องการสัมผัสธรรมชาติที่บริสุทธิ์ กิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เลือกพักแรมในโรงแรมที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งประเทศไทยมีความพร้อมของทรัพยากรพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

๑.๓.๔ กระแสของความสนใจและใส่ใจในสุขภาพ และการออกกำลังกาย ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) มีแนวโน้มได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ประเทศต่างๆ ได้แข่งขันกันแย่งชิงสิทธิ์ในการจัดกิจกรรม หรือ Event ด้านการกีฬา ซึ่งไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความพร้อมในด้านบุคลากร สนามแข่งขัน มีประสบการณ์ในการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ รวมถึงกีฬาที่มีเอกลักษณ์ เช่น มวยไทย และตะกร้อ สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ไทยมีชื่อเสียงในเรื่องของสปา การนวดแผนไทย ความพร้อมในด้านของบุคลากร มีสถานประกอบการที่มีคุณภาพซึ่งพร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

๑.๓.๕ กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และมีแนวโน้มมากขึ้น แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกเปลี่ยนถ่ายเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวมอย่างเป็นลำดับ และกำลังปรับเปลี่ยนสภาพไปสู่การจัดการที่คำนึงถึงขีดความสามารถการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสในการสร้างเอกลักษณ์และตราสัญลักษณ์สินค้าทางการท่องเที่ยว วัฒนธรรมและธรรมชาติของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในระดับสากล^๔

๒. สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย

๒.๑ แนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของไทย

๒.๑.๑ ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤตและความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลา ๔-๕ ปี ที่ผ่านมาประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤตต่างๆ ทั้ง

^๔ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙, (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๖๗ ง, ๒๕๕๔), หน้า ๕-๙.

วิกฤตการณ์โรคซาร์ส(SARS) เหตุการณ์สึนามิ (Tsunami) การรัฐประหาร การเกิดวิกฤตราคาน้ำมัน โรคระบาดไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๐๙ เป็นเงื่อนไขข้อจำกัดในการรักษาตลาดเดิมและขยายตลาดใหม่ โดยผลกระทบจากวิกฤตในแต่ละครั้งได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างเด่นชัด เช่น ภายหลังจากเกิดเหตุวิกฤตการณ์โรคซาร์สส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลงถึง ๕๐% ภายใน ๓ เดือน เหตุการณ์สึนามิ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลง ๓๐% ภายใน ๒ เดือน อย่างไรก็ตามพบว่าภายหลังจากเกิดวิกฤต ในประเทศไทยก็มีแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวจะกลับเข้ามาท่องเที่ยวอีกครั้งในระยะเวลาไม่นานนัก

๒.๑.๒ สถานการณ์ทางการเมืองยังคงส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว สถานการณ์ทางการเมืองที่ยังไม่นิ่ง ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดความรุนแรงหรือไม่ ทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยในช่วงระยะเวลาต่อไปมีความท้าทายมากขึ้น สถานการณ์ทางการเมืองได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และภาพลักษณ์ของประเทศ นับตั้งแต่การเกิดรัฐประหาร ในปี ๒๕๔๙ การปิดท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ ในระหว่างวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึง ๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ และเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ระหว่างวันที่ ๘-๑๔ เมษายน ๒๕๕๒ ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความมั่นใจ ส่งผลให้จำนวนการเดินทางเข้าประเทศไทยของนักท่องเที่ยวลดลงอย่างรุนแรง^๕ ถึงแม้จำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นในไตรมาสที่ ๔ ของปี ๒๕๕๒ แต่วิกฤตทางการเมืองที่เกิดขึ้นในเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๕๓ ได้ส่งผลให้สถานการณ์ท่องเที่ยวเลวร้ายลงอีกจากการเผยแพร่ข่าวไปทั่วโลก รวมทั้งการออก Travel Warning ของประเทศต่างๆ เพื่อแจ้งเตือนประชาชนถึงความเสี่ยงในการเดินทางมาประเทศไทย ส่งผลต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยของประเทศไทย

๒.๑.๓ จำนวนนักท่องเที่ยว รายได้ ค่าใช้จ่าย และวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แม้ประเทศไทยจะประสบกับปัญหาและวิกฤตด้านการท่องเที่ยวซึ่งส่งผลกระทบต่อจำนวนและรายได้ของนักท่องเที่ยวในช่วงวิกฤต และหลังเกิดวิกฤต แต่ก็พบว่าภายหลังจากวิกฤตผ่านพ้นไปอัตราการเติบโตจะกลับไปอยู่ในระดับเดิม

- จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยเฉลี่ยปีละประมาณ ๙ ล้านคน มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสม ๕% ต่อปี อัตราการเติบโตเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเป็นอันดับ ๗ ของเอเชีย โดยมาเลเซียและเวียดนามมีการเติบโตเฉลี่ยอันดับที่ ๑ และ ๒ ตามลำดับ ปี ๒๕๕๓ เป็นปีที่ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวสูงสุดจำนวน ๑๕.๘ ล้านคน

- รายได้จากการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากสถิติรายได้จากการท่องเที่ยวในปี ๒๕๕๓ มีรายได้ ๕๘๕.๙ พันล้านบาท ระหว่างปี ๒๕๔๘-๒๕๕๓ พบว่าประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อัตราขยายตัวเฉลี่ยปีละ ๑๑.๙๐% โดยอัตราการเติบโตของรายได้จะปรับลดลงและมีค่าเป็นลบในช่วงปีที่เกิดวิกฤต แต่ภายหลังจากวิกฤตผ่านพ้นไปอัตราการเติบโตของรายได้จะกลับไปอยู่ในระดับเดิม

^๕การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, แผนการตลาดเร่งด่วนเพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์และกระตุ้นการท่องเที่ยว ปี ๒๕๕๒, (อัสสัมชัญ), ๒๕๕๒.

- ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัว/คน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย มีแนวโน้มการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากค่าใช้จ่าย ๓,๑๗๒.๙๓ บาท ในปี ๒๕๔๑ เพิ่มขึ้น ๓,๙๙๒.๖๐ บาท ในปี ๒๕๕๓ ทั้งนี้การเกิดวิกฤตในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ทำให้ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ปี ๒๕๕๓ ต่ำกว่าปี ๒๕๕๐ ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๒

- จำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นับจากปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมา นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มพักในประเทศไทยนานขึ้นจากวันพักเฉลี่ย ๗.๗๗ วัน เป็น ๙.๒๒ วัน ในปี ๒๕๕๓

๒.๑.๔ นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกและยุโรปเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักของไทย นักท่องเที่ยวต่างชาติกว่าครึ่งหนึ่ง (๘,๐๗๖,๔๙๓ คน ในปี ๒๕๕๓) เป็นนักท่องเที่ยวจากกลุ่มเอเชียตะวันออก โดยมาเลเซีย ญี่ปุ่น จีน และเกาหลี เป็นกลุ่มที่มาท่องเที่ยวในไทยมากที่สุด สำหรับนักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป มีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๒๗ ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทั้งหมด โดยนักท่องเที่ยวจากสหราชอาณาจักร เยอรมัน สวีเดน และรัสเซีย มาท่องเที่ยวในไทยมากที่สุด และเป็นที่น่าสนใจว่านักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศเอเชียใต้ และตะวันออกกลาง มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๔.๙๘ และ ๒๓.๐๐ ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาจากรายได้พบว่านักท่องเที่ยวจากยุโรปยังเป็นกลุ่มที่มีการใช้จ่ายมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของรายได้นักท่องเที่ยวทั้งหมด และพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวจากยุโรปมีจำนวนวันพักนานกว่านักท่องเที่ยวจากเอเชีย

๒.๑.๕ นักท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศอย่างจริงจังในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทั้งนี้คาดว่าในปี ๒๕๕๓ จะมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของคนไทยจำนวนประมาณ ๘๘ ล้านคน/ครั้งและก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนภายในประเทศประมาณ ๔๑๓,๐๐๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๔๓ ที่มีนักท่องเที่ยวเพียง ๕๙.๗๔ คนต่อครั้ง การท่องเที่ยวภายในประเทศมีส่วนกระจายรายได้สู่พื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ โดยแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา ระยอง และกาญจนบุรี

๒.๑.๖ กลุ่มธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารมีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย และมีส่วนสร้างมูลค่าให้ธุรกิจอื่นๆ เช่น เฟอร์นิเจอร์ อาหาร สมุนไพร ธุรกิจสปาสุขภาพ ออมนัมย์ การค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง บริการด้านโลจิสติกส์ และการจ้างงานในระดับต่างๆ เป็นต้น กลุ่มธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารมีมูลค่ารวม ๓๓๗,๓๔๓ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๙.๑ ของการบริการภาคเอกชนทั้งหมด โดยนับเป็นกลุ่มที่มีมูลค่าสูงเป็นอันดับสอง รองจากกลุ่มการสื่อสารและขนส่ง เมื่อพิจารณาตามขนาดของวิสาหกิจแล้ว พบว่ามีการกระจายตัวอยู่ในกลุ่มผู้ประกอบการขนาดย่อมร้อยละ ๖๒.๓ กลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลาง ร้อยละ ๑๙.๗ หรือ ๖๖,๓๓๔ ล้านบาท และกลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ร้อยละ ๑๘.๐

๒.๑.๗ ระบบโลจิสติกส์และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว จะทวีความสำคัญมากขึ้นโดยประเทศไทยมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานในระดับหนึ่ง แต่ยังมีขีดความสามารถด้านการขนส่งต่ำกว่าสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินเดีย สำหรับปัญหาของระบบโลจิสติกส์ไทยยังคงมีปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ยังขาดการลงทุนที่เพียงพอต่อการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว รูปแบบในการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักเมืองท่องเที่ยวรอง การเชื่อมโยงกับประเทศ

เพื่อนบ้าน ปัญหาด้านกฎระเบียบที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่เอื้อต่อการท่องเที่ยวในบางเส้นทางตลอดจนปัญหาการขาดศักยภาพของผู้ประกอบการไทย

๒.๑.๘ การท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก ความเสี่ยงเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น น้ำท่วมฉับพลัน น้ำท่วมขัง การกัดเซาะ ไฟป่า ระบบนิเวศ และโรคระบาด โดยคาดการณ์ว่าใน พ.ศ. ๒๕๖๓ การท่องเที่ยวทางทะเลบริเวณชายฝั่งอันดามัน จะได้รับประโยชน์จากการมีฤดูฝนสั้นขึ้น ซึ่งทำให้ดำเนินกิจกรรมกลางแจ้งได้ยาวนานขึ้นถึง ๔ สัปดาห์ อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำเป็นปัญหาของพื้นที่ทั้งในอดีตและปัจจุบันหากพื้นที่ใดที่ไม่มีแผนการจัดการด้านการขาดแคลนปริมาณน้ำ ระยะเวลาของฤดูฝนที่ลดลงในอนาคตจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวได้ การท่องเที่ยวทางทะเลบริเวณชายฝั่งอ่าวไทย เกือบทุกจังหวัดบริเวณชายฝั่งอ่าวไทยจะมีปริมาณฝนตกที่รุนแรงมากขึ้นและระยะเวลาที่ฝนตกมากขึ้นถึง ๒ สัปดาห์ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า และจะเพิ่มถึง ๔ สัปดาห์ในอีก ๕๐ ปีข้างหน้า โดยปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อกิจกรรมกลางแจ้ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือ มีโอกาสในการเกิดไฟป่าสูง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง โดยทางภาคเหนือของประเทศจะมีอุณหภูมิสูงขึ้น ๒-๓ องศาเซลเซียส ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า จำนวนวันเย็น (วันที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส) ลดลง ๕-๑๐ วันต่อปี และลดลงมากกว่า ๒๐ วันในอีก ๕๐ ปีข้างหน้า โดยบริเวณภูเขาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่และเชียงราย จะมีจำนวนวันเย็นลดลงมากกว่า ๖๐ วัน ซึ่งส่งผลกระทบเปลี่ยนแปลงทางด้านเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยว และมีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มเนื่องจากปริมาณน้ำที่สะสม ประกอบกับแผนการระบายน้ำของพื้นที่ดังกล่าวยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบริเวณทางตอนล่างของภาคเหนือและทางตอนบนของภาคกลาง ปริมาณฝนรายปีในพื้นที่นี้ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ยกเว้นทางภาคตะวันตกของประเทศติดกับเทือกเขาตะนาวศรี บริเวณชายแดนประเทศไทยและพม่า ซึ่งมีปริมาณฝนเพิ่มขึ้น ๓๐๐ มม./ปี ประกอบกับอุณหภูมิที่ร้อนขึ้น ทำให้คลัสเตอร์นี้มีความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าและระบบนิเวศสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑.๙ ประเทศไทยยังคงมีจุดอ่อนในด้านความปลอดภัย กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย และนโยบายรัฐบาล โดย ปี ๒๕๕๒ องค์การการท่องเที่ยวโลกจัดลำดับด้านการจัดการกฎหมาย ระเบียบ บริการพื้นฐานที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว (Regulatory Framework) ของประเทศไทยไว้ในอันดับที่ ๗๐ ของโลก ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๒ และหากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประเทศไทยมีจุดอ่อนในด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety & Security) อยู่ในอันดับที่ ๑๑๘ และความยั่งยืนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในลำดับที่ ๙๐ ของโลก

๒.๑.๑๐ มีการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากขึ้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สิทธิชุมชนในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามโครงสร้างการบริหารจัดการยังขาดเสถียรภาพ ขาดองค์กรกลางที่มีอำนาจในการบังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระทำตามแผนรวม และบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และรวมถึง

กฎระเบียบของรัฐที่ตามไม่ทันการพัฒนาในภาคเอกชน การวางแผนที่ไม่นำไปสู่การปฏิบัติหรือการลงทุนขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ในระดับท้องถิ่น การลงทุนด้านการท่องเที่ยวเน้นการก่อสร้างมากกว่าการจัดการภูมิทัศน์ และขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนในท้องถิ่น และหน่วยงานทุกระดับ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวขาดความเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ^๖

๒.๑.๒ ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

๑. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว การเปรียบเทียบศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ๑๒๔ ประเทศ ของ World Economic Forum พบว่า ประเทศไทยมีอันดับที่ดีขึ้น แม้ต้องเผชิญกับความเสี่ยงและวิกฤตในหลายด้าน ในปี ๒๕๕๐ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๓ ของโลก ปี ๒๕๕๑ ขยับขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ ๔๒ ของโลก และปี ๒๕๕๒ ขยับขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ ๓๙ ของโลก๑๖ โดยประเทศไทยเป็นที่ยอมรับเรื่องการท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรมนุษย์ ธรรมชาติ และวัฒนธรรมความคุ้มค่าด้านราคา และความดึงดูดใจให้เดินทางมาท่องเที่ยว

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก พบว่าขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยในปี ๒๕๕๒ อยู่ในอันดับที่ ๓๙ ของโลก ยังเป็นรองประเทศออสเตรเลีย (อันดับ ๙) สิงคโปร์ (อันดับ ๑๐) ฮองกง (อันดับ ๑๒) นิวซีแลนด์ (อันดับที่ ๒๐) ญี่ปุ่น (อันดับ ๒๕) เกาหลีใต้ (อันดับ ๓๑) และประเทศมาเลเซีย (อันดับ ๓๒) แต่มีอันดับที่ดีกว่า ไต้หวัน (อันดับ ๔๓) จีน (อันดับ ๔๗) อินเดีย(อันดับ ๖๒) บรูไน (อันดับ ๖๙) อินโดนีเซีย (อันดับ ๘๑) ฟิลิปปินส์ (อันดับ ๘๖) และเวียดนาม (อันดับ ๘๙)

๒. ประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านการท่องเที่ยว มีทรัพยากรพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวหลากหลาย กระจายอยู่ในทุกจังหวัด และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีความสวยงามติดระดับโลก มีเอกลักษณ์ต่างจากภูมิภาคอื่น ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงอุตสาหกรรมที่สนับสนุนเชื่อมโยง และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาอีกจำนวนมาก เมื่อพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยกับประเทศในทวีปเอเชีย โดยพิจารณาจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวรู้จักกันดี จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย ประมาณ ๑๐๐ แห่ง เป็นรองประเทศจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย ตามลำดับ โดยแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลนักท่องเที่ยวรู้จักมากที่สุด โดยมีคู่แข่ง คือ อินเดียและอินโดนีเซีย แหล่งช้อปปิ้งมีคู่แข่งสำคัญ คือ จีน ญี่ปุ่น และฮ่องกง สำหรับสนามกอล์ฟไทยยังเป็นรองญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้ ความได้เปรียบด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงเป็นจุดแข็งสำคัญที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นที่รู้จักแพร่หลาย และได้รับรางวัลความสำเร็จจากการจัดอันดับในระดับโลก รางวัลที่ประเทศไทยได้รับเหล่านี้ สะท้อนภาพลักษณ์ด้านบวกของประเทศไทย เป็นการตอกย้ำให้เห็นศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

^๖กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙, หน้า

อย่างไรก็ตามปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว อาจกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ความได้เปรียบของไทยลดลงจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวหรือการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว ในขณะที่การรองรับขยายไปไม่ทันไม่มีการเตรียมความพร้อมในการรองรับขีดความสามารถของนักท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเกิดความเสื่อมโทรม จากการสำรวจสถานภาพของแหล่งท่องเที่ยว ๒,๑๕๔ แห่ง โดยจำแนกตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมที่ต้องเร่งพัฒนาอย่างเร่งด่วนจำนวน ๑๓๘ แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ๕๐ แห่ง รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ๓๘ แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ๒๑ แห่ง^๗

๒.๑.๓ การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมและประเด็นสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

สถานการณ์และปัจจัยแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยสามารถสรุปปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และวิเคราะห์ประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม

๑.๑ จุดแข็ง

๑.๑.๑ รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ได้มีมติให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติและให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยว โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

๑.๑.๒ ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และความมีอัธยาศัยไมตรีของคนไทยเป็นจุดแข็งที่สำคัญของประเทศ

๑.๑.๓ การลงทุนภาคบริการของภาคเอกชนไทยอยู่ในระดับสูง มีความหลากหลายในสินค้าและบริการท่องเที่ยว ซึ่งผลการประเมินของนักท่องเที่ยวต่างชาติเปรียบเทียบกับอาเซียนพบว่าประเทศไทยเป็นรองเพียงสิงคโปร์เท่านั้น

๑.๑.๔ มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวทั้งที่พักแรม ร้านอาหาร การคมนาคม ระบบสาธารณสุข โภค ระบบการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค

๑.๑.๕ ประเทศไทยมีประสบการณ์ด้านการตลาดต่างประเทศมากกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ และได้รับรางวัลระดับนานาชาติ ทั้งในด้านเมืองน่าเที่ยวและบริการของโรงแรมไทยหลายรางวัลติดต่อกันมานาน แบรนดประเทศไทยนับได้ว่าติดตลาดโลกแล้ว

๑.๑.๖ ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยเหมาะสมสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของคาบสมุทรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สถานที่ตั้งประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นประตูสู่ประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง คือ พม่า จีน (๒ มณฑล คือ ยูนนาน และกวางสี) ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

^๗เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔-๑๖.

๑.๑.๗ จุดแข็งอีกจุดหนึ่งที่สำคัญของไทยก็คือ จุดดึงดูดใจที่เป็นเอกลักษณ์ และนวัตกรรมด้านการบริการใหม่ๆ เช่น มวยไทย สปา การให้บริการด้านสุขภาพ ความงาม อีกทั้งยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิมซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นสินค้าท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและน่าสนใจได้

๑.๒ จุดอ่อน

๑.๒.๑ ประเทศไทยยังมีปัญหาในเรื่องของระบบโลจิสติกส์ โครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยว ระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองรอง

๑.๒.๒ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การขยายตัวของการท่องเที่ยว โดยที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวหรือการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว ในขณะที่การรองรับขยายไปไม่ทันทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเกิดขยะมูลฝอยทางน้ำ ความแออัดของการจราจรทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีปัญหาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

๑.๒.๓ โครงสร้างการบริหารจัดการของรัฐเป็นจุดอ่อนสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวไทย กลไกของรัฐเพื่อจัดการการท่องเที่ยวยังอ่อนแอ ขาดเอกภาพ รวมถึงกฎระเบียบของรัฐที่ไม่ทันการพัฒนาในภาคเอกชน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒.๔ มีภาพลักษณ์ด้านลบเรื่องความปลอดภัย การเอารัดเอาเปรียบและหลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าที่ไม่มีคุณภาพ โสเภณี การค้ามนุษย์ และโรคเอดส์

๑.๒.๕ การลงทุนด้านบุคลากรของไทยถือว่าตามไม่ทันการขยายตัวของการท่องเที่ยวบุคลากรจำนวนมากยังไม่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศ และวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว เช่น ภาษารัสเซีย เยอรมัน สวีเดน จีน และภาษาที่ใช้ในกลุ่มประเทศอาหรับ

๑.๒.๖ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น การลงทุนด้านการท่องเที่ยวเน้นการก่อสร้างมากกว่าการจัดการภูมิทัศน์ และขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนในท้องถิ่น และหน่วยงานทุกระดับ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประโยชน์กับทุนภายนอกมากกว่าชุมชนในท้องถิ่น

๑.๒.๗ การทำธุรกรรมผ่าน e-commerce ยังไม่แพร่หลายมากเท่ากับยุโรป อเมริกาหรือ ประเทศในเอเชีย เช่น เกาหลี และสิงคโปร์ ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องปรับตัวและปรับกลยุทธ์เพื่อสร้างความทัดเทียมกับคู่แข่งทั่วโลก

๑.๒.๘ แหล่งท่องเที่ยวไทยยังคงกระจุกตัวอยู่เฉพาะในบางพื้นที่ ขาดการพัฒนาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ไม่มีการกระจายและเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

๑.๒.๙ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมขาดการรวมกลุ่ม และมีข้อจำกัดจากด้านเงินทุนและบุคลากร

๑.๓ โอกาส

๑.๓.๑ แนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวโลก การเติบโตของกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) ทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น มีกำลังซื้อมากขึ้น และจีนกำลังเป็นตลาดส่งออกและนำเข้านักท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก

๑.๓.๒ การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว กระแสความนิยมท่องเที่ยวทางเลือกการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะทาง ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) มีแนวโน้มขยายตัวและประเทศไทยก็มีความพร้อม จึงเป็นโอกาสให้ประเทศไทยสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อรองรับแนวทางการท่องเที่ยวเฉพาะทางในอนาคต

๑.๓.๓ นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้สนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวแบบพำนักรถ และต้องการท่องเที่ยวในแหล่งที่เที่ยงที่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นโอกาสของไทยที่มีความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มสูงอายุ

๑.๓.๔ การเปิดเส้นทางเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS IMT-GT ACMECS และ BIMSTEC เป็นต้น ทำให้เมืองท่องเที่ยวรองรับในเส้นทางดังกล่าวมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เกิดความเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในภูมิภาคมากขึ้น

๑.๓.๕ การขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำ และแนวโน้มนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้ ทำให้การท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภายในภูมิภาคเดียวกันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๑.๓.๖ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ความรู้ สาระ และสารสนเทศกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความแตกต่างและสร้างคุณค่าของสินค้า และเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

๑.๓.๗ การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธมิตรต่างๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน กล่าวคือ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธมิตรต่างๆ ที่ประเทศไทยได้จัดทำขึ้นกับประเทศต่างๆ ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้าและบริการรวมทั้งคนมีความคล่องตัวมากขึ้น

๑.๓.๘ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค การแก้ไขปัญหาสถานะโลกร้อน และการรับมือกับภัยพิบัติต่างๆ เป็นโอกาสของไทยที่มีความพร้อมในระดับหนึ่งจะใช้ประโยชน์จากวิกฤตดังกล่าวในการสร้างความเชื่อมั่นด้านการท่องเที่ยว

๑.๔ อุปสรรค

๑.๔.๑ การแข่งขันและแย่งชิงในตลาดการท่องเที่ยวโลกมีแนวโน้มสูงขึ้น มีการลงทุนด้านการท่องเที่ยว การสร้างและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์การกำหนดกลยุทธ์และการใช้นโยบายปกป้องตนเองของตนให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ

๑.๔.๒ ภาวะเศรษฐกิจโลกมีความผันผวน ไม่แน่นอน เป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจไม่เดินทางท่องเที่ยวหรือมีการใช้จ่ายน้อยลง

๑.๔.๓ การก่อการร้ายระหว่างประเทศที่ยังคงมีปัญหายูอยู่ในหลายภูมิภาคของโลกเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีความอ่อนไหวกับเหตุการณ์ต่างๆ ค่อนข้างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวจากเอเชีย

๑.๔.๔ ภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก รวมถึงภัยจากโรคระบาดส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

๑.๔.๕ การแข่งขันเพื่อเป็นศูนย์กลางการบินนานาชาติ เดิมประเทศไทยมีความได้เปรียบในการเป็นศูนย์กลางการบินในเครือข่ายระหว่างยุโรป และเอเชียแปซิฟิก แต่ปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงในเรื่องของความพร้อมของท่าอากาศยาน ระบบการตรวจคนเข้าเมือง เส้นทางบินที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองหลักและเมืองรอง ทำให้ความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ของไทยลดลง

๑.๔.๖ การแข่งขันระหว่างบุคลากรในอาเซียน การรับรองมาตรฐานอาชีพในธุรกิจท่องเที่ยวในการอบความร่วมมือของอาเซียน การเปิดเสรีตลาดแรงงาน อาจสร้างการแข่งขันใหม่ในระดับบุคลากร ซึ่งไทยอาจไม่ใช่ประเทศที่ได้เปรียบที่สุด เนื่องจากจากทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากรไทยค่อนข้างต่ำ แม้เมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน

๒. ประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวไทยและตลาดโลก ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

๒.๑ การขยายตัวของการท่องเที่ยวโลก การขยายตัวทางเศรษฐกิจการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการตลาด ความร่วมมือระหว่างประเทศตามกรอบความร่วมมือต่างๆ การเติบโตของกลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) และการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรโลก และแนวโน้มนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) มากขึ้น นับเป็นโอกาสดีของประเทศไทยในการขยายการตลาดไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าว ซึ่งไทยมีความพร้อมในโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรองรับและช่วงชิงนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเฉพาะทาง (Special Interest Tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) กลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ ครอบครัว และฮันนีมูน เป็นต้น อย่างไรก็ตามแนวโน้มการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวสูงขึ้นประเทศไทยจะต้องแข่งขันกับประเทศต่างๆ ที่พร้อมจะแย่งชิงตลาดนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน จึงต้องเตรียมความพร้อมในการสร้างนวัตกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะการลงทุนในการส่งเสริมภาพลักษณ์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๒.๒ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาด้านความปลอดภัย กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยเน้นปริมาณนักท่องเที่ยวทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเสื่อมโทรม ประกอบกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศต่างๆ การเปิดตัวของประเทศเวียดนาม ลาว กัมพูชา ทำให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยต้องปรับตัวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพเพื่อให้เกิดความแตกต่างจากประเทศคู่แข่ง ประเทศไทยจึงต้องเร่งดำเนินการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และหามาตรการในการแก้ไขกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยสามารถมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวดังเดิม

๒.๓ โครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ยังเป็นจุดอ่อนสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวไทย กลไกการจัดการการท่องเที่ยวยังอ่อนแอขาดเอกภาพ พัฒนาการท่องเที่ยวขาดความเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะที่หน่วยงานระดับพื้นที่ เช่น จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการ ภูมิทัศน์และการวางแผน พัฒนาการท่องเที่ยว จึงควรหาแนวทางในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกำหนดภารกิจ ขอบเขตของงานการพัฒนาให้ชัดเจน กำหนดรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพื้นที่ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

๒.๔ วิฤตและความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว ทั้งจากภัยธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก โรคระบาด สถานะเศรษฐกิจที่ถดถอย หรือสถานการณ์ทางการเมือง วิฤตและความเสี่ยงเหล่านี้ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวอย่างมาก ประเทศไทยจึงต้องมีการเตรียมการรับมือกับปัญหาการดำเนินงาน ในเชิงนโยบาย รวมถึงการออกมาตรการต่างๆ ด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศสามารถฟื้นตัวได้ในระยะเวลาอันสั้น

๒.๕) ความพร้อมของภาคบริการและการท่องเที่ยว แม้ได้รับผลกระทบจากวิฤตเศรษฐกิจโลกและความไม่สงบภายในประเทศ แต่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ และมีโอกาสพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางการบริการและการท่องเที่ยว” ของภูมิภาคเนื่องจากการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโลกสู่สังคมผู้สูงอายุ จะเป็นโอกาสของไทยเนื่องจากมีความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ประเทศไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรมและสปาที่มีมาตรฐานสูง บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพขยายตัวอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ เศรษฐกิจสร้างสรรค์มีบทบาทมากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทั้งสินค้า บริการที่มี การสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่ามากขึ้น และการทำธุรกิจที่ต้องใช้ความสร้างสรรค์สูงโดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ เช่น สาขาภาพยนตร์อนิเมชัน การเขียนซอฟต์แวร์และเกมส์คอมพิวเตอร์ แฟชั่น เป็นต้น^๔

ดังนั้นสรุปได้ว่า หากต้องการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มด้านการท่องเที่ยว สามารถแก้ไขปัญหาลักษณะพื้นฐานการท่องเที่ยว วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาวสู่ความยั่งยืน และนำมาซึ่งรายได้ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศประเด็นที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องให้ความสำคัญมี ๕ ประการ คือ ๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ๒) การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมให้มีความสมบูรณ์ดังเดิม ๓) การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรมนวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว การป้องกันและรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การ

^๔ อ้างแล้ว, หน้า ๑๗-๒๓.

เสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ๔) การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว สร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาระบบสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว ๕) การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครอง ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

๒.๑.๔ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น ทุกประเทศต่างก็ให้ความสำคัญกับลงทุนและพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้ประเทศ ประกอบกับบริบทที่เปลี่ยนไปทั้งสถานการณ์และปัจจัยเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว ที่นับวันจะมีความซับซ้อน รุนแรง และเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นจึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว” การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดในด้านการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลให้ศักยภาพการท่องเที่ยวของประเทศไทยลดลง โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ ได้แก่ ระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่อาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

๑. พัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

๒. พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

๓. สร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวทั่วประเทศ เพื่อบ้านและในภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ “การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน” การขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยเน้นปริมาณนักท่องเที่ยวหรือการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยวในขณะที่การรองรับขยายไปไม่ทัน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยมีความเสื่อมโทรมยุทธศาสตร์จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการใช้ประโยชน์มากเกินไปการกำหนดมาตรการในการแก้ไขกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยสามารถมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวได้มีดังนี้

๑. พัฒนาระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ

๒. การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

๓. การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ “การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว” ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่องครบวงจร ความพร้อมของภาคบริการและการท่องเที่ยว แม้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและความไม่สงบภายในประเทศ แต่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการ

ท่องเที่ยว เช่น โรงแรมและสปาที่มีมาตรฐานสูง บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพขยายตัวอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้มีบทบาทมากขึ้นในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมี ยุทธศาสตร์ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรม นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว
๒. การเสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการค้า การลงทุนด้านการท่องเที่ยว
๓. การพัฒนามาตรฐานสินค้า และบริการท่องเที่ยว
๔. การป้องกันและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
๕. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ “การสร้างเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว” ยุทธศาสตร์นี้ มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวรับรู้และเข้าใจในภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย โดยการดำเนินการตลาดเชิงรุกเพื่อประสิทธิผล ในการจัดงานระดับโลก/ภูมิภาคเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าประเทศ จัดงานแสดงต่างๆ (Event) เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวไทยผ่านสื่อ ต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นมีการใช้จ่าย มากขึ้นมียุทธศาสตร์ดังนี้

๑. สร้างและเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว
๒. สร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนากระบวนสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว
๓. ส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้เข้าประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ
๔. สร้างกระแสการรับรู้ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าการท่องเที่ยว
๕. สร้างกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ “การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว” โครงสร้างการบริหาร จัดการด้านการท่องเที่ยวยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ ขาด การมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และการปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะที่หน่วยงานระดับพื้นที่ เช่น จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการ ภูมิทัศน์และ การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวการพัฒนาโลก ในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวจึงเป็น แนวทางในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกำหนดภารกิจขอบเขตของงานการพัฒนาให้ชัดเจน กำหนดรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพื้นที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างครบวงจร การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมียุทธศาสตร์ดังนี้

๑. การสร้างและพัฒนาโลกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนา ท่องเที่ยว^๙

^๙ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙, หน้า ๒๘-๔๐.

กล่าวโดยสรุป ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการกำหนดทิศทางว่านโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวจะเป็นไปในทิศทางใด เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาและเป็นการสร้างรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น และที่สำคัญการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนด้วย

๒.๑.๕ นโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

๑. นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว

๑.๑ ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่สนับสนุนการท่องเที่ยวและเร่งรัดการปรับปรุงมาตรฐานในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกความปลอดภัย และสุขอนามัย โดยคำนึงถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของผู้พิการและผู้สูงอายุ

๑.๒ พัฒนาบูรณะและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเดิมมีอยู่แล้ว ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่มีศักยภาพสามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของประเทศรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑.๓ ยกระดับและรักษามาตรฐานบริการ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้การประกอบการและดำเนินธุรกิจเป็นไปตามมาตรฐานสากลรวมทั้งพัฒนามาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตลอดจนปรับปรุงการบริการภาครัฐเพื่อให้สามารถดึงดูดและรองรับตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุนตลาดนักท่องเที่ยว คุณภาพทั้งจากต่างประเทศและในประเทศ โดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุกในกลุ่มต่างๆ ทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก ศูนย์กลางการประชุมและแสดงสินค้าระหว่างประเทศและศูนย์กลางการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจลงตรา การยกเว้นค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราให้นักท่องเที่ยวที่อยู่ในกรอบการค้าเสรีหรือมีความสัมพันธ์ด้านการค้าการลงทุนร่วมกับประเทศไทย และการยกเว้นการตรวจลงตราให้นักท่องเที่ยวจากประเทศกลุ่มเป้าหมาย

๑.๕ ส่งเสริมกิจกรรมและรูปแบบ การท่องเที่ยวเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพการบริการท่องเที่ยว สนับสนุนการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างชาติในประเทศไทย และส่งเสริมการเสนอตัว ให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการจัดกิจกรรมนานาชาติ ขนาดใหญ่

๑.๖ ผลักดันความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนามาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เพียงพอกับความต้องการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และเพิ่มประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวก ดูแลความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งป้องกันแก้ไขปัญหาลักษณะต่อสิ่งแวดลอมเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

๑.๗ พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ด้านการตลาด และการประชาสัมพันธ์เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวของไทยให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก^{๑๐}

๒. นโยบายหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้น จึงกำหนดให้มีนโยบายหลักดังนี้

๒.๑ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีการควบคุมดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรือลดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหว ง่ายต่อการถูกรบกวน และฟื้นตัวได้ยาก

๒.๒ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และการปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบและกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ พึงหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอย่างรุนแรงต่อการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ หากเน้นในการแปรประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยรวม

๒.๓ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงการพัฒนาทางการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจ และการมีรายได้เพียงอย่างเดียว

๒.๔ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร การบริการ การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หรือให้ประชาชนมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในระดับ

๒.๕ ให้ความสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นความจำเป็นอันดับต้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งนี้ให้องค์กรต่างๆ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และกำหนดวิธีการที่เหมาะสม

๒.๖ นำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เข้าสู่แผนพัฒนาระดับต่างๆ อย่างมีความสำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาภาค พร้อมทั้งให้มีการจัดสรร และกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

๒.๗ สนับสนุนการศึกษา วิจัย และประเมินผลการพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน

๒.๘ มีการใช้กฎหมายในการควบคุม ดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือน และสร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย

๒.๙ จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการ (Code of Conduct) แก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง

^{๑๐}นางสาวอรนุช กนกสิริรัตน์, คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีภาคการท่องเที่ยว, สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๔, หน้า ๑๙-๒๐.

๒.๑๐ จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและการจัดการร่วมกันทุกระดับ

๓. นโยบายด้านต่างๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการจัดการที่ประสานการจัดการในด้านต่างๆ ภายใต้หลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และองค์ประกอบในเชิงระบบของการท่องเที่ยว ซึ่งกระบวนการจัดการจะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและชัดเจนระหว่างองค์ประกอบต่างๆ อย่างไรก็ตาม นโยบายการจัดการได้กำหนดแนวทางด้านต่างๆ ๖ ด้าน ซึ่งสามารถกำหนดเป็นนโยบายและกลยุทธ์การจัดการที่มีประสิทธิภาพได้ นโยบายเฉพาะด้าน มีดังนี้

๓.๑ นโยบายด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

๓.๑.๑ กำหนดกรอบการพัฒนาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมีมาตรฐานที่ชัดเจนให้ยกเลิกการท่องเที่ยวในพื้นที่เปราะบาง สนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดพื้นที่เหมาะสมในเขตอนุรักษ์

๓.๑.๒ สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศนอกเขตอนุรักษ์ ในเขตพื้นที่พหุธรรมชาติ พื้นที่เอกชนและเขตชุมชน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

๓.๑.๓ วางแผนการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามขอบเขตของขีดความสามารถที่รองรับได้ โดยการกำหนดเขตพื้นที่ท่องเที่ยวเขตสงวนเพื่อการศึกษาและรักษาสีงแวดล้อม เขตกันชน และเขตพื้นที่พหุ

๓.๑.๔ สนับสนุนการพัฒนากลุ่มแหล่งท่องเที่ยว และเครือข่ายการท่องเที่ยวในท้องถิ่นระดับกลุ่มพื้นที่ให้มีความเชื่อมโยงและ สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยให้มีการกระจายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในระดับที่สามารถทดแทนแหล่งท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับได้

๓.๑.๕ สนับสนุนการจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการเดินทาง เพื่อใช้ในการจัดการ การควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของแต่ละ พื้นที่ และการถ่ายเทนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงอย่างเป็นระบบ

๓.๑.๖ กำหนดมาตรการการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เข้มงวดมากขึ้น และให้การสนับสนุนการประกอบการที่มีมาตรการถูกต้องเหมาะสมอย่างเป็นรูปธรรม

๓.๑.๗ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการควบคุม คุณภาพ ตรวจสอบ และการจัดการมลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยว

๓.๑.๘ สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในการวางแผนและจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

๓.๒ นโยบายด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก

๓.๒.๑ กำกับ ควบคุม ดูแล การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยให้เป็นการศึกษาแบบนอกระบบโรงเรียน ที่ถือเอาการปฏิบัติในสนามเป็นบทเรียนของการศึกษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงผลกระทบของกิจกรรมที่มีต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

๓.๒.๒ จัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรในระบบโรงเรียน และสถาบันการศึกษาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องด้วยการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน

๓.๒.๓ สนับสนุนสื่อสารมวลชนและสื่อข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ที่ส่งเสริมการศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำหรับใช้เป็นข้อมูลคู่มือและอุปกรณ์การเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง

๓.๒.๔ สนับสนุนงบประมาณในการจัดสื่อความหมายธรรมชาติที่มีคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

๓.๒.๕ ให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่มาสื่อความกับนักท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนเป็นมัคคุเทศก์เฉพาะหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้อย่างแท้จริง และเป็นการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

๓.๒.๖ ขยายการให้การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดและเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ ในระยะต้นให้มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และจิตสำนึกของบุคลากรในภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีศักยภาพสูง และมีบทบาทในกระบวนการท่องเที่ยว

๓.๓ นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

๓.๓.๑ พัฒนาแบบแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดรวมถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น เอกชนและประชาชนทั่วไปในด้านการลงทุน การผลิตสินค้าและบริการ ทั้งนี้ต้องมีความเสมอภาค เป็นธรรมในกรอบที่เหมาะสม สอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่นๆ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

๓.๓.๒ สนับสนุนการจัดตั้งขบวนการร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในรูปขององค์กรหรือคณะกรรมการระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น โดยมีเครือข่ายครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนและทุกระดับ โดยให้องค์กรมีขอบเขตความสามารถในการตัดสินใจและดำเนินการอย่างอิสระภายใต้ กรอบที่ตอบสนองความจำเป็นในการจัดการแต่ละระดับ

๓.๓.๓ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ และติดตามประเมินผลตลอดจนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งปรับทัศนคติและปรับปรุงขีดความสามารถของหน่วยงานของรัฐให้สามารถร่วมมือและเกื้อหนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

๓.๓.๔ ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรประชาชน ที่ดูแลด้านสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งที่เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล

๓.๓.๕ แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนากฎหมายและระบบงบประมาณของภาครัฐ ให้สามารถส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการประสานงานความร่วมมือของหน่วยงาน ปฏิบัติทุกระดับกับประชาชนท้องถิ่นตลอดจนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการให้ชุมชนมีโอกาสในการควบคุม กำกับดูแล และจัดการทรัพยากรด้วยตนเอง

๓.๓.๖ สนับสนุนพัฒนาศักยภาพของคน โดยการเพิ่มความรู้ ทักษะ และการมีจิตสำนึกในด้านการจัดการพัฒนาการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชนให้กว้างขวางมากขึ้น

๓.๓.๗ สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ ในด้านการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีอิสระและสามารถจัดเก็บรายได้เพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟูการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง โดยให้มีการพัฒนาทักษะการจัดการที่ถูกต้อง

๓.๔ นโยบายด้านการส่งเสริมตลาดและการนำเที่ยว

๓.๔.๑ กำกับการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทิศทางที่เหมาะสมกับสภาพทรัพยากรและขีดความสามารถในการจัดการรองรับการท่องเที่ยว ละเว้นหรือชะลอการส่งเสริมตลาดในพื้นที่ที่ยังไม่พร้อม ง่ายต่อการถูกกระทบกระเทือนจากการท่องเที่ยว

๓.๔.๒ สนับสนุนการตลาดในรูปแบบประสานการท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายที่เหมาะสม ทั้งที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลอดโปรแกรมและแบบผสมผสานกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้มีการกระจายนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

๓.๔.๓ ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาและกิจกรรมเชิงนิเวศสำหรับกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยมุ่งเน้นในกลุ่มเยาวชน กลุ่มแรงงาน และเกษตรกรเป็นพิเศษ ทั้งนี้รวมถึงการจัดการศึกษาและกิจกรรม ตอบสนองตลาดต่างประเทศด้วย

๓.๔.๔ ส่งเสริมการบริการนำเที่ยวเชิงนิเวศให้พัฒนาการบริการที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นการให้การศึกษา การเรียนรู้จากประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมกับชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนมีสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการใช้มาตรฐานในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการบริการอย่างเต็มที่

๓.๔.๕ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริการการนำเที่ยว มาตรฐานการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในลักษณะที่มีความเข้มงวดมากเป็นพิเศษภายใต้การจัดให้มีการฝึกอบรมแก่นักท่องเที่ยวในระดับที่เหมาะสม โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรที่อยู่เหนือความต้องการส่วนบุคคล

๓.๔.๖ ส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้ขอบเขตการพัฒนาโดยใช้สื่อที่หลากหลาย และมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภูมิภาค

๓.๕ นโยบายด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว

๓.๕.๑ จัดระบบการเดินทางเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวให้มีความสะดวกตามควร ให้เหมาะสมกับพื้นที่และกิจกรรม โดยเน้นด้านความปลอดภัยเป็นหลัก

๓.๕.๒ สนับสนุนให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด เหมาะสมตามความจำเป็น และตามขนาดพื้นที่ท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สนับสนุนใช้พลังงานทดแทน ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่หมดเปลืองในกิจกรรมการท่องเที่ยว

๓.๕.๓ สนับสนุนระบบการสื่อสารโทรคมนาคม สร้างโครงข่ายที่ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ท่องเที่ยว และโครงข่ายการมีส่วนร่วมทุกระดับ เพื่อการติดต่อสื่อสารการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยว และการบรรเทาสาธารณภัยในยามฉุกเฉิน

๓.๕.๔ สนับสนุนให้การบริการการท่องเที่ยว ดำเนินการโดยภาคเอกชนหรือองค์กร หรือประชาชน ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยองค์กรของรัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการกำหนดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวรองรับ ทั้งนี้ให้มีกรอบการพัฒนาบริการที่มีขนาด รูปแบบ และคุณภาพการบริการ ตามแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

๓.๕.๕ การจัดบริการของรัฐในพื้นที่ที่จำเป็น จะต้องมีขนาดและบริการที่พอเหมาะ โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือและเรียนรู้ด้วยตนเองของนักท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับรูปแบบ และกิจกรรม ของการท่องเที่ยวนั้นๆ การจัดบริการต้องไม่เป็นการแสวงกำไร หรือแข่งขันกับภาคเอกชน แต่ควรให้มีเป็นรายได้เสริมสำหรับการฟื้นฟูและรักษาทรัพยากร

๓.๕.๖ การจัดการบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้คำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น การเพิ่มโอกาสการมีส่วนร่วมและการกระจายรายได้แก่ชุมชน และประชาชนท้องถิ่น

๓.๕.๗ กำหนดมาตรฐานและมาตรฐานในการควบคุมและส่งเสริมการบริการ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการสร้างมาตรฐานการจูงใจการให้การรับรองมาตรฐานการบริการ และการให้รางวัล เป็นต้น

๓.๖ นโยบายด้านการส่งเสริมการลงทุน

๓.๖.๑ สนับสนุนการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน อยู่ภายในกฎเกณฑ์ที่กำหนด เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนากระบวนการบริการที่มีคุณภาพ โดยใช้มาตรการทางภาษี การสร้างสิ่งจูงใจอื่นๆ การตอบแทนในรูปของรางวัล เป็นต้น

๓.๖.๒ สนับสนุนการลงทุนของชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการให้ยืมหรือให้กู้ดอกเบี้ยต่ำจากสถาบันการเงินของรัฐ

๓.๖.๓ ส่งเสริมให้องค์กรธุรกิจเอกชนสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์กรประชาชน

๓.๖.๔ สนับสนุนด้านงบประมาณ และสิทธิประโยชน์แก่องค์กรพัฒนาเอกชน ในการร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการสนับสนุนการพัฒนาของประชาชนท้องถิ่น

๓.๖.๕ ส่งเสริมการลงทุนผลิตสินค้า อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดกิจกรรมเชิงนิเวศการจัดการบริการ และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวขึ้นภายในประเทศ หรือลดต้นทุนการนำเข้าสินค้าที่จำเป็นจากต่างประเทศ

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ว่าจ้างสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ให้ทำการศึกษาโครงการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบาย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสถาบันดังกล่าวได้ทำรายงานชิ้นสุดท้ายเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในรายงานได้มีการเสนอแนะนโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยเสนอไว้ในรายงานมีดังนี้

๑. ต้องมีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมแท้ไว้ให้มากที่สุดหลีกเลี่ยงหรือลดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหวต่อการถูกรบกวน หรือพื้นตัวได้ยาก

๒. ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และปรับให้เกิดความสมดุลกับ รูปแบบและกิจกรรมที่มีอยู่แต่เดิม

๓. ต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษาสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกันมากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และการมีรายได้แต่เพียงอย่างเดียว

๔. ต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรในท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร การบริการ การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมของชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหรือการให้ประชาชนมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ

๕. ให้องค์กรต่างๆ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสม

๖. นำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าสู่แผนพัฒนาระดับต่างๆ อย่างมีความสำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาภาค พร้อมทั้งให้มีการจัดสรรและกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึง และเพียงพอ

๗. สนับสนุนการศึกษาวิจัย และประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน

๘. มีการใช้กฎหมายในการควบคุมดูแลและ รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำตักเตือน และการสร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย

๙. จัดทำแนวทางปฏิบัติหรือคู่มือการจัดการให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง

๑๐. จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งในทางแนวตั้งและแนวนอน โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและการจัดการร่วมกันในทุกระดับ

จะเห็นได้ว่านโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง ๑๐ ประการ ดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับแนวคิดด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้วทุกประการ เพียงแต่มีการแจกแจงรายละเอียดต่างๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น^{๑๑}

^{๑๑}นายไพฑูรย์ พงศบุตร, นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ ๒๗, http://guru.sanook.com/enc_preview.php?id=๑๙๖๖, (๒๒ ธันวาคม ๕๖).

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้การท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และจะเจริญเติบโตต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง การท่องเที่ยว นับเป็น อุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ อย่างมหาศาลให้แก่ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศไทยเรามีรายได้ ที่เป็นเงินตราต่างประเทศจาก การท่องเที่ยวเป็นอันดับหนึ่งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบันแต่การเจริญเติบโตของการ ท่องเที่ยวเจริญเติบโตอย่างมีขอบเขตการส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อการ พัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชนและจะทำให้การท่องเที่ยวมีโอกาสเติบโต ขึ้นอีกด้วย

๒.๒.๑ ความเป็นมาของการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยเกิดขึ้นโดยพระดำริของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ได้มีการส่งเรื่องราวเกี่ยวกับ เมืองไทยไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา เพื่อให้ชาวต่างชาติสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย และใน พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้มีการจัดตั้งแผนกโฆษณาของการรถไฟขึ้น เพื่อทำหน้าที่รับรองและให้ความ สะดวก แก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาประเทศไทย รวมทั้งการโฆษณาเผยแพร่ข้อมูลของประเทศ ไทย ให้เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศ โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรมรถไฟเชิงสะพานนพวงศ์ ต่อมาได้ ย้ายมาตั้งที่สถานีรถไฟหัวลำโพง เมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงย้ายไป ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม งานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้ย้ายไปอยู่ที่ กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมด้วย แต่ยังคงทำงานร่วมกับกรมรถไฟ มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ถนนเจริญ กรุงหน้าไปรษณีย์กลาง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมใน พ.ศ. ๒๔๗๙ เมื่อกระทรวง เศรษฐการ เสนอโครงการบำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศสยามต่อคณะรัฐมนตรี โดยเสนอ แผนและวัตถุประสงค์ของการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ๓ ประการ คือ

๑. งานโฆษณาชักชวนนักท่องเที่ยว
๒. งานรับนักท่องเที่ยว
๓. งานบำรุงสถานที่ท่องเที่ยวและที่พัก

ในการเสนอโครงการนี้ กระทรวงเศรษฐกิจได้เสนอให้จัดเป็นรูปของสมาคมการ ท่องเที่ยว คณะรัฐมนตรีประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๔๗๙ มีมติรับหลักการของการ บำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ไม่รับหลักการในการจัดตั้งให้เป็นรูปสมาคม และได้มีมติแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อดำเนินงาน โดยให้กระทรวงเศรษฐกิจเป็นเจ้าของเรื่อง กระทรวง เศรษฐการได้มอบงานนี้ให้กรมพาณิชย์ เป็นผู้จัดทำ เพราะกรมพาณิชย์มีแผนกส่งเสริมพาณิชย์และ ท่องเที่ยวอยู่กระทรวงเศรษฐกิจ ได้ดำเนินการเรื่องนี้ต่อมาจนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้น และ สำนักงานถูกระเบิดจึงเลิกกิจการไปชั่วคราว

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๔๙๒ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นควรปรับปรุง หน่วยงานท่องเที่ยวขึ้นใหม่ จึงได้มีมติให้กรมโฆษณาการยกร่างโครงการปรับปรุงหน่วยงานส่งเสริม การท่องเที่ยวเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๔๙๒ ซึ่ง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมโฆษณาการพิจารณาส่งเสริมการท่องเที่ยว กรมโฆษณาการจึงได้ทำความตกลงกับกระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งในสมัยนั้นมีชื่อว่า กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม โดยขอโอนกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมมาอยู่กับกรมโฆษณาการ สำนักนายกรัฐมนตรี และให้เรียกส่วนงานนี้ว่า "สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว" ใช้งบประมาณของกรมโฆษณาการเป็นงบประมาณค่าใช้จ่ายของสำนักงานนี้ ต่อมากรมโฆษณาการได้พิจารณาเห็นว่ากิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำลังตื่นตัวในประเทศไทยมาก จึงได้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีฐานะเทียบเท่ากอง เรียกว่า "สำนักงานท่องเที่ยว" โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมโฆษณาการในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๔๙๓

ในพ.ศ. ๒๕๐๑ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ไปพักรักษาตัว ณ โรงพยาบาลวอลเตอร์ริด สหรัฐอเมริกา ได้ศึกษากิจการท่องเที่ยวด้วยความสนใจ และได้ดำริที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างจริงจัง ในปีต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดแบ่งส่วนราชการ กรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยตัด "สำนักงานท่องเที่ยว" ออก แล้วจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การอิสระ เรียกว่า "องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" มีชื่อย่อว่า "อ.ส.ท." โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๐๒

ในระยะแรกสถานที่ทำการขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อาศัยอาคารของกรมประชาสัมพันธ์เป็นสำนักงาน ต่อมาได้ย้ายมาเปิดดำเนินการ ณ สำนักงานถนนศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ได้ประกอบพิธีเปิด "องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๐๓

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๐๒ นั้น มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางรวดเร็ว จำเป็นต้องปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของ อ.ส.ท. ให้มีขอบเขตการปฏิบัติงานกว้างขวางยิ่งขึ้นทั้งในด้านการพัฒนา อนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และการส่งเสริมเผยแพร่ จึงได้มีการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้หน่วยงานการท่องเที่ยวของรัฐมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการพัฒนาส่งเสริม เผยแพร่ และดำเนินกิจการเพื่อเป็นการริเริ่มให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวด้วย สภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งทำหน้าที่รัฐสภาในการประชุมครั้งที่ ๔๑ วันศุกร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๒ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ แล้วปรากฏว่า ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่ผ่านการพิจารณา ส่วนพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ผ่านการพิจารณาประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ ๙๖ ตอนที่ ๗๒ วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒ จัดตั้ง "การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" ขึ้น มีชื่อย่อว่า "ททท."^{๑๒}

เนื่องจากการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและอาชีพมัคคุเทศก์ได้มีการขยายตัวเป็นอันมาก จำเป็นจะต้องมีกฎหมายกำหนดมาตรฐานในเรื่องนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงได้ปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรม แล้วเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติ

^{๑๒} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ประวัติ ททท., <http://thai.tourismthailand.org/about-tat/policy-marketing-plan>, (๑๕ ธันวาคม ๕๖).

ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่รัฐสภาออกเป็นพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอน ๒๕ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๓๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เป็นต้นไป และให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ส่งเสริมและควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและอาชีพมัคคุเทศก์ ให้เป็นระเบียบและได้มาตรฐาน ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อประโยชน์ของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศต่อไป

๒.๒.๒ หลักการดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ในการดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีหลักการดำเนินการที่สำคัญ ๕ ประการดังนี้

๑. เร่งพัฒนา บุคลากร พื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

๒. เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

๓. เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

๔. เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยรอบ ทั้งทางด้านการตลาด การลงทุนและการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

๕. บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย^{๑๓}

๒.๒.๓ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีแนวทางปฏิบัติอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๕ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑.๑ เสริมสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทย โดยการสร้างแบรนด์ประเทศให้แข็งแกร่ง และแตกต่างจากคู่แข่งอย่างชัดเจน เน้นนำเสนอภาพลักษณ์เชิงคุณค่าของไทยสู่จิตใจของนักท่องเที่ยวด้วยเอกลักษณ์ “ความเป็นไทย” และการสร้างความประทับใจผ่านประสบการณ์ที่น่าจดจำเพื่อการเป็นจุดหมายปลายทางที่ใฝ่ฝันของนักท่องเที่ยว

^{๑๓} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, อ่างใน กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ็ม ซี เทรา จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๑๖.

๑.๒ เร่งการเติบโตของรายได้ทางการท่องเที่ยวพร้อมสร้างสมดุลสู่ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวใน ๓ มิติหลัก คือ

มิติโครงสร้างทางการตลาด

- ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ควบคู่กับการส่งเสริมตลาดคนไทย

- ให้ความสำคัญกับการขยายตลาดลูกค้าเก่า ควบคู่การเจาะตลาดลูกค้าใหม่และการเติบโตของตลาดระดับบนและตลาดระดับกลาง

- ให้ความสำคัญกับการกระจายการเดินทางทั้งในเชิงพื้นที่ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง และช่วงเวลาท่องเที่ยวระหว่าง High Season และ Low Season

มิติมูลค่า-คุณค่า

ให้ความสำคัญกับการ “เพิ่มมูลค่า” ทางการตลาดควบคู่กับการนำเสนอ “คุณค่า” ทางจิตใจแก่นักท่องเที่ยวผ่านประสบการณ์ที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย พร้อมส่งมอบคุณค่าทางการท่องเที่ยวที่ผู้สังคมมากกว่าการมุ่งเน้นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว

มิติประโยชน์จากการดำเนินงาน

สร้างประโยชน์จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดผลเชิงบวกทั้งต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๑.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสรรคสินค้าการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ของไทยให้เกิดมูลค่า (Value Oriented) ในสินค้าและบริการที่สามารถเข้าถึงจิตใจและสร้างประสบการณ์ร่วมแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างแท้จริง

๑.๔ บูรณาการการทำงานอย่างสร้างสรรค์และพัฒนาเครือข่ายภาคีทั้งภายในและภายนอกอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งการประสานความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์กับพันธมิตรคู่ค้า (Strategic Partners) และกระชับความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

๑.๕ เสริมสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Thailand and Beyond) เปลี่ยนคู่แข่งเป็นคู่ค้าเพื่อขยายโอกาสทางการตลาด และรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นทั้งจุดเริ่มต้น (Entry) และจุดส่งท้าย (Exit) ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน

๒. แนวทางการบริหารจัดการองค์กรประกอบด้วย ๔ ประเด็นหลัก ดังนี้

๒.๑ พัฒนาข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้องค์กร ททท. เป็นศูนย์กลางปฏิบัติการอัจฉริยะด้านการท่องเที่ยว (Intelligence Center) และเป็นสถาบันชั้นนำด้านการตลาดการท่องเที่ยว (TAT Academy) ในภูมิภาคอาเซียน พร้อมทั้งผลักดันให้มีการดำเนินงานเชิงรุกในการกำหนดทิศทางด้านการท่องเที่ยวของประเทศ และการวางแผนกลยุทธ์เพื่อรับมือความเสี่ยงและภาวะวิกฤตทุกรูปแบบ

๒.๒ พัฒนาระบบสารสนเทศองค์กรและการบริหารจัดการเชิงคุณภาพตามมาตรฐานสากลรวมทั้งการลดระยะเวลาและขั้นตอนการทำงานให้คล่องตัวมากขึ้นมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ควบคุม และตรวจสอบได้

๒.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารบุคลากรและพัฒนาบุคลากรรวมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีคิด (Mindset) เสริมสร้างค่านิยมองค์กร TAT' SPIRITS ควบคู่ไปกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรชั้นนำที่มีความสำคัญระดับประเทศ (National Significance)

๒.๔ มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มและบริหารจัดการทรัพยากรที่อยู่ในความครอบครองของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านมูลค่าและคุณค่า^{๑๔}

๒.๒.๔ หน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีจุดมุ่งหมายหลักในการสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างกระแสการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับกระแสนุรักษ์ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันส่งเสริมเพื่อให้การท่องเที่ยวบรรลุจุดมุ่งหมาย ดังกล่าว ทั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายเอกชน และฝ่ายนักท่องเที่ยวเอง ซึ่งทั้ง ๓ ฝ่ายต่างก็มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังต่อไปนี้

๑. บทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๑.๑ รัฐบาลควรทำการศึกษาวิจัยถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนแม่บทส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างจริงจัง โดยคำนึงถึง ๒ ด้านพร้อมกันไป คือ ด้านความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว และด้านการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

๑.๒ รัฐบาลควรร่วมมือกับธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น โดยจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีภาคเอกชนเข้าร่วมด้วย

๑.๓ รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการศึกษาและปลูกฝังจิตสำนึกของคนในชาติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยแทรกการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ในหลักสูตรทุกระดับ และสนับสนุนให้เปิดหลักสูตรการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นในระดับอุดมศึกษา

๑.๔ รัฐบาลควรออกกฎหมายในการควบคุมดูแลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและนำกฎหมายมาใช้อย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นหลักประกันในด้านความสงบเรียบร้อย และสุนทรียภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

๑.๕ รัฐบาลควรกำหนดมาตรฐานการออกแบบก่อสร้างพร้อมทั้งระบบตรวจสอบขีดความสามารถ ในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ของแต่ละพื้นที่การท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และมีมาตรการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ด้วย

๒. บทบาทของเอกชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๒.๑ ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวและประชาชนเจ้าของท้องถิ่น ควรมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากร การท่องเที่ยวอย่างหวงแหนในคุณค่า

^{๑๔} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. “นโยบายและแผนการตลาด”. <http://thai.tourismthailand.org/about-tat/policy-marketing-plan>, (๑๕ ธันวาคม ๕๖).

๒.๒ ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ควรดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อการท่องเที่ยว เช่น การลดมลพิษจากการขนส่ง การติดตั้งเครื่องบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพในธุรกิจโรงแรมหรือภัตตาคาร เป็นต้น

๒.๓ ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ควรมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลอดจนให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ เพื่อลดผลกระทบที่อาจมีต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒.๔ ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวควรหมั่นตรวจสอบ และประเมินผลเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อม ในหน่วยงานต่างๆ ภายในธุรกิจของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะระบบกำจัดขยะและน้ำเสีย

๒.๕ ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวและประชาชนเจ้าของท้องถิ่นควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐ ในการสนับสนุนโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

๓. บทบาทของนักท่องเที่ยวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๓.๑ นักท่องเที่ยวควรเลือกใช้บริการของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือ สนับสนุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๓.๒ นักท่องเที่ยวควรท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมโดยไม่ทำลายทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทั้งที่รู้และรู้เท่าไม่ถึงการณ์พร้อมทั้งระมัดระวังพฤติกรรมที่อาจมีผลเสียต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นนั้น ๆ

๓.๓ นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและคำแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด และควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นล่วงหน้าเพื่อจะได้ช่วยอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่การท่องเที่ยวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้

๓.๔ นักท่องเที่ยวควรงดซื้อสินค้าหรือบริการที่ทำลายนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น เช่น สัตว์ป่า โบราณวัตถุ ปะการัง เป็นต้น

๓.๕ นักท่องเที่ยวควรให้ความร่วมมือกับรัฐบาลและผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ในโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ท้องถิ่นที่ไปท่องเที่ยว^{๑๕}

๒.๒.๕ การวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนโยบายที่สำคัญของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมหาศาล ซึ่งถือเป็นรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าและบริการอื่นๆ รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทวีคูณในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีคูณขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค เมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ตามภูมิภาค ก่อให้เกิดการสร้างสรรคการพัฒนาภูมิภาคต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างงานใหม่ให้กับภูมิภาคเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว

^{๑๕}บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, มาช่วยกันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันเถิด, (กรุงเทพมหานคร : จุลสารการท่องเที่ยว, ๒๕๓๙), หน้า ๖๐ - ๖๓.

การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการนำเอาทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม โดยอยู่ในรูปของสินค้าและบริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นับได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตสามารถจำหน่ายได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และความสามารถในการจำหน่าย และยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดปัญหาการว่างงาน ประชากรมีรายได้ส่งผลให้รัฐบาลสามารถเก็บภาษีอากรได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

นอกจากนั้น การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ สันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรี ความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน การอนุรักษ์พันธุ์พืชมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ความภาคภูมิใจ ความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ รู้สึกรักหวงแหนและรักผืนแผ่นดินที่อยู่อาศัย และที่สำคัญไปกว่านั้น การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น มาประดิษฐ์ของใช้ในรูปสินค้าและบริการพื้นเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ความสำคัญของการท่องเที่ยวดังกล่าว ทำให้การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องมีทิศทางและแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งต้องใช้กระบวนการในการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บท จากนั้นนำแผนงานและโครงการไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการอำนวยการและกำกับติดตามผลจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เช่นเดียวกัน ต้องมีการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีคณะกรรมการหรือคณะทำงานเข้ามารับผิดชอบตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บท แล้วนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังในการจัดทำแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยที่แผนดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่บอกรู้อย่างกว้างในการดำเนินงาน แผนงาน โครงการต่างๆ ที่จะตอบสนองตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยแผนแม่บทควรมีระยะเวลา ๓ - ๕ ปี ในส่วนของการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวนี้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการได้ ๓ แนวทาง ได้แก่

๑. จัดจ้างสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

๒. ส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวหรือการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้แก่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดทำแผนฯได้เอง

๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งภายในจังหวัดรวมกลุ่มกันเพื่อทำโครงการ

จัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ประสานงานและอำนวยการในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

ซึ่งทั้ง ๓ แนวทาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกดำเนินการได้ตามความเหมาะสม โดยยึดหลักการของการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษา สํารวจข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

เป็นขั้นตอนแรกของการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจึงต้องอาศัยข้อมูลในด้านต่างๆ ประกอบนอกเหนือจากข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ภาพระดับกว้าง และการพัฒนาการท่องเที่ยวจะได้สอดคล้องกับการพัฒนาด้านอื่นๆ ด้วย ข้อมูลที่ต้องทำการศึกษานั้นประกอบไปด้วย ๔ ด้าน คือ ด้านทั่วไปด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. สํารวจข้อมูลด้านทั่วไป ได้แก่

๑.๑ สภาพทางกายภาพของพื้นที่ ได้แก่ ที่ตั้งและเขตการปกครอง สภาพภูมิประเทศ เช่น ความสูงของพื้นที่ แหล่งน้ำ สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิ ปริมาณฝนตก ทิศทางลม ฤดูกาล ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ เหมืองแร่ ภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ลมมรสุม ปรางค์การณีสันามิ การใช้ที่ดิน

๑.๒ สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ ผลผลิตมวลรวมของพื้นที่ รายได้ต่อหัวของประชากร อาชีพพื้นฐานของประชากร โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การจ้างงานทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยว

๑.๓ ลักษณะประชากร ได้แก่ จำนวนและอัตราการเพิ่มประชากร อัตราการเกิด การตาย การอพยพของประชากร จำนวนแรงงานและสัดส่วนของประชากรที่มีต่อการท่องเที่ยว

๑.๔ สภาพสังคม ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของพื้นที่ การนับถือศาสนา สภาพการศึกษา ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การละเล่น กีฬาท้องถิ่น สภาพทั่วไปด้านสาธารณสุข

๒. สํารวจข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

๒.๑ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ป่า เขา ถ้ำ น้ำตก ชายหาด เกาะ เป็นต้น

๒.๒ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/ศาสนา เช่น วัด โบราณสถาน เป็นต้น

๒.๓ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี กีฬา การละเล่น เป็นต้น

๓. สํารวจข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่

๓.๑ เส้นทางโครงข่ายการคมนาคม

๓.๒ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์

๓.๓ จำนวนร้านค้า ร้านอาหาร สถานบริการ

๓.๔ จำนวนที่พักค้างแรม จำนวนห้องพัก ราคาค่าบริการ

๔. สํารวจข้อมูลด้านการตลาดท่องเที่ยว ได้แก่

๔.๑ จำนวนและที่มาของนักท่องเที่ยว

๔.๒ แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจ

๔.๓ การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

๔.๔ โครงสร้างของนักท่องเที่ยว เช่น เชื้อชาติ อายุ ศาสนา

๔.๕ การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

๔.๖ รูปแบบการเดินทาง เช่น ขับรถมาเที่ยวเอง มากับบริษัทนำเที่ยว

ข้อมูลทั้ง ๔ ด้านนี้อาจมีวิธีรวบรวมที่แตกต่างกันออกไป เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไป ส่วนใหญ่จะสามารถรวบรวมได้จากเอกสารและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวทั้งด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว การตลาดการท่องเที่ยว และความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ต้องอาศัยเทคนิคในการเก็บข้อมูลเพิ่มขึ้น เช่น การสำรวจภาคสนาม เพื่อจะได้รู้จักพื้นที่ สัมผัสความรู้สึก และรับรู้ปัญหาที่แท้จริง การสังเกตการณ์และการออกแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างเที่ยงตรง

ขั้นตอนที่ ๒ วิเคราะห์และกำหนดข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยว

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเบื้องต้นมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของท้องถิ่น โดยการเปรียบเทียบกับพื้นที่ใกล้เคียง ว่าศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ สามารถแข่งขันกับพื้นที่ที่เป็นแบบเดียวกันได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาในการวิเคราะห์และกำหนดข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยว ได้แก่

๑. ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การรับรู้ของคนทั่วไปต่อการท่องเที่ยวของท้องถิ่น เช่น เมื่อพูดถึงวัฒนธรรมแบบชาวเหนือ คนก็จะนึกถึง จ.เชียงใหม่ เมื่อพูดถึงหาดใหญ่ คนก็จะนึกถึงแหล่งจับจ่ายซื้อของ เป็นต้น

๒. ที่ตั้ง หมายถึง ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ท่องเที่ยวอยู่ในเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวหลักของประเทศ หรือมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจใกล้เคียงหรือไม่

๓. ความสนใจของท้องถิ่น หมายถึง ทศนคติของคนในท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวว่าเป็นไปในทิศทางใดและมากน้อยแค่ไหน โดยเฉพาะองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น ชมรม สมาคมด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีความเข้มแข็งเพียงใด

นอกจากประเด็นหลักเหล่านี้แล้ว ประเด็นอื่นๆ เช่น นโยบายระดับชาติ ระดับจังหวัด โครงการพัฒนาด้านอื่นๆ สถานการณ์ทางการเมือง เป็นต้น ต่างก็มีส่วนต่อการพิจารณาข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ทั้งสิ้น ซึ่งการพิจารณาต้องนำประเด็นต่างๆ มาพิจารณาในภาพรวมเพื่อที่จะได้ทราบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะพัฒนาไปถึงระดับไหน เช่น ควรได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของภาค หรือเพียงพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๓ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

หลังจากที่ได้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคแล้วจะทำให้มีข้อมูลในการวางแผนและตัดสินใจ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของประเทศ ของจังหวัด ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ขั้นตอนที่ ๔ เขียนแผนงานและโครงการ

เมื่อมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีความชัดเจนและทิศทางที่แน่นอนแล้วจำเป็นที่จะต้องเขียนแผนงานและโครงการ โดยแผนงานและโครงการควรจะสอดคล้องกับนโยบาย และโครงการดังกล่าวต้องคำนึงถึงมาตรฐานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ ๕ ดำเนินการตามแผนงานและโครงการ

ในขั้นตอนนี้ควรจะดำเนินการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีการใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม มีการอำนวยความสะดวกและประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการดำเนินการจัดทำ

แผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้ง ๕ ขั้นตอนนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเห็นถึงภาพรวมของพื้นที่ทั่วไป ด้านแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และการตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT ในแง่มุมของจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ตลอดจนข้อได้เปรียบเสียเปรียบทางการท่องเที่ยว สุดท้ายก็จะเกิดแผนงาน โครงการต่างๆ ที่สอดคล้องกัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งในหลักการนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวจะเน้นหนักไปที่องค์ประกอบ ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านแหล่งท่องเที่ยว ๒) ด้านบริการทางการท่องเที่ยว และ ๓) ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ซึ่งแนวทางการปฏิบัติงานทั้ง ๓ ด้านมีรายละเอียดดังนี้

๑. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกระทำได้ ๒ กรณีคือ

๑.๑ กรณีที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้ว

กรณีที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในท้องถิ่นอยู่แล้ว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการบำรุง ดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ตามรายละเอียด ดังนี้

๑.๑.๑ ดำเนินการปรับปรุงด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น โครงสร้างเส้นทางเดิน ที่พัก ชุมประตู่ เป็นต้น

๑.๑.๒ ดำเนินการปรับปรุงด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องจำหน่ายบัตร ร้านจำหน่ายสินค้า ห้องน้ำ ป้ายบอกเส้นทาง เป็นต้น

๑.๑.๓ ดำเนินการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการ เช่น ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ เป็นต้น

๑.๑.๔ ดำเนินการปรับปรุงด้านสภาพแวดล้อม เช่น มลพิษทาง เสียง ฝุ่นละออง น้ำเสีย ขยะและสิ่งปฏิกูล เป็นต้น

๑.๒ กรณีที่ยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยว

กรณีที่ยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ตามรายละเอียด ดังนี้

๑.๒.๑ ค้นหาจุดเด่นหรือจุดดึงดูดของท้องถิ่นทางด้านการท่องเที่ยว เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เป็นต้น

๑.๒.๒ ดำเนินการสร้าง พัฒนาทางด้านการกายภาพ เช่น โครงสร้าง เส้นทางเดินที่พักผ่อน เป็นต้น

๑.๒.๓ ดำเนินการสร้าง พัฒนาทางด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องจำหน่ายบัตร ร้านจำหน่ายสินค้า ห้องน้ำ ป้ายบอกเส้นทาง เป็นต้น

๑.๒.๔ ดำเนินการสร้าง พัฒนาทางด้านการบริหารจัดการ เช่น ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ เป็นต้น

๑.๒.๕ ดำเนินการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม เช่น มลพิษทางเสียง ฝุ่นละออง น้ำเสีย ขยะ และสิ่งปฏิกูล เป็นต้น

๒. การพัฒนาบริการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ

การดำเนินการพัฒนาบริการการท่องเที่ยวขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการได้โดยการพิจารณาจากองค์ประกอบของด้านการบริการท่องเที่ยว ทั้ง ๘ องค์ประกอบดังนี้

- ๒.๑ บริการด้านความปลอดภัย
- ๒.๒ บริการภัตตาหารและร้านอาหาร
- ๒.๓ บริการสินค้าและของที่ระลึก
- ๒.๔ บริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว
- ๒.๕ บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
- ๒.๖ บริการด้านบันเทิงและนันทนาการ
- ๒.๗ บริการด้านสารสนเทศ
- ๒.๘ บริการด้านการขนส่ง

๓. การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว

การดำเนินการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ดำเนินการได้โดยการพิจารณาจากการดำเนินงานด้านการตลาดการท่องเที่ยว ทั้ง ๓ ด้าน ดังนี้

- ๓.๑ การกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยว
- ๓.๒ การสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยว
- ๓.๓ การโฆษณาไปยังกลุ่มเป้าหมาย^{๑๖}

๒.๒.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการศึกษารวบรวมเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายและพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นด้านการบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีรายละเอียด ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นพระราชบัญญัติที่มีเนื้อหาสำคัญใน ๒ ประเด็นหลัก คือ เรื่องของธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยภาพรวมของพระราชบัญญัตินี้ ๔ หมวด และ ๑ บทเฉพาะกาล มีเนื้อหาสำคัญในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ การควบคุมและบทกำหนดโทษ ซึ่งรายละเอียดของเนื้อหาสรุปได้ ดังนี้ ด้านธุรกิจนำเที่ยว กล่าวถึง การประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต เกณฑ์การอนุญาต และไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว การปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว การโฆษณา การจัดการบริการนำเที่ยว การให้บริการนำเที่ยว และการเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ส่วนด้าน มัคคุเทศก์ กล่าวถึงการขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติไว้อย่างชัดเจน รวมถึงสิ่งที่มัคคุเทศก์ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ การแต่งกาย มารยาท และความประพฤติของมัคคุเทศก์ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของการต่ออายุใบอนุญาต การสั่งพักใช้ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต

ในด้านการควบคุม ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มอบให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีหน้าที่ควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ โดยให้นายทะเบียน

^{๑๖} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, อ้างใน กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๐), หน้า ๑๗-๒๔.

มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ส่วนบทกำหนดโทษได้รับบัญญัติโทษกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กระทำผิดตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าเป็นพระราชบัญญัติที่ประกาศใช้มาแล้วประมาณ ๑๕ ปี และในขณะนี้ได้มีการยกร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้นใหม่ หลังจากที่มีการจัดตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยปรับปรุงเนื้อหาให้ครอบคลุมถึงผู้นำเที่ยว และมีกองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยวในร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ด้วย

๒ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นพระราชบัญญัติที่ปรับปรุงและประกาศใช้ให้เหมาะสมกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของมนุษย์ เพื่อให้สามารถกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และบทกำหนดโทษให้สามารถบังคับให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาสำคัญ ประกอบด้วยการกำจัดการจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย สุขลักษณะของอาคาร เหนือราคา การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสวยอาหาร การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ นอกนั้นเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับคณะกรรมการสาธารณสุข อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานฯ ใบอนุญาต และบทกำหนดโทษ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่าโดยภาพรวมแล้วมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรงเช่น ด้านสถานที่จำหน่ายอาหารฯ เป็นเรื่องของร้านอาหารและภัตตาคาร และการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นส่วนบริการนักท่องเที่ยว โดยเนื้อหาเน้นการกำกับดูแลเกี่ยวกับที่ตั้ง เนื้อที่แผนผัง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง และสุขลักษณะการวางของ กำหนดเวลาปิด-เปิด ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัตินี้ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการดำเนินการตามกฎหมายด้วย ถือได้ว่าเป็นการกระจายภารกิจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติและเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนและรักษาสภาวะแวดล้อม^{๑๗}

กล่าวโดยสรุปพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่กำหนดให้งานด้านการบริการการท่องเที่ยวในด้านการนำเที่ยว ซึ่งมี ๒ ส่วนสำคัญ ได้แก่ บริษัทหรือองค์กรที่ทำหน้าที่นำเที่ยว และมัคคุเทศก์ ได้กำหนดแนวปฏิบัติและบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนเช่นกัน ในขณะที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่ระบุถึงสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสวยอาหาร ตลอดจนการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง ส่วนเนื้อหาอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของอนามัยสิ่งแวดล้อม และการดำเนินชีวิตของคนไทยโดยทั่วไป

^{๑๗} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว, (กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๙), หน้า ๓๒ – ๓๓.

๒.๒.๗ มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรฐานออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

๑. มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- ๑.๑ สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- ๑.๒ สนับสนุนหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
- ๑.๓ สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

๒. มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- ๒.๑ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัย
- ๒.๒ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการรถโดยสารและร้านอาหาร
- ๒.๓ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก
- ๒.๔ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว
- ๒.๕ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
- ๒.๖ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิง และนันทนาการ
- ๒.๗ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ
- ๒.๘ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง

๓. มาตรฐานด้านการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- ๓.๑ สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยว
- ๓.๒ สนับสนุนหรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
- ๓.๓ สนับสนุนหรือจัดให้มีการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว

โดยมาตรฐานในแต่ละด้าน ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานโดยตัวชี้วัดมี ๒ ระดับ ได้แก่

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการพัฒนาระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือก้าวหน้ามากกว่ามาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะทำหรือเลือกทำตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ความพร้อมทางด้านงบประมาณ บุคลากร ฯลฯ

การสนับสนุนหรือจัดให้มี หมายถึง ในแต่ละมาตรฐานตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดมาตรฐานที่จะสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น ป้ายบอกทางที่ได้มาตรฐานและการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยว ฯ เป็นต้น และ/หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเองก็ได้ ในกรณีที่มีความพร้อม^{๑๘}

^{๑๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕ – ๓๖.

๒.๒.๘ แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

แนวความคิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว นับเป็นแนวทางที่สำคัญอีกทางหนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณวัตถุสถาน ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต และประเพณี สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย-TDRI. ได้จำแนกสาเหตุของปัญหาที่สามารถทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ดังนี้

๑. จำนวนนักท่องเที่ยวมีมากเกินไปเกินกำลังรองรับของสาธารณูปโภคและสภาพแวดล้อม ในฤดูกาล แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งต้องรับนักท่องเที่ยววันละกว่าแสนคน

๒. สาธารณูปโภคขยายตัวไม่ทันต่ออัตราการขยายตัวของความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ในหลายจังหวัดมีกำลังรองรับด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวสูงกว่าสมรรถนะการรองรับของสาธารณูปโภค เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ พัทยา เป็นต้น

๓. การบริหารจัดการที่ไม่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ

๔. การขยายตัวของภาคธุรกิจเอกชน แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อสภาพ และทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การขยายตัวของร้านค้า ร้านอาหาร ไปบดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่นในเกาะเมืองอยุธยาจรดโลก หรือการขับถ่ายของเสียและน้ำเสียลงสู่ลำน้ำในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในเบื้องต้นควรให้จังหวัดเป็นแกนกลางในการระดมหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนฟื้นฟูพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และวิถีวัฒนธรรม รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมการตลาดควรให้ความสำคัญสอดคล้องกับแผนแม่บทเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของชาติ และได้กำหนดมาตรการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อความยั่งยืน ดังนี้

๑. เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงานราชการ และเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการท่องเที่ยว วิสัยทัศน์ พันธกิจใหม่ สร้างเครือข่ายเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพและมีการแก้ไขอุปสรรคร่วมกัน

๒. กระจายงานพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และไม่เป็นการระบอบประมาณให้สู่ภาคเอกชน โดยเฉพาะด้านการตลาดและการฝึกอบรม

๓. กระจายงานในส่วนที่ต้องการความรู้ ความชำนาญพิเศษ และงานในส่วนที่ต้องการข้อมูลเฉพาะ เช่น การวางแผนเมืองท่องเที่ยว การวิเคราะห์งบประมาณ และผังการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่จัดทำโดยจังหวัดและองค์กรท้องถิ่น โดยการจัดจ้างเอกชนหรือสถาบันวิจัยและสถาบันการศึกษา

๔. ขจัดกาผูกขาดในอุตสาหกรรมบริการ ทั้งในด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ บก และอากาศ ตลอดจนการบริการด้านโทรคมนาคม เพื่อให้มีการแข่งขันทั้งด้านคุณภาพและราคาทำให้สามารถยกระดับถึงมาตรฐานสากลได้

๕. ระดมกำลังความคิด ความสามารถของสถาบันการศึกษา ชมรมท้องถิ่น ตลอดจนชุมชนในการเฝ้าระวัง อนุรักษ์ พัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรท่องเที่ยวตามศักยภาพในแต่ละท้องถิ่น

๖. พัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการศึกษาและวิจัยให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นระบบ และเกิดความริเริ่มใหม่ๆ

๗. ปรับปรุงฐานข้อมูลระดับชาติในสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้สามารถประเมินบทบาทการท่องเที่ยวไทยที่มีต่อเศรษฐกิจของชาติให้ครบถ้วนชัดเจนและเที่ยงตรงยิ่งขึ้น

๘. ปรับปรุงระบบเครือข่ายคมนาคมภายในประเทศ ให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

๙. ลดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่สิ่งแวดล้อมเข้าข่ายวิกฤต เช่น เกาะสมุย เกาะพีพี โดยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอื่นทดแทน

๑๐. จัดประกวดแหล่งท่องเที่ยวและจังหวัดท่องเที่ยวดีเด่นในด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ประเภทต่างๆ ทั้งสำหรับภาครัฐและเอกชน

๑๑. ประกาศให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมสูง เช่น หมู่เกาะอ่างทอง ตะรุเตา สิมิลัน เป็นเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๑๒. ศึกษาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ขึ้นทดแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น

๑๓. จัดตั้งระบบติดตามสภาพทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่วิกฤต โดยมีคณะกรรมการร่วมระหว่างราชการต่างๆ และมีกลุ่มอนุรักษ์ในท้องถิ่นเป็นเครือข่ายเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อมวลชน เพื่อสร้างแรงกดดันทางสังคมต่อไป

๑๔. ขยายกำลังรองรับของสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก ให้ทันกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

๑๕. พัฒนาแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะในเมืองและใกล้เคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตที่มีชุมชนแออัด เพื่อลดแรงกดดันของประชากรต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

๑๖. สนับสนุนให้หน่วยงานราชการและเอกชน พัฒนาพื้นที่ของตนซึ่งไม่อยู่ในเขตอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสาธารณะได้ เช่น พื้นที่ในเขตหัวเขื่อน หัวฝาย อ่างเก็บน้ำ พื้นที่เหมืองแร่เก่าที่ทิ้งร้างไว้ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงและควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อชุมชนใกล้เคียง

๑๗. ใช้งบประมาณฟื้นฟูและอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อพิทักษ์มรดกไทยประเภทย่านประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน และอาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติ

๑๘. จัดทำผังเมืองเฉพาะสำหรับเมืองท่องเที่ยวหลักเพื่อควบคุมการใช้ที่ดินและพัฒนาภูมิทัศน์ และพื้นที่เปิดโล่งเพื่อเป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจต่อไป

๑๙. กำหนดให้มีเขตคุ้มครองการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในบริเวณที่จะมีโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยให้มีพื้นที่กันชนระหว่างเขตพัฒนากับเขตคุ้มครองการท่องเที่ยว

๒๐. กำหนดนโยบายที่แน่นอนในการใช้พื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่างๆ เพื่อการท่องเที่ยว เช่น เขตต้นน้ำลำธาร เขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ ทั้งนี้ต้องกำหนดเงื่อนไขและขอบเขตของพื้นที่และกิจกรรมการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว ศึกษาผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมอันเกิด

จากการท่องเที่ยว และมาตรการลดผลกระทบตลอดจนวิธีการชดเชย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

๒๑. จัดทำแนวทางปฏิบัติ (Code of Conduct) ให้แก่นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เผยแพร่ทางสื่อมวลชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจว่าควรปฏิบัติอย่างไร

๒๒. ใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้เกินกำลังรองรับของสภาพพื้นที่ โดยปรับค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมกับความดึงดูดใจและความพอใจที่จะจ่ายของผู้บริโภค

๒๓. กำหนดจำนวนคนเข้าชมอุทยานในช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวแออัด เพื่อให้สอดคล้องกับกำลังรองรับของพื้นที่

๒๔. ใช้มาตรการทางกฎหมายและเศรษฐศาสตร์ควบคุมและลดปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุน พ.ร.บ. มัตจำบรรจุกัญธิ โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

๒๕. สร้างระบบ Green Tourism Label เพื่อแสดงถึงมาตรฐานของกิจการท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร และบริษัททัวร์ ที่ดำเนินการโดยมีผลต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

๒๖. ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นจัดค่ายเยาวชน และทัศนศึกษาในฤดูร้อน โดยให้มีส่วนประกอบของการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และกีฬา

๒๗. เพิ่มและปรับปรุงป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวให้เป็นภาษาและเครื่องหมายสากล

๒๘. เพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัย ไม่เพียงพ้อแต่ความปลอดภัยจากอาชญากรรม แต่รวมถึงความปลอดภัยของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความแข็งแรงของราวบันได สะพานแขวน ฯลฯ ตั้งมาตรฐานความปลอดภัยของยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถรางไฟฟ้าขึ้นเขา รถกระเช้า เป็นต้น^{๑๙}

โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า การแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งบางพื้นที่ได้ประสบปัญหาจนเข้าขั้นวิกฤติ และการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมสามารถอาศัยมาตรการเกี่ยวกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเข้ามาแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อให้หัวใจความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยท้องถิ่นเข้าร่วมมีบทบาทในการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในฐานะเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒.๓.๑ ความหมายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ความหมายของการพัฒนาแหล่งเที่ยวนั้น ได้มีนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวได้ให้ทัศนะไว้หลากหลาย ดังต่อไปนี้

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ มีสิ่งสำคัญที่ต้องนำมาประเมินประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาได้แก่ ความปรารถนาของผู้ท่องเที่ยว ความสามารถในการใช้บริการของผู้ท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึง และความสามารถที่จะรับได้ของ

^{๑๙} พันทิพา มาลา, ล้ายอง ปลั่งกลาง, แนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา ชุมชนอำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, (รายงานการวิจัย, (สถาบันอยุธยาศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๓), หน้า ๓๓ - ๓๖.

พื้นที่ ประกอบด้วยความสามารถที่จะรับได้เชิงกายภาพ ความสามารถที่จะรับได้เชิงสังคม และความสามารถที่จะรับได้เชิงนิเวศวิทยา^{๒๐} การที่จะสร้างหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่ที่น่าสนใจให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้นั้น จะต้องคำนึงถึงจุดสำคัญในด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติทั้งในแง่กายภาพหรือภูมิภาค ตำแหน่งที่ตั้ง หรือชื่อเสียงของสถานที่ที่กระจายไปสู่โลกภายนอก^{๒๑} การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมควรมีการจัดการไว้ดังนี้

๑. ผู้มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่น ควรรวมตัวกันสร้างข่ายงานในการพัฒนาร่วมกัน สังคมทุกระดับควรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว

๒. ต้องทำความเข้าใจว่าชุมชนเป็นใคร และต้องทำให้ชุมชนเข้าใจถึงผลที่จะได้รับทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อที่จะได้หันมาให้ความร่วมมือในการจัดการร่วมกัน

๓. นักท่องเที่ยวควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่ตนจะไปเยือน ก่อนเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่จะได้รับเมื่อเดินทางไปถึงสถานที่นั้น

๔. การพัฒนาชุมชนด้านจิตสำนึก ให้ความรู้ เตรียมทักษะในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๕. สิ่งที่จะนำไปปฏิบัติต่อการท่องเที่ยวในแหล่งมรดกวัฒนธรรมจะต้องผ่านการยอมรับจากชุมชนท้องถิ่นก่อน^{๒๒}

สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบผลสำเร็จต้องประกอบด้วยความสามารถในการใช้บริการของผู้ท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึงความสามารถที่จะรับนักท่องเที่ยวได้ของพื้นที่ และชื่อเสียงของสถานที่ที่กระจายไปสู่โลกภายนอก

๒.๓.๒ องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวและเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวได้ตามความสนใจ มีนักวิชาได้นำเสนอองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวไว้หลากหลายทัศนะ

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย

๑. นักท่องเที่ยว ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของธุรกิจท่องเที่ยวประกอบด้วยลักษณะต่างๆ ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง ลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทั้ง ๓ ประเภทว่าแต่ละ ประเภทมีลักษณะนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร โดยจำแนกตามลักษณะ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เชื้อชาติหรือสัญชาติ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะนักท่องเที่ยวมีผลต่อการ

^{๒๐}สมาพร คล้ายวิเชียร และคณะ, อ่างใน มนัส สุวรรณ, แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้, (บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๕๐), หน้า ๒๔.

^{๒๑}สมาพร คล้ายวิเชียร และคณะ, อ่างใน นิคม จารุมณี, แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้, (บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

^{๒๒}สุตาพร วรพล, การจัดการท่องเที่ยวและมรดกวัฒนธรรมของชาติ, จุลสารการท่องเที่ยว ๒, ๒๕๔๐, หน้า ๗-๖.

พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวลักษณะต่างๆ ก็มีความสนใจที่จะท่องเที่ยวตามประเภทแหล่งท่องเที่ยวไม่เหมือนกัน ส่วนที่สอง การกระจายของนักท่องเที่ยวว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามานั้นมาจากประเทศใดบ้าง มีจำนวนมากน้อยเพียงใด และนิยมไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใด เพราะเหตุใด ส่วนที่สาม กิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเพราะเหตุใดซึ่งอาจมีเหตุผล การเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อการประชุม การพักผ่อนหย่อนใจ การแข่งขันกีฬา การเจรจาธุรกิจหรือเยี่ยมญาติ ส่วนที่สี่ ฤดูกาลท่องเที่ยวว่านักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวในฤดูใดมาก ฤดูใดน้อย เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาส่งเสริมการท่องเที่ยวตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และส่วนที่ห้า ทักษะคตินักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวต่อประเทศที่ตนไปเที่ยวว่าเป็นอย่างไร ทั้งในแง่บวกและลบ เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

๒. สินค้าท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวต้องเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น มีลักษณะเฉพาะ มีสิ่งที่มีคุณค่าด้านต่างๆ หลายอย่างที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านคุณค่าทางวัฒนธรรม เช่น มีสิ่งที่น่าสนใจด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมเมืองหรือการศึกษา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อนุสาวรีย์และสิ่งก่อสร้างใหม่ๆ ด้านวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศนั้นๆ เช่น ประเพณีขนบธรรมเนียม ศิลปะต่างๆ การละเล่นพื้นเมือง อาหารและหัตถกรรมต่างๆ ด้านทิวทัศน์หรือทัศนียภาพต่างๆ เช่น ภูเขา แม่น้ำ น้ำตก ทะเล ป่าไม้ สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ ด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การแสดงต่างๆ สวนสนุก สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนเกษตร การปั่นจักรยานและกาสิโน และด้านความประทับใจจากลมฟ้าอากาศ เช่น อากาศเย็นสบาย ไม้ร้อนจัดและหนาวจัด

๓. การคมนาคมขนส่ง นับเป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ และธุรกิจการท่องเที่ยวดำเนินต่อไปได้ การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับเทคโนโลยีขนส่งที่ก้าวหน้า ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางอากาศ และทางน้ำ ต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ประการแรก รูปแบบของการคมนาคมขนส่งตามลักษณะของการประกอบการและตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ประการที่สองการคมนาคมขนส่งเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว สภาพการเดินทางสะดวก ปลอดภัย รวดเร็วและมีมาตรฐานดีมากน้อยเพียงใด ประการที่สาม การคมนาคมขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบและมาตรฐานของการคมนาคมขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถนำเที่ยวมีจำนวนเพียงพอหรือไม่ คุณภาพและมาตรฐานของยานพาหนะตลอดจนความสะดวกและปลอดภัย ประการที่สี่ แบบแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว เช่น เป็นหมู่คณะกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ ยานพาหนะที่ใช้เป็นของส่วนตัว หรือของสาธารณะ ประการที่ห้า บริเวณหรือสถานที่ให้บริการแก่ผู้โดยสารหรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการใช้ยานพาหนะประเภทนั้นๆ เช่น สถานีขนส่งหรือบริการต้นทาง ระหว่างทางและปลายทาง และประการที่หกสุดท้าย รูปแบบหรือปัญหาจราจรตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ กรุงเทพมหานครเป็นปัญหาสำคัญทั้งต่อคนในกรุงเทพมหานครและนักท่องเที่ยว

๔. ข้อมูลข่าวสารและการบริการ เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศมากยิ่งขึ้น เช่น หนังสือแนะนำเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่และเอกสารแนะนำต่างๆ การโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามา

เที่ยว การส่งเสริมและให้ความรู้ใหม่ๆ อบรมการนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์รายละเอียดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวแต่ละแห่ง จัดทำแผนที่เส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่สุดของธุรกิจการท่องเที่ยวอีกประการหนึ่งคือการบริการประกอบด้วย ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่สะอาด ปลอดภัย ราคาเหมาะสม อาหารและเครื่องดื่ม ห้องน้ำที่สะอาด สะดวกสบายและเหมาะสมกับสถานที่ ของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง

๕. ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกด้านการเข้าเมืองต้องมีการคำนึงถึงมากที่สุด อาจจะทำให้ได้หลายอย่าง ได้แก่ การแนะนำเจ้าของท้องถิ่นให้ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เมื่อได้รับความเดือดร้อน การแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรื่องการป้องกัน และระมัดระวังตน เพื่อมิให้ได้รับอันตรายในด้านต่างๆ การกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การจัดหน่วยงานพิเศษเพื่อช่วยเหลือและให้บริการด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวการระเบียบพิธีการ เข้าเมือง เช่น การทำวีซ่า และศุลกากร การขนส่งกระเป๋าของผู้โดยสาร การบริการขนส่งระหว่าง ท่าอากาศยานหรือสถานีขนส่งกับที่พัก และการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แก่ผู้โดยสารที่สถานีขนส่งและท่าอากาศยาน

๖. องค์ประกอบด้านโครงสร้างพื้นฐาน ต้องมีเพียงพอตามความจำเป็นที่จะสนับสนุนความสะดวกและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งต้องเอื้อประโยชน์ต่อสาธารณชน จึงทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีและก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้น ได้แก่ การไฟฟ้า มีเพียงพอและใช้การได้ดี ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการและให้บริการรวมทั้งความปลอดภัยด้วย การประชาสัมพันธ์ก่อนมาและมีปริมาณเพียงพอแก่การบริการ การสื่อสาร โทรเลข โทรสาร สะดวก รวดเร็วและปริมาณของหน่วยบริการเพียงพอ ความสามารถในการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล ตลอดจนสถานพยาบาลและโรงพยาบาลต่างๆ ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย

๗. การสนับสนุนอื่นๆ เป็นการเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว เช่นการเงิน การธนาคาร ระเบียบต่างๆ ของสถานที่หรือแหล่งค้นคว้า ความร่วมมือระหว่างประเทศตลอดจนความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีต่อกัน^{๒๓}

สิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบดังนี้

๑. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องดึงดูดใจ อย่างใดอย่างหนึ่งให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมสถานที่นั้น ๆ

๒. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว ที่ต้องมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

^{๒๓}สมาพร คล้ายวิเชียร และคณะ, อ้างใน วรรณภา วงศ์วานิช, แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้, (บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๕๐), หน้า ๒๐-๒๒.

๓. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ต้องมี สิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามา ยัง แหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบาย และประทับใจ^{๒๔}

นอกจากนั้นองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวยังต้องมีสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในการมาท่องเที่ยวและกลับมาท่องเที่ยวอีกประกอบด้วย

๑. สิ่งดึงดูดใจ ซึ่งเกิดจากสถานที่และเหตุการณ์

๒. สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบขนส่ง ระบบการสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ตลอดจนการเข้าถึง ต้องมีระบบการขนส่งประกอบด้วย เส้นทาง พาหนะ และผู้ประกอบการ^{๒๕}

การที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมทรัพยากรท่องเที่ยวใดๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับปัจจัย ๓ ประการ คือ

๑. ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ เช่น ความสวยงามของธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน สถานที่ทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

๒. ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นองค์ประกอบเพื่อให้ นักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวได้ประทับใจ เช่น บริการด้านน้ำประปา ไฟฟ้า การสื่อสาร การขนส่ง ที่พัก อาหาร น้ำดื่ม แลกเปลี่ยนเงินตรา สินค้าที่ระลึก เป็นต้น

๓. ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีเส้นทางคมนาคมเข้าถึง ต้องมีเส้นทางหรือโครงข่ายคมนาคมที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยว บริเวณใกล้เคียง^{๒๖}

การพัฒนาการท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้จะต้องพัฒนาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ๓ ประการ คือ

๑. สิ่งดึงดูดใจจากการท่องเที่ยว (Attractions) ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ อาจจะเป็นสิ่งดึงดูดใจเกี่ยวกับสถานที่ (Site) หรือสิ่งดึงดูดใจจากเหตุการณ์ (Events)

๒. ความสำราญจากแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) แยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๒.๑ ปัจจัยพื้นฐาน อันได้แก่ การคมนาคม ยานพาหนะ ลานจอดรถ น้ำ ไฟฟ้า ระบบกำจัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะ ระบบการสื่อสาร (โทรศัพท์ ไปรษณีย์ ฯลฯ)

๒.๒ สิ่งอำนวยความสะดวกสบาย ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านขายของที่ระลึก สถานเริงรมย์ บริการรถเช่า บริการนำเที่ยว เป็นต้น

^{๒๔}บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เพรส แอนด์ดีไซน์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘

^{๒๕}ชูสิทธิ์ ชูชาติและคณะ, รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่มน้ำแม่วาง, (เชียงใหม่ : โครงการ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านสวนนันทริ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่, ๒๕๔๒). หน้า ๒๗

^{๒๖}บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, (เชียงใหม่ : คณะ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒), หน้า ๔๕-๔๖.

๓. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) คือ วิธีการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว มีความหมายครอบคลุมเรื่องของ ยานพาหนะ ระยะทาง ระยะเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งความสามารถในการเข้าถึงนี้ มีองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึง ๒ ประการคือ

๓.๑ องค์ประกอบเชิงปริมาณ หมายถึง ความเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ความจุ และความถี่ ของยานพาหนะ

๓.๒ องค์ประกอบเชิงคุณภาพ หมายถึง ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความประหยัด และความปลอดภัย^{๒๗}

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศกล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวจะต้องประกอบไปด้วย

๑. สิ่งดึงดูดใจซึ่งเป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาในพื้นที่

๒. สิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวขณะที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว

๓. สาธารณูปโภคและการขนส่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้

๔. การต้อนรับอย่างมีไมตรี^{๒๘}

จากข้อมูลข้างต้นอาจจะสรุปได้ว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย

๑) สภาพกายภาพและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ ได้แก่ ที่ตั้ง เขตการปกครอง สภาพภูมิศาสตร์ ๒) ทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ๓) ตลาดการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยว ที่มาของนักท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้เดินทาง กิจกรรมการเข้ามา ถูกรูปลักษณ์ ทักษะ และความต้องการ ๔) ความพร้อมทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน การบริการ ข้อมูลข่าวสาร สถานที่/สิ่งแวดล้อม ๕) การเข้าถึง ได้แก่ ระบบคมนาคมขนส่ง ความสะดวกในการเข้าถึง

๒.๓.๓ ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้นจากการกระทำของธรรมชาติและและการกระทำของมนุษย์ควบคู่กันไป สาเหตุของปัญหาเกิดขึ้นได้หลายประการ พอสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

๑.๑ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากปัญหาการบุกรุกจับจองและทำลายทรัพยากรเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย ดำเนินธุรกิจให้บริการนักท่องเที่ยว และโครงการก่อสร้างรีสอร์ทและที่พัก เป็นต้น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากปริมาณขยะเกินความสามารถในการกำจัด ปริมาณน้ำเสียที่ปล่อยทิ้งจากแหล่งชุมชนและสถานประกอบการ ในขณะที่ภาครัฐขาดงบประมาณในการก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย และปัญหาที่เกิดจากการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในบางแหล่ง จนเกินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่ง (Carrying capacity) และการไม่มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบ

^{๒๗} สำนักงานวัฒนธรรม, อ่างใน ขยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม, (เชียงใหม่ : สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๕๑), หน้า ๒๑-๒๗.

^{๒๘} Swarbrooke, J., *Sustainable Tourism Management*, (New York : CAB International, 1999), pp. 253-299.

ที่ชัดเจน เช่น แหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน และแหล่งสาธารณะต่างๆ ทำให้มีการบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

๑.๒ ขาดยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ ทำให้การบูรณาการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของหน่วยงานชาติทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดการวางแผนบริหารจัดการในระยะยาว โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของประเทศ และการฟื้นฟูบูรณะแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม

๑.๓ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ยังขาดความชัดเจนของขอบเขตพื้นที่และหน่วยงานรับผิดชอบ มีความทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ยังขาดความพร้อมในการรับมือภารกิจการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานส่วนกลาง รวมทั้งมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ อัตราค่าจ้าง ความรู้และทักษะของบุคลากร และเครื่องมืออุปกรณ์ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑.๔ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ ทั้งด้านโครงข่ายถนน รถโดยสาร รถเช่า ท่าเทียบเรือท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง ศูนย์บริการข้อมูลมาตรฐานด้านความปลอดภัย ไกด์ท้องถิ่น และห้องสุขา เป็นต้น

๑.๕ ชุมชนในท้องถิ่นยังขาดความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งที่เป็นธรรมชาติและวัฒนธรรม ขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ประกอบกับไม่มีแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชัดเจนและเหมาะสมในระดับท้องถิ่น มรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่มีกระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งมีความหลากหลายและโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นยังไม่ได้การส่งเสริมพัฒนาและอนุรักษ์อย่างจริงจังอีกเป็นจำนวนมาก

๒. ปัญหาในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ การดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำนวนกว่า ๒,๐๐๐ แห่ง ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งได้ประสานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับแผนส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว แต่การดำเนินงานยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและอัตราค่าจ้าง ความรู้และประสบการณ์ของบุคลากร วัสดุ/อุปกรณ์ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒.๒ การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งมรดกวัฒนธรรมของประเทศ มีกรมศิลปากรเพียงหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบ มีหน้าที่ดูแลเฉพาะโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมไทยที่มีความสำคัญในระดับประเทศเป็นหลัก แต่ยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอต่อการดูแลบำรุงรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ ส่วนแหล่งมรดกวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีอยู่หลากหลายและไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุ ซึ่งมีปรากฏอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ ยังขาดการดูแลและขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ ทำให้มีความเสี่ยงที่จะถูกเปลี่ยนแปลงทำลายมากขึ้น

๒.๓ การดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติในระยะที่ผ่านมา ประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริการ

ด้านการท่องเที่ยวในอุทยาน ยังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาที่ชัดเจน ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในเขตอุทยานแห่งชาติ ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๔ การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีกรอบทิศทางการส่งเสริมไม่ไปในทิศทางเดียวกัน^{๒๙}

๒.๓.๔ กระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นกระบวนการในการปรับปรุงหรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้นโดยอยู่บนฐานความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งเป็นสำคัญ ซึ่งกระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีดังนี้

๑. สำรวจแหล่งท่องเที่ยวโดยความร่วมมือของภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่และภาคเอกชนร่วมสำรวจแหล่งท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงการสำรวจความพร้อมในฐานะเจ้าบ้านด้วย ทั้งนี้เป็นการสำรวจว่าในท้องถิ่นดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวใดบ้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด มีสภาพเป็นอย่างไรและจัดทำบัญชีรายชื่อแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการสำรวจความพร้อมในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น แรงงาน สาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น

๒. จัดแบ่งพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมในการใช้งาน โดยจัดแบ่งให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ เช่น เขตพื้นที่สำหรับการบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว บริการธุรกิจท่องเที่ยว นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่หวงห้าม กิจกรรมพิเศษหรือกันชน เป็นต้น

๓. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมเพื่อบริการนักท่องเที่ยว โดยดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงภูมิสถาปัตย์ ความทนทาน การประหยัดพลังงาน ความสะดวกในการใช้งานและดูแลรักษา เป็นต้น

๔. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการสรรหาสิ่งดึงดูดใจต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

๕. ประเมินขีดความสามารถทางการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวและประเภทนักท่องเที่ยวตามความเหมาะสม

๖. ศึกษาผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

^{๒๙} คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของประเทศ, http://www.angthong.go.th/๒๕๕๔/attachments/๑๓๗๒_รายงานส่วนที่๑-๔.pdf, (๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖).

๗. รวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวและท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายต่อไป

๘. จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการ จัดหางบประมาณและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในเชิงพหุภาคีโดยเฉพาะความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น

กระบวนการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนนั้น ควรกำหนดทิศทางการพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะแบ่งเป็นหลายขนาดตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น วัด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ เมือง ประเทศหรือแม้แต่ภูมิภาค โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น กล่าวคือให้โอกาสชุมชนได้มีสิทธิเลือกว่าท้องถิ่นของตนเองนั้นควรจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ ถ้าชุมชนไม่ต้องการและยินดีกับสิ่งที่พวกเขามี ก็ไม่ควรพัฒนาการท่องเที่ยวเพราะแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นจะล่มสลายไปในที่สุด เนื่องจากชุมชนถือเป็นด่านแรกที่นักท่องเที่ยวจะได้พบปะ แต่หากชุมชนยินดีต้อนรับการท่องเที่ยวก็ควรคำนึงถึงระบบรวมทางการท่องเที่ยว กล่าวคือต้องทราบว่าท้องถิ่นของตนเองอยู่ในฐานะ “จุดผ่าน” หรือ “จุดหมายปลายทาง” ฐานะทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันย่อมมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ปัญหาที่สะท้อนภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยเพราะโดยส่วนใหญ่เมื่อกล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวการพัฒนานั้นจะมุ่งเน้นที่การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นจุดดึงดูดแต่ไม่สนใจ “ฐานะ” ของท้องถิ่นเลย^{๓๐}

สรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้นทั้งภาครัฐและส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการสำรวจพื้นที่เพื่อจัดการพื้นที่ให้มีความเหมาะสมและสามารถเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้สะดวก มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับสถานที่ รวมทั้งกำหนดหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการ จัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และที่สำคัญจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้กระบวนการดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สอดคล้องกับศักยภาพความสามารถและบริบทของตน

^{๓๐} เทิดชาย ช่วยบำรุง, บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๑), หน้า ๕๙-๖๓.

บทที่ ๓

การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นองค์กรภาครัฐที่ใกล้ชิดชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รู้จักและเข้าใจพื้นที่เป็นอย่างดีจึงสามารถกำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ในการศึกษา “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยจะได้นำเสนอในหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลสามชุก
๒. การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลสามชุก
๓. การติดตามและประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลสามชุก

๓.๑ ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลสามชุก

๓.๑.๑ ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลสามชุก

เทศบาลตำบลสามชุก เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล มีชื่อว่า “สุขาภิบาลสามชุก” ซึ่งได้จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๙๕ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลสามชุก ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๔๙๙ ต่อมาได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลสามชุกเป็นเทศบาลตำบลสามชุก ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบลสามชุกกับเทศบาลตำบลสามชุก เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๗ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาทั่วไป เล่มที่ ๑๒๑ ตอนพิเศษ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่ม มีแม่น้ำท่าจีนหรือสุพรรณบุรีไหลผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีระบบชลประทานครอบคลุมทุกพื้นที่ และมีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ ได้แก่ บึงระหารอยู่ทางทิศตะวันออกของเทศบาลสามชุก ซึ่งทำให้พื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์

ทิศเหนือ ติดต่อดำบลกระเสียว และตำบลนางบวช อำเภอเดิมบางนางบวช

ทิศใต้ ติดต่อดำบลย่านยาว

ทิศตะวันออก ติดต่อดำบลวังลึก และตำบลย่านยาว

ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลบ้านสระ ตำบลหนองผักนาก และตำบลกระเสียว

๓.๑.๒ ลักษณะโครงสร้างพื้นฐาน

๑. ด้านการคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งในเทศบาลตำบลสามชุกนั้นมีความสะดวกมากมีรถโดยสารประจำทางทั้งประเภทปรับอากาศและธรรมดาผ่านหลายสาย สามารถเดินทางติดต่อได้ทุกหมู่บ้านตำบลโดยทางรถยนต์ การติดต่อระหว่าง อำเภอ จังหวัด และจังหวัดใกล้เคียงและกรุงเทพฯ โดยมีเส้นทางสายหลักได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๐ และมีเส้นทางสายรองเชื่อมต่อกับพื้นที่ข้างเคียงได้ครบทุกพื้นที่

๒. สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลตำบลสามชุก โดยพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยของประชาชนในเขตเทศบาล มีรายได้สูงกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) คือ สูงกว่า ๒๓,๐๐๐ บาท ทุกครัวเรือน ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการผลิต และการค้าขาย ดังนี้

๒.๑ ภาคเกษตรกรรม ปัจจุบันมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้นประมาณ ๑๑,๖๘๙ ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประกอบอาชีพ ทำนา รองลงมาทำสวน ปศุสัตว์ และประมง ภาคอุตสาหกรรม

๒.๒ การอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมทางการเกษตรการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ โรงสีข้าว โรงน้ำตาล อุตสาหกรรมในครัวเรือน และอุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ การผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร โรงงานซ่อมสร้างเครื่องจักร โรงน้ำแข็ง

๒.๓ ภาคบริการและการพาณิชย์กรรม เป็นศูนย์กลางด้านการค้าและบริการ มีการจำหน่ายสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ มีทั้งร้านค้าปลีก ร้านค้าส่งและบริการด้านต่างๆ เช่น สถานีบริการน้ำมัน ธนาคาร โรงแรม ฯลฯ

๒.๔ การท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมมีอายุกว่า ๑๐๐ ปี ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในนาม "สามชุกตลาดร้อยปี" เป็นตลาดห้องแถวไม้ ๒ ชั้น ขนาดใหญ่ตั้งอยู่ริมน้ำท่าจีน หรือแม่น้ำสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นตลาดที่ยังคงสภาพบรรยากาศบ้านเรือนในอดีตและดั้งเดิมไว้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆในช่วงเวลากว่าร้อยปีที่ผ่านมา นอกจากสามชุกตลาดร้อยปีแล้ว ที่นี่ยังมีแหล่งท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ที่สำคัญที่ตั้งอยู่ในบริเวณ สามชุกตลาดร้อยปี คือ พิพิธภัณฑ์บ้านขุนจางจันารักษ์ นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์ วัดสามชุก รอยพระพุทธรูปจำลองวัดคลองหอม และบึงระหาร

๓.๑.๓ วิสัยทัศน์และพันธกิจของเทศบาลตำบลสามชุก

วิสัยทัศน์

"พัฒนาต่อเนื่อง ทำเมืองน่าอยู่ เคียงคู่ชุมชน"

พันธกิจ (mission)

๑. การพัฒนาด้านการเมือง และสร้างระบบการบริหารจัดการ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒. พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย และส่งเสริมการกีฬาในทุกระดับ

๓. ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๔. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลป วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕. ส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และชุมชน

๖. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้อยู่ในสภาพที่ดี ได้มาตรฐานสากล

๗. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้แก่ประชาชน และการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน

๘. ส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การสร้างแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวใน ชุมชน

๓.๑.๔ นโยบายการบริหารงานเทศบาลตำบลสามชุก

จากคำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสามชุก อันเป็นเครื่องแสดง เจตนารมณ์วิธีการบริหาร การปฏิบัติราชการของเทศบาลตำบลสามชุก เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางที่ เทศบาลตำบลสามชุก ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งนโยบายการบริหารงานเทศบาล ตำบลสามชุก ดังนี้

๑. ยึดมั่น เชิดชู อารังและรักษาไว้ซึ่งระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

๒. เน้นความสำคัญในเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความรวดเร็ว โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม และตรวจสอบได้ โดยยึดผลประโยชน์ที่ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลฯ ได้รับเป็นหลัก พร้อมทั้งมุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรของเทศบาลฯ ให้มีความรู้ ความสามารถ และมีจริยธรรม ในการ ปฏิบัติงาน บริกรารประชาชนให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

๓. เสริมสร้าง พัฒนาและบำรุงรักษา โครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลฯ ให้มีระบบคมนาคม ทั้งทางบกและทางน้ำ ไฟฟ้าหรือแสงสว่าง แหล่งน้ำ วัด สุสานและฌาปนสถานอย่างเพียงพอ ให้ ครอบคลุม ทุกพื้นที่ในกรอบของผังเมืองอย่างสมดุล ทั้งเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อม ในการป้องกัน ระวัง และบรรเทาสาธารณภัย เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสามชุก

๔. ปรับปรุง พัฒนาและทำนุบำรุง รักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ทางระบายน้ำ ตลาด สด และที่สาธารณะตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนวิธีดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม การ บำบัดน้ำเสีย มลภาวะ ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลของเทศบาลแบบครบวงจร โดยเน้นการมีส่วนร่วมของ ประชาชนให้รักท้องถิ่น ร่วมกันคิด ร่วมกันทำและร่วมกันรับผิดชอบ ดังคำขวัญที่ว่า “รักสุพรรณ ต้อง ช่วยกันสร้างสุพรรณ”

๕. ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างจริงจัง ให้มีการกินดีอยู่ดี มีสุขภาพที่ดี ด้วยการสร้างระบบให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจการเสริมสร้างและบำรุงรักษาสุขภาพ มุ่งเน้นการมี วินัยในการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและสัดส่วนของอาหารที่เหมาะสมกับกายภาพและวัย

ส่งเสริมการสนับสนุนการป้องกันควบคุมและระงับโรคติดต่อบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
อย่างต่อเนื่อง

๖. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็ก เยาวชนและประชาชนเล่นกีฬา ร่วมแข่งขันกีฬาและออกกำลังกาย
อย่างต่อเนื่อง เพื่อสุขภาพพลานามัยที่ดี เป็นการปลูกฝังวินัยในการเล่นและแข่งขันกีฬาให้รู้จัก รู้แพ้ –
รู้ชนะ – รู้ภัย อย่างต่อเนื่อง

๗. ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็ก เยาวชนและประชาชนได้รับการศึกษา ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้
ทักษะอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการเน้นให้เรียนรู้ในภาษาอังกฤษและภาษาอื่น อาทิเช่น ภาษาจีนกลาง
เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกร่วมก่อตั้งหนึ่งในสิบประเทศย่าน
เอเชียอาคเนย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และเสริมสร้างปลูกจิตสำนึก ให้ทุกคนเป็นพลเมืองดี มีระเบียบ มีวินัย
มีคุณธรรม และมีน้ำใจเป็นนักกีฬาให้เป็น “เทศบาลดี ศรีสุพรรณ”

๘. สนับสนุนและส่งเสริมอาชีพของประชาชน โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ศิลปวัฒนธรรมพื้นฐาน จารีตประเพณี โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญของประวัติศาสตร์ เป็นปัจจัยชี้แนะที่
สำคัญ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจริงจังและยั่งยืน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเพิ่มรายได้จากการ
ผลิตผลิตภัณฑ์มวลขน หรือสินค้าท้องถิ่นและบริการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง

๓.๑.๕ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาของเทศบาลตำบลสามชุก

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคประชาชน หน่วยงานของรัฐ
เอกชน และอื่นๆ

๒. ยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
รวมทั้งยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและกีฬาในทุกระดับ สร้างแหล่งเรียนรู้ที่
หลากหลาย

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในชุมชน

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

๖. ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ให้ครอบคลุมพื้นที่ใน
ชุมชน

๗. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้แก่
ประชาชน

๘. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สร้างแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

๓.๑.๖ แผนปฏิบัติการของเทศบาลตำบลสามชุก

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
๒. พัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชน และ ประชาชนให้อยู่ดีมีสุข
๓. ส่งเสริมและพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. ส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น
๖. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้อยู่ในสภาพที่ดีได้มาตรฐาน
๗. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างและพัฒนากองทัพเยาวชนอนุรักษ์

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมพัฒนากองทัพเยาวชนอนุรักษ์ และสร้างแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้ดำเนินการโดยได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ มาเป็นแผนแม่บท เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างกลุ่มที่ ๑ และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

๓.๒ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก

เทศบาลตำบลสามชุก ได้นำนโยบายผู้บริหารและยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งในระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสุพรรณ เพื่อกำหนดกรอบด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางเทศบาลได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของเทศบาล ตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างและพัฒนากองทัพเยาวชนอนุรักษ์ ดังนี้

๓.๒.๑ แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐก็คือ กระบวนการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด รวมถึงการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อันเป็นผลประโยชน์ของส่วนรวม หรือประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ทั้งยังเป็นการสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนอีกด้วย

๑. ความสำคัญของแผนยุทธศาสตร์

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพราะการกำหนดแผนยุทธศาสตร์นั้น

ให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

๑.๒ แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยให้หน่วยงานในภาครัฐกิจ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนที่มีส่วนเอื้ออำนวยความสำเร็จและความล้มเหลวล้มเหลวต่อเป้าประสงค์ขององค์กร

๑.๓ แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management, NPM) ที่ให้ความสำคัญการปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐกิจทั้งระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยในประเทศไทยเรียกว่า การปฏิรูประบบราชการ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐกิจยังต้องดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งเป็นกระแสหลักในการบริหารรัฐกิจปัจจุบัน

๑.๔ แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยยกระดับระบบการทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-based Budgeting)

๑.๕ แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยในการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพินิจพิเคราะห์ วางแผน และนำเสนอทางเลือกในการบริหารจัดการแบบใหม่ๆ ที่หลุดพ้นจากกรอบพันธนาการทางความคิดอันเกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัติราชการที่ล้าสมัยและไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

๑.๖ แผนยุทธศาสตร์เป็นการกำหนดรูปแบบของการปฏิบัติที่มีส่วนช่วยสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย ในแง่ของการมีส่วนร่วม (Participation) และการกระจายอำนาจ (Decentralization)

๒. กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ขององค์กร (Corporate Goal) แผนยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กร อันเป็นผลผลิตทางความคิดร่วมกันของสมาชิกในองค์กรที่ได้ทำงานร่วมกันหรือจะทำงานร่วมกัน โดยวิสัยทัศน์นี้เป็นความเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์กรประสงค์จะไปให้ถึง และวิสัยทัศน์นี้มีการแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ (Objective) ที่เป็นรูปธรรม และสามารถวัดได้ ทั้งนี้องค์กรสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการประเมินผลงานประจำปีงบประมาณ ยิ่งไปกว่านั้นองค์กรยังสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อีกด้วย สำหรับกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น มีขั้นตอนดังนี้

๒.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย

๒.๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) และ

๒.๑.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)

๒.๒ การจัดวางทิศทางขององค์การ ซึ่งประกอบด้วย

๒.๒.๑ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision)

๒.๒.๒ การกำหนดภารกิจ (Mission)

๒.๒.๓ การกำหนดเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goal)

๒.๒.๔ การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives)

๒.๒.๕ การกำหนดดัชนีชี้วัดผลงานระดับองค์การ (Organization's Key Performance Indicators, KPIs) และ

๒.๒.๖ การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy)

๒.๓ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่ได้ถูกกำหนดขึ้น มีความเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง อันจะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าประสงค์ขององค์การ โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น ประกอบด้วย

๒.๓.๑ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามขององค์การ หรือที่มักนิยมเรียกกันว่า การทำสวอท-อนาลิซิส (SWOT Analysis) อันประกอบไปด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) การวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) และการวิเคราะห์ภัยคุกคาม (Threats) ขององค์การ

๒.๓.๒ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

๒.๓.๓ การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุน

๒.๓.๔ การกำหนดดัชนีชี้วัดผลงานระดับองค์การและระดับหน่วยงาน (Strategic Plan's KPIs)

๒.๓.๕ กำหนดยุทธวิธี (Tactics) หรือแผนงานในการปฏิบัติ

๒.๓.๖ การกำหนดเป้าหมาย (Targets) ของแต่ละกิจกรรม (Activities) พร้อมกับดัชนีชี้วัดผลงานระดับแผนปฏิบัติการ (Action Plan's KPIs)^๑

๓. แผนยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก

แนวทางการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นทางเทศบาลตำบลสามชุกได้วางโครงการเพื่อนำไปดำเนินการไว้ ดังนี้

๓.๑ โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล

๓.๑.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนโดยทั่วไป

^๑วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ, การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการกำหนดแผนองค์การสู่ความเป็นเลิศ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, ๒๕๔๘), หน้า ๗๙.

๓.๑.๒ เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)

ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ คู่มือ วารสาร ป้ายประชาสัมพันธ์ และเส้นทาง
การท่องเที่ยว ฯลฯ

๓.๑.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นสามารถสร้างรายได้ให้กับ
ประชาชนและชุมชนเพิ่มขึ้น

๓.๒ โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว

๓.๒.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสามชุก

๓.๒.๒ เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)

เพื่ออบรมเยาวชนให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่/แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งแนะนำนักท่องเที่ยว
และให้บริการนักท่องเที่ยวจำนวน ๒๐ คน

๓.๒.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ยุวอาสาสมัครนำเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยว สามารถแนะนำ
นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

๓.๓ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

๓.๓.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

๓.๓.๒ เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)

เพื่อพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลที่มีศักยภาพ ที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

๓.๓.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนมีรายได้เพิ่มจากการขายสินค้าและของที่ระลึกในชุมชน
สรุปได้ว่าแผนยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล
ตำบลสามชุกได้แบ่งออกเป็น ๓ โครงการด้วยกันคือ ๑) โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวใน
เขตเทศบาล ๒) โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว และ ๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มี
วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาล
ตำบลสามชุก และเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย

๓.๒.๒ การจัดการเพื่อส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก

การจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็น
กลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและ
ความสงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกว่าผู้บริหารและการบริหารตามลำดับ ดังนั้น ที่ใดมีกลุ่มที่นั่นย่อมมีการ
บริหารจัดการ ในการจัดการเพื่อส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุกตาม
แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

๑. ความหมายของการจัดการ

การบริหารจัดการ(management administration) การบริหารการพัฒนา(development administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (service administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย ๓ ส่วน คือ หนึ่ง ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ สอง มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ การคิด (thinking) หรือการวางแผน (planning) การดำเนินงาน (acting) และการประเมินผล (evaluating) และ สาม มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการบริหารจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญเรื่องการบริหารรวมทั้งการพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน โครงการ (policy, plan, program, project) หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่องการบริหารอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ประชาชน^๒

การจัดการคือกระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหารคือ

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดการองค์การ (Organizing)
๓. การชี้นำ (Leading)
๔. การควบคุม (Controlling)^๓

จากนิยามข้างต้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานภาครัฐ การบริหารสาธารณะกิจ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ล้วนแล้วแต่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน นั่นคือ การให้บริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนรวมในชุมชน ฉะนั้นไม่ว่าการบริหาร (Administration) จะมีความหมายว่าอย่างไร การบริหาร (Administration) ก็คือการรวมเอาความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐที่เป็นการบริหารกิจกรรมต่างๆ ของรัฐให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐ เพื่อเป็นสาธารณะกิจที่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนหรือสาธารณะ อื่นๆ

^๒ วัชร วัชรนิภาวรรณ, การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๕.

^๓ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, องค์การและการจัดการ=O&M : Organization and management, (กรุงเทพมหานคร : ไคมอน อิน บิสสิเนต เวิร์ล, ๒๕๔๕), หน้า ๒๑๑.

๒. การจัดการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากองทุนเพื่อเยาวชนของเทศบาลตำบล

สามชุก

การจัดการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากองทุนเพื่อเยาวชนของเทศบาลตำบลสามชุก เพื่อให้มีการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ ทางเทศบาลได้มีการบริหารจัดการตามโครงการทั้ง ๓ ได้แก่ ๑) การจัดการโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล ๒) โครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว และ ๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีแนวทางในการจัดการดังนี้

๒.๑ การจัดการโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล

เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์โดยช่องทางเสียงตามสาย ป้ายไพล่ง ป้ายไว้นิล เว็บไซท์ ผ่านทางวารสารเทศบาลซึ่งจะออกปีละครั้งซึ่งเป็นการโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวทั้งอำเภอสามชุก^๔ “นอกจากนั้นได้จัดทำคู่มือการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีและแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงกับตลาดร้อยปีสามชุก ซึ่งได้จัดทำในช่วงที่เปิดตลาดใหม่”^๕ แต่เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวของสามชุกเป็นที่รู้จักแล้วจึงได้ไม่จำเป็นต้องประชาสัมพันธ์มาก ซึ่งในปัจจุบันจะเป็นการทำป้ายจราจร และเส้นทางเดินรถเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม^๖ ทางเทศบาลจะให้การส่งเสริมด้านต่างๆ เช่น ถ้าแหล่งท่องเที่ยวใดในเขตเทศบาลมีงานอยากรจะให้เทศบาลช่วยประชาสัมพันธ์ให้ ทางเทศบาลก็จะประชาสัมพันธ์ให้ หรือมีผู้สนใจอยากเข้ามาศึกษาดูงานในตลาดสามชุก เทศบาลก็จะประสานงานให้คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์นำวิทยากรมาบรรยาย หรือถ้าทางคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์หาวิทยากรไม่ได้ ทางเทศบาลก็จะจัดวิทยากรมาบรรยายให้ โดยจะเน้นไปที่การให้ชุมชน ภาคประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดในการจัดตั้งและดูแลกันเองภายในชุมชนก่อน ถ้าเกิดปัญหาก็กเข้ามาคุยกัน”

๒.๒ โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครนำเที่ยว

โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครนำเที่ยวทางเทศบาลได้มีการจัดโครงการ จัดงบประมาณ และใช้วิทยากรในชุมชนที่เป็นผู้รู้มาช่วยอบรม และจะคัดเลือกเด็กมาจากโรงเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อเข้าร่วมอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนของตนเอง “เนื่องจากการที่เรามีความรู้ในชุมชน แต่นักท่องเที่ยวไม่นับถือให้ความสนใจมากนัก เราจึงได้นำเอาเด็กๆ ในชุมชนมาอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเด็กๆ เพื่อเป็นมัคคุเทศก์น้อยและนำไปบอกต่อให้

^๔สัมภาษณ์ นางสาวสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย, นักวิชาการประชาสัมพันธ์ ๔ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๕สัมภาษณ์ นางสาวปราณี กิจจักษ์, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๖สัมภาษณ์ นางสาวอำไพ สว่างศรี, หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ๖ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๗สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย โกศวรรณวิทย์, รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

ผู้ปกครองและนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อยอดขึ้นโดยผ่านเด็กในชุมชน”^{๘๘} และทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงชุมชนได้อย่างถูกต้อง^{๘๙} และทางคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์จะประสานงานผ่านทางคณะกรรมการชุมชนแล้วจัดทำเป็นแผนชุมชนขึ้นมาโดยทางเทศบาลก็จะดึงเข้าแผนเทศบาลเพื่อจัดสรรงบประมาณเข้าไปช่วยเหลืออีกทางหนึ่ง^{๙๐}

๒.๓ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

เทศบาลสามชุกมีตลาดสามชุกร้อยปีเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่สำคัญซึ่งในการพัฒนาตลาดสามชุกร้อยปี จะมีหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ ๒ หน่วยงานคือ

๑. คณะกรรมการชุมชน เทศบาลเป็นผู้จัดตั้ง

๒. คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์ ซึ่งชาวบ้านเป็นผู้จัดตั้งกันขึ้นมาเพื่อพัฒนาตลาด^{๙๑}

เทศบาลจะเข้าไปดำเนินการผ่านทางคณะกรรมการชุมชน ส่วนทางตลาดก็จะมีคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์เพื่อจะประสานงานขอความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว “ซึ่งคณะกรรมการชุมชนหลายๆ คนก็สวมหมวกสองใบ (เป็นทั้งคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์และคณะกรรมการชุมชน) ซึ่งจะมาจากการเลือกตั้ง”^{๙๒}

สรุปได้ว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลได้มีการประชาสัมพันธ์หลายช่องทางเช่น เสียงตามสาย แผ่นพับ เว็บไซต์ ตลอดจนการทำป้ายจราจรเพื่อบอกเส้นทางเดินรถด้วย และได้นำเด็กเยาวชนในท้องถิ่นเข้ามาเรียนรู้ถึงวิถีชุมชนดั้งเดิมเพื่อให้เกิดความรักในชุมชนบ้านเกิดและนำเอาวิถีชีวิตของชุมชนไปบอกต่อนักท่องเที่ยวได้อีกด้วย นอกจากนี้ในการจัดการเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนนั้นก็จะให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมกับภาครัฐมากที่สุด

๓.๒.๓ แผนดำเนินการเพื่อส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก

แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแสดงถึงรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น เทศบาลตำบลสามชุกได้ดำเนินการจัดทำแผนดำเนินการไว้ดังนี้

^{๘๘}สัมภาษณ์ นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๘๙}สัมภาษณ์ นางสาวปราณี กิจจักษ์, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๙๐}สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย โภควรรณวิทย์, รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๙๑}สัมภาษณ์ นายณรงค์ชัย โภควรรณวิทย์, นายกเทศมนตรีตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๙๒}สัมภาษณ์ นายสุเทพ ฉัตรทอง, ประธานสภาเทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖.

๑. ความหมายแผนการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงาน เป็นแผนที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนา และกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่เทศบาลตำบลประจำปีงบประมาณนั้น แผนการดำเนินงานเป็นเอกสารที่ระบุแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ทั้งหมดที่ดำเนินการในปีงบประมาณนั้น ทำให้แนวทางในการดำเนินงานในปีงบประมาณนั้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความชัดเจนในการปฏิบัติมากขึ้น มีการประสานและบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและการจำแนกรายละเอียดต่างๆ ของแผนงาน/โครงการ ในแผนปฏิบัติการจะทำให้การติดตามประเมินผลเมื่อสิ้นปีมีความสะดวกมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์ของแผนการดำเนินงาน

๒.๑ เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนา และกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่เทศบาลประจำปีงบประมาณนั้น

๒.๒ เพื่อสร้างความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

๒.๓ เพื่อให้เป็นกลไกในการประสานงานในการทำงานกับหน่วยงานในพื้นที่

๒.๔ เพื่อให้ง่ายต่อการติดตาม และประเมินผล

๓. ประโยชน์ของแผนการดำเนินงาน

๓.๑ เป็นเครื่องมือในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๓.๒ ทำให้สามารถตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมการดำเนินงาน และประเมินผล

๓.๓ ทำให้เกิดการประสานการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

๔. ขั้นตอนการจัดทำแผนการดำเนินงาน

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ (หมวด ๕ ข้อ ๒๖) ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงาน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๔.๑ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผนการดำเนินงาน เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

๔.๒ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนการดำเนินงาน แล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่นประกาศเป็นแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนการดำเนินงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันและต้องปิดประกาศไว้อย่างน้อยสามสิบวัน

๕. แผนการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก

เทศบาลมีความพยายามที่จะอนุรักษ์ตลาดสามชุกเอาไว้ โดยในการปรับปรุงในส่วนต่างๆ นั้นจะต้องคงความเป็นตลาดเก่าไม่ให้เป็นตลาดโมเดิร์น ซึ่งทางเทศบาลมีการคุยกับคณะกรรมการชุมชนและคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์ โดยมีการเสนอโครงการจากชุมชนแล้วจัดลำดับความสำคัญของโครงการโดยจะต้องไม่ผิดระเบียบ คือ ต้องไม่ทำเข้าไปในที่ของตัวเอง บ้านของตัวเอง แต่จะต้องทำในที่ของส่วนรวมให้ประชาชนได้ประโยชน์มากที่สุด และทางเทศบาลจะออกเป็นแผนพัฒนา^{๓๓} ดังตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ สรุปแผนดำเนินการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก

แนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๗		ปี ๒๕๕๘		รวม ๓ ปี	
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ
๑.โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๓	๑๕๐,๐๐๐
๒.โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว	-	-	๑	๕๐,๐๐๐	-	-	๑	๕๐,๐๐๐
๓.โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน	๑	๑๕๐,๐๐๐	๑	๑๕๐,๐๐๐	๑	๑๕๐,๐๐๐	๓	๔๕๐,๐๐๐
รวม	๒	๒๐๐,๐๐๐	๓	๒๕๐,๐๐๐	๒	๒๐๐,๐๐๐	๗	๖๕๐,๐๐๐

สรุปได้ว่าการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุกได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล โดยที่โครงการดังกล่าวประชาชนในชุมชนเป็นผู้เสนอขึ้นมาและได้ทำการประชุมเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการนำไปปฏิบัติและเทศบาลจึงนำไปลงไว้ในแผนพัฒนาเพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๒.๔ ผู้รับผิดชอบตามแผนดำเนินการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก

การกำหนดผู้รับผิดชอบตามแผนดำเนินการที่ได้กำหนดไว้เพื่อส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุกนั้นสามารถแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มที่มาจากเทศบาลโดยตรง ทางเทศบาลจะมีเจ้าหน้าที่เทศกิจประจำในการอำนวยความสะดวกเรื่องจราจร และจัดระเบียบร้านค้าที่วางขายสินค้าซึ่งบางครั้งก็มีการกระทบกระทั่งกันบ้างเป็น โดยไม่ให้ความร่วมมือ เช่น มีเรื่องร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่เทศกิจกันที่ไว้ให้ร้านค้าบางร้านเพื่อจอด

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายอิทธิพร โภควรรณวิทย์, รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

รถ เป็นต้น ทางเทศบาลก็มีหน้าที่เข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น^{๑๔} นอกจากนั้นทางเทศบาลได้จัดเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าไปให้การส่งเสริมดังนี้

๑.๑ จัดเจ้าหน้าที่เข้าไปดูแลรักษาความสะอาดในทุกวัน เป็นปกติ แต่ถ้าในวันหยุด วันนักขัตฤกษ์ ทางเทศบาลจะจัดเจ้าหน้าที่เข้าไปเก็บ ทำความสะอาดเป็นพิเศษวันละหลายรอบ

๑.๒ การจัดทำกิจกรรม (๓R คือ Reduce, Reuse, Recycle) คือการคัดแยกขยะ โดยให้ประชาชนในชุมชน และนักท่องเที่ยวรู้จักการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และทิ้งขยะในถังขยะ รวมทั้งมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงการร่วมกันแยกขยะ

๑.๓ มีการจัดการเก็บขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการตรวจคุณภาพสินค้าและการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอยด้วย^{๑๕}

๒. กลุ่มที่ชุมชนจัดตั้งขึ้นมาเอง โดยจะมีกรรมการเฉพาะกิจอยู่ประมาณ ๔๐ คน ซึ่งเป็นจิตอาสาทั้งสิ้น มียาม ๔ คน โดยจากเทศบาล ๒ คน^{๑๖} และชุมชนช่วยกันออกค่าจ้างอีก ๒ คน โดยที่ทุกคนทำตามความถนัดของตนเองผ่านการประชุมพูดคุยกัน^{๑๗}

๓.๓ การติดตามและประเมินผลการนํานโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ และเป็นเครื่องบ่งชี้ความสำเร็จของแผนพัฒนา แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีแผนพัฒนาที่ดีก็ตาม แต่หากไม่สามารถบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นได้ ก็ไม่สามารถที่จะบ่งบอกความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ “ระบบติดตาม” จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึง “ระบบประเมินผล” ที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร และเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ขยายขอบเขต หรือยุติการดำเนินงาน

^{๑๔}สัมภาษณ์ นายอริพัทธ์ โภควรรณวิทย์, รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๕}สัมภาษณ์ นางณิคมล สิริภาพ, หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๖}สัมภาษณ์ นางกฤตยา เสริมสุข, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๗}สัมภาษณ์ นางอรุณลักษณ์ อ่อนนิมล, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

๑. ความสำคัญของการติดตามและประเมินผลแผน

การติดตามนับเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงการที่ดำเนินการอยู่โดยที่ “การติดตาม” หมายถึงกิจกรรมภายในโครงการซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และประสิทธิภาพของดำเนินงาน หากไม่มีระบบติดตามของโครงการแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายโครงการสูงเกินกว่าที่กำหนดไว้ กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการไม่ได้รับประโยชน์หรือได้รับผลประโยชน์น้อยกว่าที่ควรจะเป็น เกิดปัญหาในการควบคุมคุณภาพของการดำเนินงานเสียเวลาในการตรวจสอบ เกิดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ

ในทางตรงกันข้ามหากโครงการมีระบบติดตามประเมินผลที่ดีแล้ว จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ต้นทุนดำเนินงานด้านต่างๆ เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายของโครงการต่างๆ การระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการและการเสนอทางแก้ปัญห การติดตามดูความสามารถในการเข้าถึงโครงการของกลุ่มเป้าหมาย การติดตามดูประสิทธิภาพในการดำเนินงานในส่วนต่างๆ ในโครงการ และการเสนอวิธีการปรับปรุงการดำเนินงาน

ในส่วนของ “การประเมินผล” นั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับการดำเนินงานเช่นเดียวกับการติดตามผลเพราะผลที่ได้จากการประเมินจะใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ขยายขอบเขต หรือยุติการดำเนินงานซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน การประเมินผลแผนงานจึงเป็นสิ่งที่จะบ่งชี้ว่าแผนงานที่กำหนดไว้ ได้มีการปฏิบัติหรือไม่อย่างไร อันเป็นตัวชี้วัดว่าแผนหรือโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นให้ผลอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งการติดตามและประเมินผลยังเป็นการตรวจสอบดูว่ามีความสอดคล้องกับการใช้ทรัพยากร (เงินงบประมาณ) เพียงใด ซึ่งผลที่ได้จากการติดตามประเมินผล นั้นถือเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและการตัดสินใจต่อไป

๒. องค์ประกอบของการติดตามและประเมินผล

ระบบของการติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนาท้องถิ่นนี้ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ๓ ส่วนหลัก คือ ส่วนของปัจจัยนำเข้า(Input) ส่วนของกระบวนการติดตาม (Process) ส่วนของการประเมินผลลัพธ์ (Output) ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียด ได้ดังนี้

๒.๑ ปัจจัยนำเข้า (Input) คือปัจจัยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมี เพื่อนำเข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ แผนพัฒนาสามปี ผู้ประเมิน ผู้ถูกประเมิน และเครื่องมือในการประเมิน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตนเอง ได้แก่แบบรายงานแบบที่ ๑ แบบช่วยกำกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นการทบทวนว่าการจัดทำแผนพัฒนาสามปีใช้กระบวนการครบทุกขั้นตอนหรือไม่

๒.๒ ส่วนของกระบวนการติดตาม (Process) คือ ช่วงของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี เทศบาลตำบลสามชุกได้กำหนดการติดตาม ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ (ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๕-เดือนมีนาคม ๒๕๕๖)และครั้งที่ ๒ ติดตามผลการดำเนินงานรวมทั้งหมดในปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๕๖ (ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๕-เดือนกันยายน ๒๕๕๖) โดยสรุปผลการดำเนินงานรวมทั้งหมดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยการติดตามดังกล่าว เป็นการติดตามผลขั้นกลางของแผนพัฒนาสามปีว่า เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ และการติดตามนี้ใช้เครื่องมือในการติดตามผลการดำเนินงาน ได้แก่ แบบรายงานแบบที่ ๒ แบบติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยการติดตามการดำเนินโครงการ และการเปลี่ยนแปลงโครงการ การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ การติดตามโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

๒.๓ ส่วนของการประเมินผลลัพธ์ (Output) เป็นการติดตามผลช่วงสุดท้ายหรืออาจเรียกว่า “การประเมินผลแผนพัฒนาสามปี” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานของแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านมาในแต่ละปีที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลลัพธ์ ได้แก่ แบบประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี โดยเนื้อหาสำคัญในการประเมิน ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อผลการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม และความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี

๓. วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

- ๓.๑ เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ว่า เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่
- ๓.๒ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่
- ๓.๓ เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานในระหว่างดำเนินการ และการดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

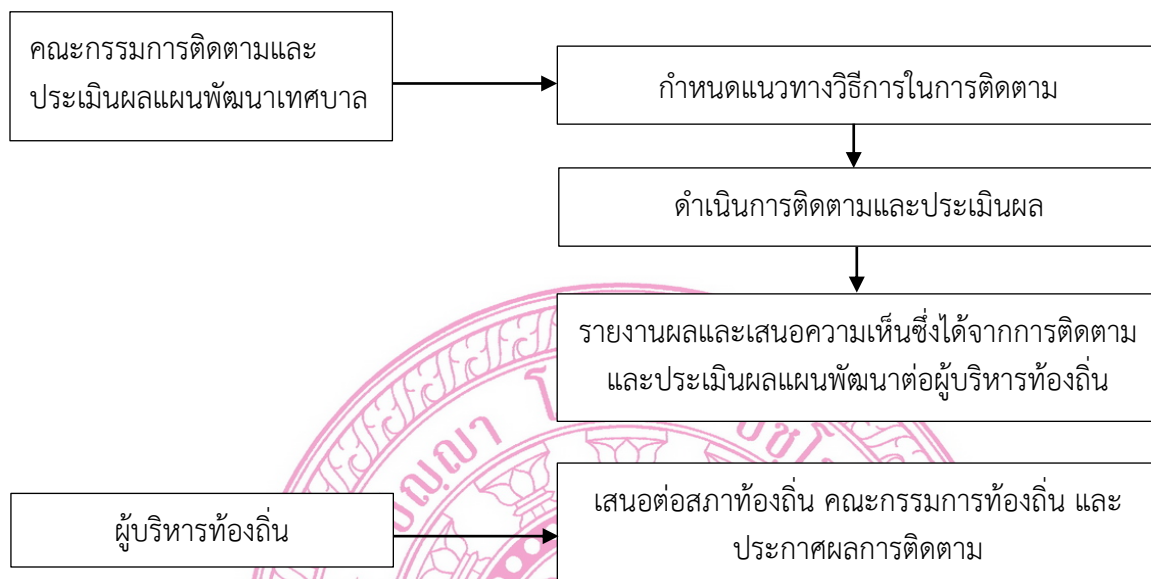
๓.๔ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลมาประกอบการตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาในอนาคต

๔. การกำหนดแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ หมวด ๖ ข้อ ๒๙ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- ๔.๑ กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา
- ๔.๒ ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- ๔.๓ รายงานผลและเสนอแนะความเห็นที่ได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน^{๑๘} ดังแผนภาพที่ ๓.๑

^{๑๘} สำนักปลัดเทศบาล, รายงานการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลสามชุก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖, (เทศบาลตำบลสามชุก : งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, ๒๕๕๖), หน้า ๑-๓.

แผนภาพที่ ๓.๑ แนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

๕. การติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก

เทศบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล โดยผลจากคณะกรรมการและจากการสัมภาษณ์ประชาชนอยู่ในระดับที่พึงพอใจกับแผนของทางเทศบาลอยู่ในระดับดี เพราะทุกคนมีส่วนร่วมในการทำแผน จากการติดตามและประเมินผลได้มีโครงการที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงมี ๒ โครงการ ดังตารางที่ ๓.๒

ตารางที่ ๓.๒ ผลการติดตามและประเมินโครงการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก

โครงการ	จำนวนโครงการ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖			งบ ประมาณ
	ที่ตั้งไว้	ดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ	
๑. โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล	๑	๑	-	๕๐,๐๐๐
๒. โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว	-	-	-	-
๓. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน	๑	๑	-	๑๕๐,๐๐๐
รวม	๒	๒	-	๒๐๐,๐๐๐

โดยในโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลโดยหลักๆ คือการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย การติดตามและประเมินโดยหลักๆก็จะมาจาก (feedback) คือความ

คิดเห็นจากประชาชน โดยจะมีผลทั้งที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย เช่น มีผู้ร้องเรียนให้ย้ายลำโพงไปไว้ที่อื่น โดยให้ความเห็นว่าไม่ชอบผู้ประกาศเลยไม่อยากฟังประกาศ ทั้งที่ประชาชนโดยรอบก็ไม่ได้ขัดข้องหรือได้รับความเดือดร้อน เป็นต้น ในด้านเว็บไซต์ก็มีทั้งของทางเทศบาลเอง และของทางจังหวัด โดยทางเทศบาลไม่ได้ลงไปประเมินผลว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยววันนี้รู้จักผ่านทางเว็บไซต์มากน้อยเพียงไร^{๑๙}

ในโครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยวในปัจจุบันไม่มีอยู่แล้ว เนื่องจากโครงการนี้ใช้รูปแบบพี่เลี้ยงส่งต่อกันแบบรุ่นต่อรุ่น แต่เมื่อรุ่นเก่าจบจากโรงเรียนไปก็ไม่ได้มาเป็นพี่เลี้ยงให้กับเด็กรุ่นต่อไป^{๒๐} นอกจากนั้นเด็กที่เข้าโครงการส่วนใหญ่เป็นลูกหลานของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดก็จะต้องเข้าไปช่วยผู้ปกครองขายสินค้า ทำให้ไม่มีเวลาทำโครงการอาสาสมัครนำเที่ยว^{๒๑}

ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ประเมินจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ลานจอดรถเต็ม นอกจากนั้นคนในชุมชนที่นำของมาขายไม่ว่าจะเยอะหรือน้อยก็ตามจะต้องมีเงินกลับบ้านทุกคน รวมทั้งการทวงหนี้โดยพวกหมวกกันน็อกได้หายไปจากชุมชน ทำให้ประชาชนในชุมชนมีความสุขเพิ่มขึ้น^{๒๒} นอกจากนั้นยังประเมินจากการที่มีคนเข้ามาศึกษาดูงานมากขึ้น เพราะชุมชนเป็นชุมชนต้นแบบในด้านความเข้มแข็ง ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวมเพื่อชุมชน และยึดประโยชน์ของชุมชนเป็นหลักซึ่งได้รับการยกย่องจากทางกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงศึกษา ทำให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา^{๒๓}

สรุปได้ว่าการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุกทั้ง ๓ โครงการดังนี้ ๑) โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลมาจาก (feedback) คือความคิดเห็นจากประชาชนมีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย แต่ยังขาดการประเมินว่านักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนผ่านการประชาสัมพันธ์ช่องทางไหน ๒) ในโครงการฝึกอบรมอาสาสมัครนำเที่ยว เนื่องจากขาดเด็กที่จะมาเข้าอบรมเป็นมัคคุเทศก์น้อยโครงการจึงไม่ประสบความสำเร็จเพราะไม่มีการดำเนินการ และ ๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จากการประเมินโดยมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ลานจอดรถเต็ม ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนมีความรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตน ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจึงประสบความสำเร็จ วัดได้จากความสุขมวลรวมของประชาชนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

^{๑๙} สัมภาษณ์ นางสาวสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย, นักวิชาการประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นางสาวปรานี กิจจานง, หัวหน้าสำนักปลัด เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นางสาวอำไพ สว่างศรี, หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ๖ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางกฤตยา เสริมสุข, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางอรุณลักษณ์ อ่อนนิมล, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

บทที่ ๔

สมรรถนะภายในองค์การในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้น สมรรถนะภายในองค์การ (Internal Capacity) ของผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติในโครงการต่างๆ ว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคิดหวังเพียงใด หรือมีจุดแข็งและจุดอ่อนในด้านต่างๆ หรือไม่อย่างไร ในลักษณะนั้นนโยบายจะประสบความสำเร็จต้องอาศัย โครงสร้างองค์การ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ หน่วยงานที่มีสมรรถนะภายในค่อนข้างสูงจะมีโอกาสที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก ในทางตรงข้ามหากหน่วยงานที่มีสมรรถนะภายในค่อนข้างต่ำ จะส่งผลทำให้การนำเอานโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยจะนำเสนอในหัวข้อดังนี้

๔.๑ สมรรถนะภายในองค์การในการเสริมสร้างและพัฒนาร่องเท้าในเทศบาลตำบลสามชุก

๔.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างและพัฒนาร่องเท้าในเทศบาลตำบลสามชุก

๔.๓ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑ สมรรถนะภายในองค์การในการเสริมสร้างและพัฒนาร่องเท้าในเทศบาลตำบลสามชุก

ในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับสมรรถนะภายในองค์การ (Internal Capacity) ได้แก่ โครงสร้างองค์การ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

๔.๑.๑ ด้านโครงสร้างองค์การ

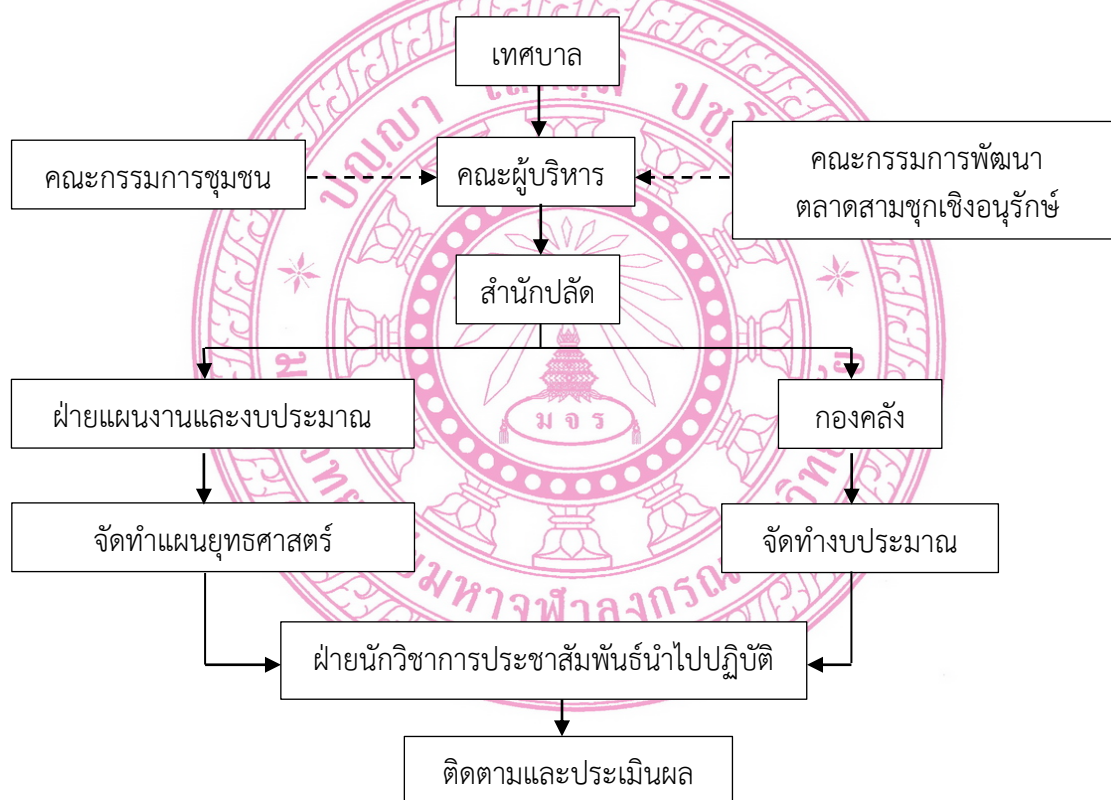
โครงสร้างองค์การในการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติในเทศบาลตำบลสามชุกนั้น ได้ดำเนินการโดยจัดออกเป็น ๒ องค์การ ได้แก่

๑. คณะกรรมการชุมชน เทศบาลเป็นผู้จัดตั้ง

๒. คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์ ซึ่งชาวบ้านเป็นผู้จัดตั้งกันขึ้นมาเอง เทศบาลจะเข้าไปดำเนินการผ่านทางคณะกรรมการชุมชนซึ่งเทศบาลเป็นผู้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ประสานงานกับคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์ซึ่งชาวบ้านเป็นผู้จัดตั้งกันขึ้นมา

โดยมีการประชุมปรึกษากันเพื่อทำเป็นแผนพัฒนาและกำหนดลงในแผนยุทธศาสตร์^๑ มีการจัดโครงสร้างองค์การตามโครงการทั้ง ๓ ดังนี้

๑. โครงสร้างองค์การของโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล มีการจัดโครงสร้างเพื่อดำเนินการ คือ เมื่อทำการประชุมและได้ข้อสรุป คณะผู้บริหารได้สั่งการให้สำนักปลัดดำเนินการผ่านหัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ จัดทำเป็นแผนพัฒนาลงในยุทธศาสตร์ เพื่อให้ฝ่ายนักวิชาการประชาสัมพันธ์นำไปปฏิบัติตามโครงการ และติดตามประเมินผลเพื่อวิเคราะห์ผลการนำไปปฏิบัติว่าสำเร็จหรือล้มเหลวและนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป^๒ โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลมีโครงสร้างองค์การดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ โครงสร้างองค์การของโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลสามชุก

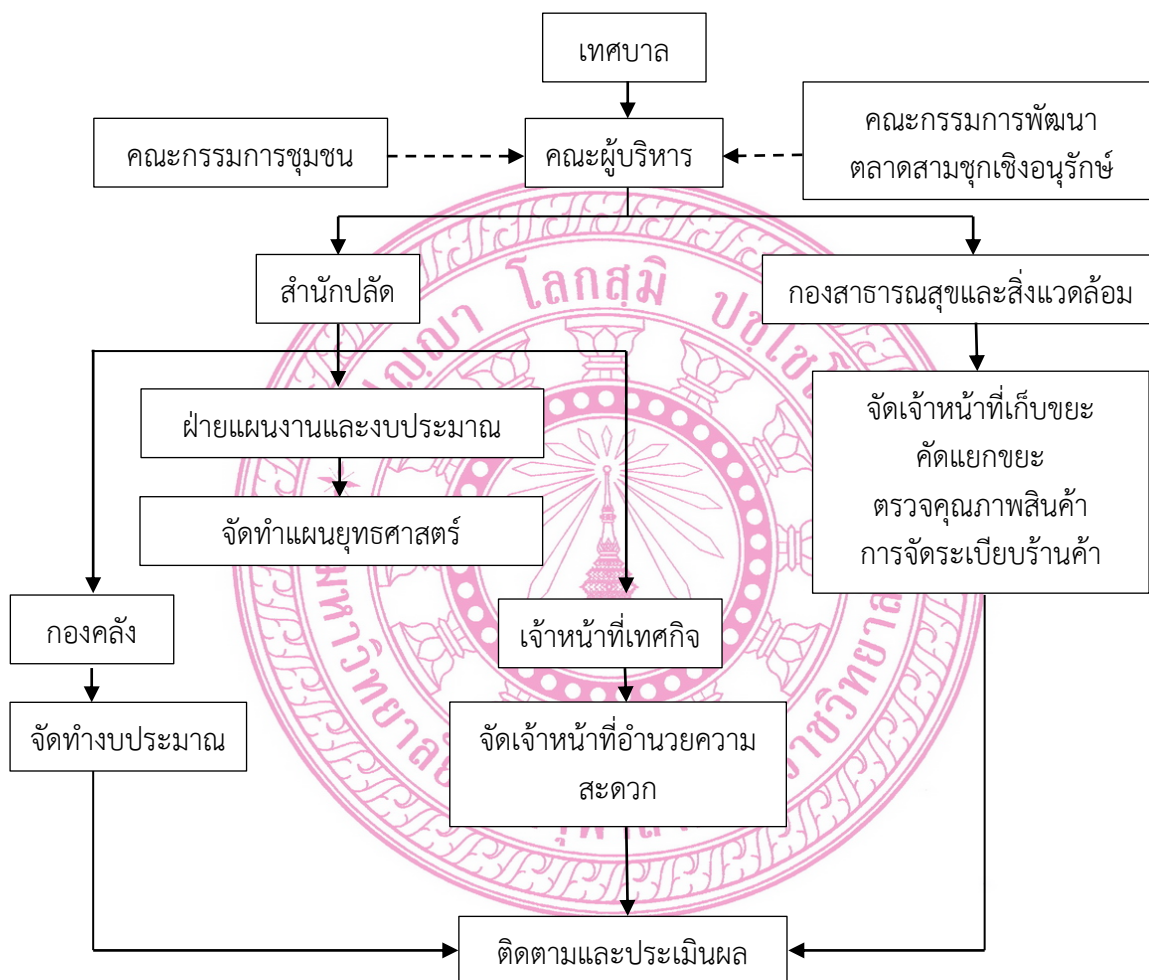
๒. โครงสร้างองค์การของโครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว เทศบาลได้มีการจัดโครงการ เมื่อทำการประชุมและได้ข้อสรุป คณะผู้บริหารได้สั่งการให้สำนักปลัดดำเนินการผ่าน

^๑สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย โภควรรณวิทย์, รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๒สัมภาษณ์ นางสาวสิริลักษณ์ ศลศิลป์, นักวิชาการประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

เทศบาล

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจัดเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าไปให้การส่งเสริมจัดการเก็บขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยการจัดทำกิจกรรม (๓R คือ Reduce, Reuse, Recycle) คือการคัดแยกขยะให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการตรวจคุณภาพสินค้าและการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอยด้วย”^๔ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีโครงสร้างองค์กรดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๓ โครงสร้างองค์กรของโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของเทศบาลตำบลสามชุก

จากผลการวิเคราะห์ เทศบาลตำบลสามชุกมีการจัดโครงสร้างองค์กรในการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นระบบและกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างชัดเจน ทำให้เห็นได้ว่าเทศบาลมีสมรรถนะด้านโครงสร้างองค์กรค่อนข้างสูง ซึ่งจะส่งผลให้โครงการทั้ง ๓ โครงการในแผนยุทธศาสตร์ คือ โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว และโครงการพัฒนาแหล่ง

^๔สัมภาษณ์ นางณิกมล สิริภาพ, หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

ห้องเที่ยวชุมชนมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง แต่ก็ต้องอาศัยสมรรถนะภายในองค์กรในด้านอื่นๆ ด้วย

๔.๑.๒ ด้านบุคลากร

เมื่อเทศบาลได้กำหนดโครงสร้างองค์การในการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวแล้ว จากนั้นหน่วยงานที่ได้รับหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องจัดเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรลงไปทำหน้าที่ในสถานที่รับผิดชอบตามโครงการ เพื่อให้โครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้ การจัดการบุคลากรในการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวตามโครงการมีดังนี้

๑. โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล ฝ่ายนักวิชาการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลจะเป็นผู้จัดทำสื่อต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยผ่านทางวารสารเทศบาล เสียงตามสาย ป้ายไฟวิ่ง ป้ายไวเนล เว็บไซต์ การทำป้ายจราจร และเส้นทางเดินรถ^๕ แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้าไปติดตามและประเมินผลว่านักท่องเที่ยวรู้จักและเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวนี้รับรู้ผ่านช่องทางไหนซึ่งเป็นจุดอ่อนในโครงการประชาสัมพันธ์

๒. โครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว ได้มีการประสานงานกับโรงเรียนในเขตเทศบาล ๘ โรงเรียน มาเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ก่อนโดยใช้จักรยานแรลลี่ในช่วงปิดเทอมให้ผู้ใหญ่ในชุมชนนำเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชนก่อนแล้วจึงจัดการอบรมมัคคุเทศก์น้อย “โดยใช้วิทยากรที่มีความรู้ในชุมชนมาอบรมเด็กๆ ที่เข้าโครงการ ซึ่งได้จัดอบรมขึ้นทั้งหมด ๑๔ ครั้ง การอบรมแต่ละครั้งนั้นเด็กที่จะเข้ามาช่วยงานในโครงการได้ประมาณ ๒-๓ คนเท่านั้น”^๖ รวมทั้งวิทยากรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตในชุมชนมีอยู่น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการวิทยากรที่มีอยู่ก็มีอายุมากแล้ว^๗

๓. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาโดยแบ่งเป็นบุคลากรที่มาจากเทศบาลโดยตรงและกลุ่มที่ชุมชนจัดตั้งขึ้น ดังนี้

๓.๑ กลุ่มที่มาจากเทศบาลโดยตรง ได้แก่ พนักงานเทศบาลกิจประจำในการอำนวยความสะดวกเรื่องการจอดรถและจัดระเบียบร้านค้าที่วางขายสินค้า นอกจากนั้นกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดในทุกวันโดยเฉพาะในวันหยุดนักขัตฤกษ์ ทางเทศบาลจะจัดเจ้าหน้าที่เข้าไปเก็บ ทำความสะอาดเป็นพิเศษวันละหลายรอบ จัดเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ทำกิจกรรม (๓R คือ Reduce, Reuse, Recycle) คือการคัดแยกขยะให้กับประชาชน และเก็บขยะใน

^๕สัมภาษณ์ นางสาวสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย, นักวิชาการประชาสัมพันธ์ ๔ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๖สัมภาษณ์ นางกฤตยา เสริมสุข, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๗สัมภาษณ์ นางอรุณลักษณ์ อ่อนนิมิต, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^๘สัมภาษณ์ นายอิทธิพร โภควรรณวิทย์, รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการตรวจคุณภาพสินค้าและการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอยด้วย^๙

๓.๒ กลุ่มที่ชุมชนจัดตั้งขึ้น มีคณะกรรมการเฉพาะกิจอยู่ประมาณ ๔๐ คน ซึ่งเป็นจิตอาสาทั้งสิ้น และจ้างยาม ๔ คน โดยที่ทุกคนทำตามความถนัดของตนเองผ่านการประชุมพูดคุยกัน^{๑๐} คณะกรรมการมาจากตัวแทนชาวบ้านในชุมชนเพื่อทำหน้าที่เสนอโครงการเพื่อให้เทศบาลจัดทำเป็นแผนพัฒนารวมทั้งดูแลความเรียบร้อยในชุมชนด้วย

จากการวิเคราะห์ สมรรถนะภายในองค์การด้านบุคลากรทั้ง ๓ โครงการคือ ๑) โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล นักวิชาการประชาสัมพันธ์ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ เช่น วารสารเทศบาล เสียงตามสาย เว็บไซต์ เป็นต้น แต่ไม่มีพนักงานเข้าไปติดตามและประเมินผลทำให้สมรรถนะด้านนี้ค่อนข้างต่ำ ๒) โครงสร้างองค์การของโครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว ทางเทศบาลประสานงานกับโรงเรียนเพื่อนำนักเรียนมาเข้าทำกิจกรรมและอบรมเป็นมัคคุเทศก์น้อยโดยวิทยากรที่มีความรู้ในชุมชน แต่เมื่อจัดอบรมแล้วได้เด็กที่เข้าโครงการเป็นมัคคุเทศก์น้อยเพียง ๒-๓ คนเท่านั้น อีกทั้งวิทยากรที่จะให้ความรู้ก็น้อยลงทำให้สมรรถนะในโครงการนี้ค่อนข้างต่ำ ๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เทศบาลร่วมมือกับประชาชน โดยเทศบาลได้จัดเจ้าหน้าที่เทศกิจเข้าดูแลอำนวยความสะดวกและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขดูแลความสะอาดและจัดเก็บขยะ คัดแยกขยะในแหล่งท่องเที่ยวให้พร้อมรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งตรวจคุณภาพสินค้าให้มีความปลอดภัย สมรรถนะในโครงการนี้ค่อนข้างสูง

๔.๑.๓ ด้านงบประมาณ

ในโครงการเสริมสร้างและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเมื่อมีการกำหนดโครงสร้างองค์การ มีผู้รับผิดชอบในโครงการต่างๆ แล้วสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคืองบประมาณ ซึ่งในโครงการทั้งสามได้รับงบประมาณเพื่อมาใช้จ่ายดำเนินโครงการจากแหล่งเงินทุนดังนี้

๑. งบประมาณเทศบาล แหล่งที่มาของงบประมาณจากทางเทศบาลโดยแบ่งเป็นเก็บจากท้องถิ่น ๔๐% จากส่วนกลางอีก ๖๐%^{๑๑} โดยกองคลังมีหน้าที่จัดตั้งงบประมาณตามโครงการในแผนพัฒนาสามปี คือ ๑) โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล ตั้งงบประมาณไว้ดังนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ๒) โครงสร้างองค์การของโครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว ตั้งงบประมาณไว้ดังนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ไม่ได้ตั้งไว้ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่ได้ตั้งไว้ ๓) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตั้งงบประมาณไว้ดังนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

^๙สัมภาษณ์ นางณิกมล สิริภาพ, หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นางสาวทิพยา สอนดอกไม้, หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง ๖, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ งบประมาณตามโครงการในแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘)

แนวทางการพัฒนาเพื่อ เสริมสร้างและพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๗		ปี ๒๕๕๘		รวม ๓ ปี	
	จำนวน โครงการ	งบ ประมาณ	จำนวน โครงการ	งบ ประมาณ	จำนวน โครงการ	งบ ประมาณ	จำนวน โครงการ	งบ ประมาณ
๑. โครงการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวใน เขตเทศบาล	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๓	๑๕๐,๐๐๐
๒. โครงการฝึกอบรมยุ วอาสาสมัครนำเที่ยว	-	-	๑	๕๐,๐๐๐	-	-	๑	๕๐,๐๐๐
๓. โครงการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวชุมชน	๑	๑๕๐,๐๐๐	๑	๑๕๐,๐๐๐	๑	๑๕๐,๐๐๐	๓	๔๕๐,๐๐๐
รวม	๒	๒๐๐,๐๐๐	๓	๒๕๐,๐๐๐	๒	๒๐๐,๐๐๐	๗	๖๕๐,๐๐๐

โดยงบประมาณตามแผนพัฒนาที่ทางเทศบาลนำไปช่วยในการพัฒนานั้นไม่มากนักไม่พอกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตเทศบาลเพราะเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในเขตเทศบาลมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนชนบทและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเมือง ได้แก่ ตลาดสามชุกร้อยละเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเมืองส่วนรอบๆ นอกตลาดก็จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนชนบท^{๑๒}

๒. งบจากภายนอก โดยในช่วงแรกได้มาจากโครงการเมืองหน้าอยู่ กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยผ่านมูลนิธิชุมชนไท จำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ใช้ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ๗๐๐,๐๐๐ กว่าบาทและในส่วนอื่นๆ^{๑๓} และได้จัดตั้งกองทุนขึ้นมาโดยการบริจาคของชาวบ้านร่วมกัน จากนั้นท่องเที่ยว จากพ่อค้าแม่ค้า และจากการขายของที่ระลึกในชุมชนเพียงพอต่อการพัฒนา^{๑๔}

จากการวิเคราะห์ แหล่งที่มาของงบประมาณในการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยว นั้นมาจากทั้งของเทศบาลและงบจากภายนอก โดยที่เทศบาลจะจัดงบประมาณไว้ในแผนประจำปีและไม่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติตามโครงการ ส่วนงบจากภายนอกนั้นจะได้จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จากการบริจาคของชาวบ้านร่วมกัน จากนั้นท่องเที่ยว จากพ่อค้าแม่ค้า และจากการขายของที่ระลึกในชุมชนมีความเพียงพอต่อการพัฒนา ดังนั้นงบประมาณที่มาจากเทศบาลนั้นมีสมรรถนะด้านงบประมาณค่อนข้างต่ำและจากภายนอกมีสมรรถนะด้านงบประมาณค่อนข้างสูงกว่า

๔.๑.๔ ด้านสถานที่

พื้นที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาล มีดังนี้

^{๑๒}สัมภาษณ์ นายสมชาย อ่อนศรี, ผู้อำนวยการกองคลัง, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๓}สัมภาษณ์ นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิล, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๔}สัมภาษณ์ นางกฤตยา เสริมสุข, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

๑. ตลาดร้อยปีสามชุก เป็นตลาดห้องแถวไม้ ๒ ชั้นขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำสุพรรณบุรี (ท่าจีน) และรายล้อมด้วยบรรยากาศของบ้านเรือนรวมถึงเรื่องราวของผู้คนในอดีต โดยแทบไม่มีการดัดแปลงเสริมแต่ง ย้อนอดีตกลับไปยุคสมัยที่ตลาดสามชุกเฟื่องฟู ยุคนั้นชาวบ้านจะนำของพื้นเมืองรวมทั้ง เกลือ ฝ้าย แร่ สมุนไพร มาแลกเปลี่ยนซื้อขายให้กับพ่อค้าที่เป็นชาวเรือ

๒. บึงระหาร เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ตั้งอยู่ที่หมู่ ๒ ต.สามชุก อ.สามชุก ซึ่งได้ขุดลอกปรับปรุงใหม่ มีถนนคอนกรีตรอบบึง มีน้ำตลอดปี ซึ่งบึงระหารเป็นบึงขนาดใหญ่มีเนื้อที่ ๒๕๒ ไร่ มีถนนวนรอบบึง มีร้านอาหารและศาลาสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย การแข่งขันกีฬาทางน้ำ หรือจลรถพึดรับประทานอาหารได้ด้วย อีกทั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ ห่างจากตัวจังหวัดสุพรรณถึงสี่แยกไฟแดงอำเภอสามชุก แล้วเลี้ยวขวาเพียง ๑๐๐ เมตร

๓. พิพิธภัณฑ์วัดสามชุก อยู่ในอาคาร ๒ ชั้น ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ของวัด (เข้าประตูวัดแล้วเลี้ยวซ้าย) ภายในเก็บรักษาของเก่า และของโบราณ เช่น ภาชนะโบราณ, เครื่องปั้นดินเผา, เครื่องใช้ต่าง ๆ , เครื่องเงิน, เครื่องทองเหลือง, มีด, ปืน, ฯลฯ

๔. วัดวิมลโกคาราม ทำบุญสร้างกุศลด้วยการไหว้พระ เยี่ยมชมพระโบราณ หลางพ่อ ๑,๐๐๐ ปี ที่ประดิษฐานอยู่ในวิหารยกพื้นสูง

๕. วัดบางแวก ขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล ณ วัดบางแวก วัดร้างที่ยังคงเหลือร่องรอยซากปรักหักพัง รวมทั้งพระพุทธรูปซึ่งเป็นที่เลื่อมใสของชาวบ้าน "หลวงพ่อดังดีสิทธิ์" ประดิษฐานอยู่บนฐานอุโบสถเก่าที่ถูกปรักคลุมด้วยต้นไม้ใหญ่

๖. วัดบ้านทิง ตั้งอยู่ในตำบลสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นวัดเก่าแก่ที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ภายในบริเวณวัดบ้านทิงมีโบราณวัตถุและโบราณสถานที่สำคัญหลายอย่าง เช่น กุฏิไม้อายุกว่า ๑๐๐ ปี ประมาณ ๑๐ หลัง พระพุทธรูปปางไสยาสน์หรือพระนอนสมัยอยุธยา วิหารโบราณ และหอไตรเก่าแก่สมัยอยุธยา เป็นต้น นอกจากนี้แล้ววัดแห่งนี้ยังมีความสงบร่มรื่น

การเลือกพื้นที่ในการดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวของทางเทศบาลนั้น จะเลือกจากแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเมืองก่อนหลักๆ นั่นก็คือ ตลาดร้อยปี^{๑๕} เพราะในตลาดร้อยปีสามชุกจะมีคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์มาจากการรวมกลุ่มกันจากประชาชนอย่างเข้มแข็งเพื่อเข้ามาติดต่อประสานงานกับเทศบาล “และเมื่อแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเมืองมีความคงที่แล้วก็ขยายพื้นที่การพัฒนาออกไปสู่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนชนบทต่อไป”^{๑๖}

จากการวิเคราะห์พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลสามชุกนั้นมีอยู่ ๖ สถานที่ ได้แก่ ตลาดร้อยปีสามชุก บึงระหาร พิพิธภัณฑ์ วัดสามชุก วัดวิมลโกคาราม วัดบางแวก และวัดบ้านทิง โดยเทศบาลจะเข้าไปพัฒนาโดยเลือกจากแหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนเมืองก่อนแล้วจึงขยาย

^{๑๕}สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย โกศวรรณวิทย์, รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๖}สัมภาษณ์ นายณรงค์ชัย โกศวรรณวิทย์, นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

ออกไปสู่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนชนบท ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวปล่อยให้ชุมชนต้องพัฒนากันเอง

๔.๑.๕ ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

การเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวทางเทศบาลได้จัดสรรวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตามโครงการ ดังนี้

๑. โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย ป้ายไฟวิ่ง ป้ายไว้นิล เว็บไซท์ วารสารเทศบาล ทำป้ายจราจร และเส้นทางเดินรถ^{๑๗} โดยทางเทศบาลจัดการซ่อมบำรุงและเพิ่มลำโพงให้มีความทั่วถึงในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ในด้านป้ายไฟและป้ายไว้นิลนั้นทางเทศบาลได้จัดทำไว้เพื่อประชาสัมพันธ์งานและกิจกรรมในท้องที่เทศบาลเป็นประจำอยู่แล้วเพียงให้ชุมชนประสานงานเพื่อขอใช้ป้ายไฟวิ่งพนักงานจะจัดการประชาสัมพันธ์ให้ ในส่วนของเว็บไซท์เทศบาลได้ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซท์ของทางเทศบาลและของจังหวัดเพื่อให้เป็นที่รู้จักกว้างขึ้น นอกจากนี้เทศบาลมีการออกวารสารทุกๆปีในช่วงสิ้นปี มีการทำป้ายจราจรและเส้นทางเดินรถเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เพื่อบริการนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกมากขึ้น

๒. โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว ในการอบรมมัคคุเทศก์แต่ละครั้งจะต้องจัดทำแผ่นพับเพื่อและสปอร์ตประวัติชุมชนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมทำให้การอบรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ในส่วนของตลาดสามชุกร้อยปี ทำรางระบายน้ำหลังบ้านทั้งหมด ๔ ซอย โดย ซอย ๑ และ ๒ เป็นของธนารักษ์ ซอย ๓ และ ๔ เป็นที่ของเอกชน เนื่องจากบ้านในชุมชนตลาดร้อยปีมีลักษณะหลังบ้านชนกัน มีการปรับปรุงไฟฟ้าบริเวณรอบๆ ตลาด มีการทำป้ายบอกซอยในตลาด ติดไฟฉุกเฉินเพื่อป้องกันอัคคีภัย ติดกล้องวงจรปิดเพื่อความปลอดภัยของประชาชนในชุมชน^{๑๘} บริเวณด้านนอกรอบๆตลาด เทศบาลและจราจรร่วมมือด้านจราจรให้เป็นทาง one-way เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวรวมทั้งขอความร่วมมือขออนุญาตกรมทางหลวงเพื่อขอจอดรถบนทางหลวงเมื่อที่จอดรถภายในเต็มความจุแล้ว

จากการวิเคราะห์พบว่า เทศบาลมีการจัดวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ๑) โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลใช้วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เสียงตามสาย ป้ายไฟวิ่ง ป้ายไว้นิล เว็บไซท์ วารสารเทศบาล ทำป้ายจราจร และเส้นทางเดินรถ เพื่อประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น ๒) โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว ได้จัดทำแผ่นพับและสปอร์ตให้กับผู้เข้าอบรมทำให้การอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ๓)

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายอิทธิชัย โกศวรรณวิทย์, รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นางสาวปราณี กิจจำนงค์, หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ได้จัดวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งภายในชุมชนและรอบๆตลาดเพื่อดำเนินความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน

๔.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลสามชุก

ในการเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลสามชุกพบปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาตามโครงการต่างๆไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากการลงพื้นที่วิจัยพบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

๑. ปัญหาและอุปสรรคในโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล

ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้าไปติดตามและประเมินผลว่านักท่องเที่ยวรู้จักและเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวนั้นรับรู้ผ่านช่องทางไหนซึ่งเป็นจุดอ่อนในโครงการการประชาสัมพันธ์^{๑๙} ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อสังเกต ปัญหาที่เกิดขึ้นนอกจากข้างต้นแล้วเจ้าหน้าที่ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่และไม่เข้าใจในงานที่ตนทำอยู่

๒. ปัญหาและอุปสรรคในโครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว

ในการอบรมแต่ละครั้งจะสามารถนำเด็กเข้าร่วมโครงการได้ ๒-๓ คนเท่านั้น^{๒๐} เนื่องจากเด็กที่เข้าอบรมเลิกกันไปผู้ปกครองจะไม่อนุญาตให้เข้าโครงการ “ต่อมาต้องหยุดโครงการก็เพราะว่า ๑) เด็กจะต้องเรียนพิเศษกันในวันเสาร์และอาทิตย์จึงไม่มีเด็กเข้ามาอบรม ๒) เมื่อตลาดเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาทำให้การค้าขายดีขึ้นเด็กๆ ก็ต้องไปช่วยผู้ปกครอง และวิทยากรที่จะสามารถให้ความรู้ของชุมชนมีน้อยและที่มีอยู่ก็อายุมากแล้ว”^{๒๑}

ข้อสังเกต เนื่องจากโครงการนี้ใช้เด็กที่มีอายุน้อยเกินไป ยังไม่สามารถดูแลตัวเองได้ทำให้ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้มาเข้าโครงการ และการเข้าร่วมโครงการเน้นที่การเป็นอาสาสมัครไม่มีเบี้ยเลี้ยงให้

๓. ปัญหาและอุปสรรคในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหารทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเปลี่ยนไปตามนโยบายใหม่ โดยถ้านายกมีความสนใจในเรื่องการท่องเที่ยวก็จะมึงบลงไปสนับสนุนมากกว่านอกจากนั้นพ่อค้าแม่ค้ามักจะนำสินค้าไปขายตามทางเท้าทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีทางเดินและพื้นที่

^{๑๙}สัมภาษณ์ นางสาวสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย, นักวิชาการประชาสัมพันธ์ ๔ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๐}สัมภาษณ์ นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๑}สัมภาษณ์ นางกฤตยา เสริมสุข, คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

รับรองรณนั้นไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามา^{๒๒} และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไม่ทั่วถึงจะเน้นแต่ในเขตชุมชนเมืองทำให้แหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนชนบทขาดการพัฒนา^{๒๓}

ข้อสังเกต นอกจากที่กล่าวมา คนก็เป็นปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการพัฒนา มีความคิดที่ต่างกันไป เห็นแก่ประโยชน์ตนจนไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จะทำให้การพัฒนาในโครงการต่างๆ ช้าลง

๔. ปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ

มีการแข่งขันกันขายสินค้าและราคาสินค้าเพิ่มขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าน้อยลง หรืออาจจะเป็นเพราะเศรษฐกิจทำให้กำลังซื้อของนักท่องเที่ยวถดถอยลง อีกทั้งตัวสินค้ายังขาดเอกลักษณ์ของตนเอง เนื่องจากมีการเลียนแบบสินค้ากันจนทำให้ขาดเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไป^{๒๔}

ข้อสังเกต การฟื้นฟูไม่เพียงพอเพื่อการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนบางหลังพยายามปรับเปลี่ยนให้เป็นแบบโมเดลจนทำให้ขาดเอกลักษณ์ในความเป็นชุมชนเก่าไป

๔.๓ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติและสมรรถนะภายในองค์การด้านการเสริมสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตเทศบาล โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากร คณะกรรมการชุมชน และจากเอกสารงานวิจัย เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริงในการดำเนินงานอย่างตรงตรงมา ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่าเทศบาลได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ในแผนปฏิบัติการของเทศบาลตามแผนยุทธศาสตร์ข้อที่ ๒ แบ่งออกเป็น ๓ โครงการด้วยกันคือ

๑. โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล เมื่อทำการประชุมได้ข้อสรุปแล้ว คณะผู้บริหารได้สั่งการให้สำนักปลัดดำเนินการผ่านหัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณจัดทำเป็นแผนพัฒนาในยุทธศาสตร์ ซึ่งเทศบาลได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี (๒๕๕๖-๒๕๕๘) และจัดงบประมาณไว้รวม ๓ ปี ๑๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้ฝ่ายนักวิชาการประชาสัมพันธ์นำไปปฏิบัติตามโครงการ โดยมีการจัดการประชาสัมพันธ์หลายช่องทางเช่น เสียงตามสาย แผ่นพับ เว็บไซต์ ตลอดจนการทำป้ายจราจรเพื่อบอกเส้นทางเดินรถ ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนและชุมชนเพิ่มขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้าไปติดตามและประเมินผลว่านักท่องเที่ยวรู้จักและเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวนั้นรับรู้ผ่าน

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางสาวอำไพ สว่างศรี, หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ๖ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายสุเทพ ฉัตรทอง, ประธานสภาเทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางนิชกมล สิริภาพ, หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก, เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

ช่องทางไหนซึ่งเป็นจุดอ่อนในโครงการการประชาสัมพันธ์ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อสังเกต ปัญหาที่เกิดขึ้นนอกจากข้างต้นแล้วเจ้าหน้าที่ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่และไม่เข้าใจในงานที่ตนทำอยู่

๒. โครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว เมื่อทำการประชุมและได้ข้อสรุปแล้ว คณะผู้บริหารได้สั่งการให้สำนักปลัดดำเนินการผ่านหัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ จัดทำเป็นแผนพัฒนาลงในยุทธศาสตร์รวม ๓ ปี (๒๕๕๖-๒๕๕๘) ได้กำหนดไว้ ๑ โครงการ งบประมาณไว้ ๕๐,๐๐๐ บาท โดยใช้วิทยากรในชุมชนที่เป็นผู้รู้มาช่วยอบรม และจะคัดเลือกเด็กนักเรียนมาจากโรงเรียนในเขตเทศบาล ๘ โรงเรียนเพื่อเข้าอบรมเป็นมัคคุเทศก์น้อยแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาล จากการติดตามประเมินผลเนื่องจากโครงการนี้ใช้รูปแบบพี่เลี้ยงส่งต่อกันแบบรุ่นต่อรุ่น แต่เมื่อรุ่นเก่าจบจากโรงเรียนไปก็ไม่ได้มาเป็นพี่เลี้ยงให้กับเด็กรุ่นต่อไป นอกจากนั้นเด็กที่เข้าโครงการส่วนใหญ่เป็นลูกหลานของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดก็จะต้องเข้าไปช่วยผู้ปกครองขายสินค้า ทำให้ไม่มีเด็กเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์น้อย

ปัญหาและอุปสรรคในโครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว ในการอบรมแต่ละครั้งจะสามารถนำเด็กเข้าร่วมโครงการได้ ๒-๓ คนเท่านั้น เนื่องจากเด็กที่เข้าอบรมเล็กน้อยผู้ปกครองจะไม่อนุญาตให้เข้าโครงการ “ต่อมาต้องหยุดโครงการก็เพราะว่า ๑) เด็กจะต้องเรียนพิเศษกันในวันเสาร์และอาทิตย์จึงไม่มีเด็กเข้ามาอบรม ๒) เมื่อตลาดเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาทำให้การค้าขายดีขึ้น เด็กๆ ก็ต้องไปช่วยผู้ปกครอง และวิทยากรที่จะสามารถให้ความรู้ของชุมชนมีน้อยและที่มีอยู่ก็อายุมากแล้ว”

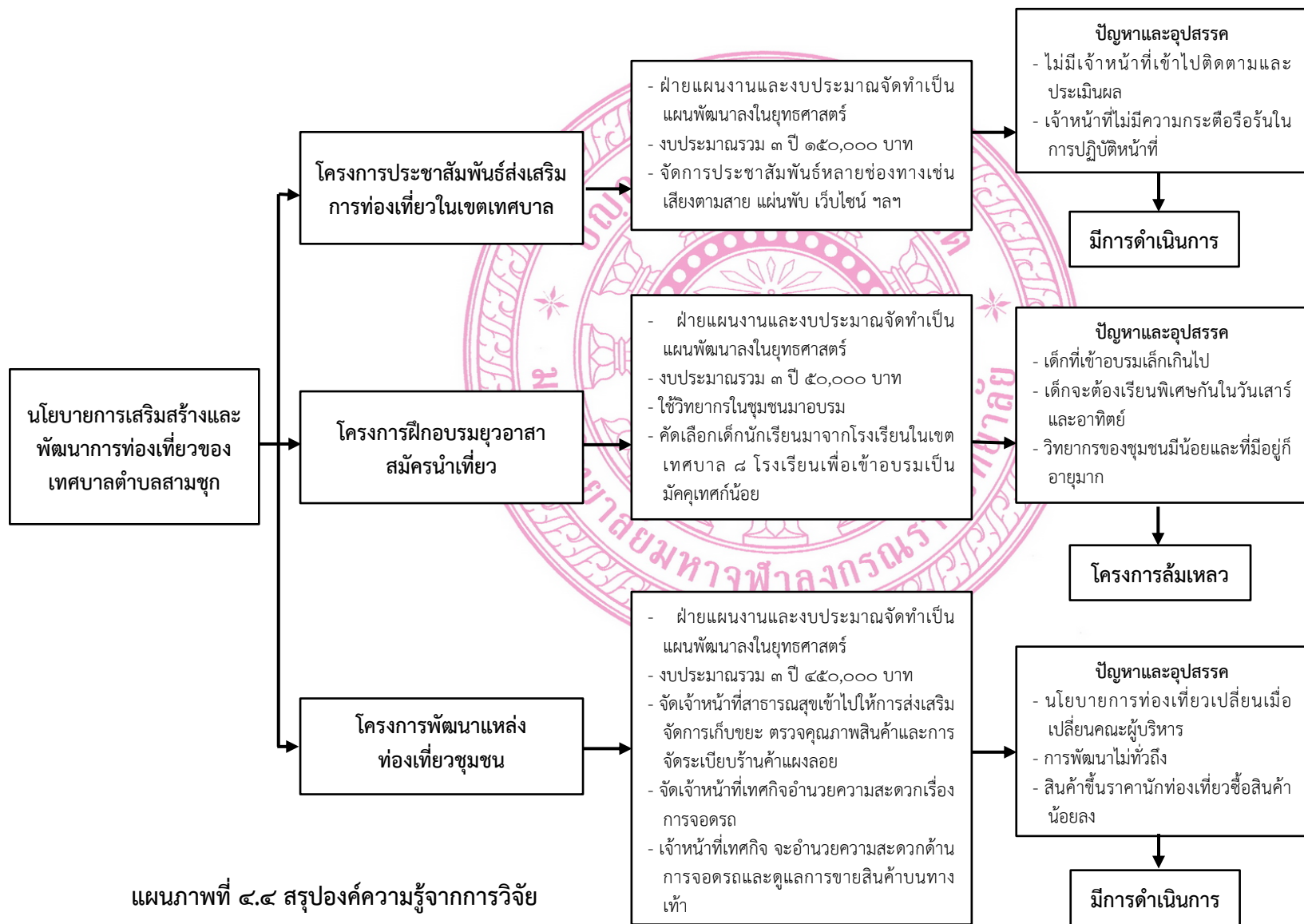
ข้อสังเกต เนื่องจากโครงการนี้ใช้เด็กที่มีอายุน้อยเกินไป ยังไม่สามารถดูแลตัวเองได้ทำให้ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้มาเข้าโครงการ และการเข้าร่วมโครงการเน้นที่การเป็นอาสาสมัครไม่มีเบี้ยเลี้ยงให้

๓. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เมื่อทำการประชุมและได้ข้อสรุปแล้ว คณะผู้บริหารได้สั่งการให้สำนักปลัดดำเนินการผ่านหัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณจัดทำเป็นแผนพัฒนาลงในยุทธศาสตร์รวม ๓ ปี (๒๕๕๖-๒๕๕๘) ได้กำหนดไว้ ๓ โครงการ งบประมาณไว้ ๕๕๐,๐๐๐ บาท จากนั้นทางเทศบาลจัดเจ้าหน้าที่เทศกิจประจำในการอำนวยความสะดวกเรื่องการจัดรถ และจัดระเบียบร้านค้าที่วางขายสินค้า “นอกจากนั้นทางเทศบาลได้ให้กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจัดเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าไปให้การส่งเสริมจัดการเก็บขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยการจัดทำกิจกรรม (๓R คือ Reduce, Reuse, Recycle) คือการคัดแยกขยะให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการตรวจคุณภาพสินค้าและการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอยด้วย” จากการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ลานจอดรถเต็ม ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนมีความรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตน ในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจึงประสบความสำเร็จ วัดได้จากความสุขมวลรวมของประชาชนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน คือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง คณะผู้บริหารทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเปลี่ยนไปตามนโยบายใหม่ โดยถ้านายกมีความสนใจในเรื่องการท่องเที่ยวก็จะมั่งคั่งไปสนับสนุนมากกว่า นอกจากนั้นพ่อค้าแม่ค้ามักจะนำสินค้าไปขายตามทางเท้าทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีทางเดินและพื้นที่รับรองรถนั้นไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามา และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไม่ทั่วถึงจะเน้นแต่ในเขตชุมชนเมืองทำให้แหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนชนบทขาดการพัฒนา

ข้อสังเกต นอกจากที่กล่าวมา คนก็เป็นปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการพัฒนา มีความคิดที่ต่างกันไป เห็นแก่ประโยชน์ตนจนไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมจะทำให้การพัฒนาในโครงการต่างๆ ช้าลง ดังแผนภาพที่ ๔.๔

แผนภาพที่ ๔.๔ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังทำการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วศึกษาถึงสมรรถนะภายในองค์การในการนำนโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติในเทศบาลตำบลสามชุก ผู้วิจัยจะนำเสนอในหัวข้อดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว

การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มด้านการท่องเที่ยว สามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานการท่องเที่ยว วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาวสู่ความยั่งยืน และนำมาซึ่งรายได้ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศประเด็นที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องให้ความสำคัญมี ๕ ประการ คือ ๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ๒) การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมให้มีความสมบูรณ์ดังเดิม ๓) การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรม นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว การป้องกันและรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ๔) การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว สร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาระบบสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว ๕) การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครอง ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

๒. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยว

การดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว หลักการดำเนินการที่สำคัญมี ๕ ประการดังนี้

๒.๑ เร่งพัฒนา บุคลากร ฟื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

๒.๓ เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

๒.๔ เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยรอบ ทั้งทางด้านการตลาด การลงทุนและการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

๒.๕ บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย

ในการส่งเสริมฟื้นฟูการท่องเที่ยวมีแนวทางปฏิบัติอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๕ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑.๑ เสริมสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทย โดยการสร้างแบรนด์ประเทศให้แข็งแกร่งและแตกต่างจากคู่แข่งอย่างชัดเจน เน้นนำส่งภาพลักษณ์เชิงคุณค่าของไทยสู่จิตใจของนักท่องเที่ยวด้วยเอกลักษณ์ “ความเป็นไทย”

๑.๒ เร่งการเติบโตของรายได้ทางการท่องเที่ยว พร้อมสร้างสมดุลสู่ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว

๑.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสรรคสินค้าการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ของไทยให้เกิดมูลค่า (Value Oriented)

๑.๔ บูรณาการทำงานอย่างสร้างสรรค์และพัฒนาเครือข่ายภาคีทั้งภายในและภายนอกอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

๑.๕ เสริมสร้างความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Thailand and Beyond) เปลี่ยนคู่แข่งชั้นเป็นคู่ค้าเพื่อขยายโอกาสทางการตลาด และรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นทั้งจุดเริ่มต้น (Entry) และจุดส่งท้าย (Exit) ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน

๒. แนวทางการบริหารจัดการองค์กรประกอบด้วย ๔ ประเด็นหลัก ดังนี้

๒.๑ พัฒนาข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้องค์กร ททท. เป็นศูนย์กลางปฏิบัติการอัจฉริยะด้านการท่องเที่ยว (Intelligence Center) และเป็นสถาบันชั้นนำด้านการตลาดการท่องเที่ยว (TAT Academy) ในภูมิภาคอาเซียน

๒.๒ พัฒนาระบบสารสนเทศองค์กรและการบริหารจัดการเชิงคุณภาพตามมาตรฐานสากล

๒.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารบุคลากรและพัฒนาบุคลากรรวมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีคิด (Mindset) เสริมสร้างค่านิยมองค์กร TAT' SPIRITS ควบคู่ไปกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

๒.๔ มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มและบริหารจัดการทรัพยากรที่อยู่ในความครอบครองของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านมูลค่าและคุณค่า

การแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งบางพื้นที่ได้ประสบปัญหาจนเข้าขั้นวิกฤติ และการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สามารถอาศัยมาตรการเกี่ยวกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อไม่ให้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในฐานะเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

๓. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบผลสำเร็จต้องประกอบด้วยความสามารถในการใช้บริการของผู้ท่องเที่ยว ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึง และความสามารถที่จะรับนักท่องเที่ยวได้ของพื้นที่ ชื่อเสียงของสถานที่ที่กระจายไปสู่โลกภายนอก ดังนั้นองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวจะประกอบด้วย

๑. สภาพกายภาพและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ ได้แก่ ที่ตั้ง เขตการปกครอง สภาพภูมิศาสตร์

๒. ทรัพยากร ท่องเที่ยวในด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

๓. ตลาดการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยว ที่มาของนักท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้เดินทาง กิจกรรมการเข้ามา ฤดูกาล ทักษะคนดี และความต้องการ

๔. ความพร้อมทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน การบริการ ข้อมูลข่าวสาร สถานที่/สิ่งแวดล้อม

๕. การเข้าถึง ได้แก่ ระบบเส้นทางคมนาคมขนส่ง ความสะดวกในการเข้าถึง

กระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้นทั้งภาครัฐและส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการสำรวจพื้นที่เพื่อจักการพื้นที่ให้มีความเหมาะสมและสามารถเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้สะดวก มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับสถานที่ รวมทั้งกำหนดหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการ จัดหางบประมาณสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และที่สำคัญจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนใน

ท้องถิ่นด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้กระบวนการดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความสามารถและบริบทของตน

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้นจากการกระทำของธรรมชาติและ การกระทำของมนุษย์ควบคู่กันไป สาเหตุของปัญหาเกิดขึ้นได้หลายประการ พอสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

๑.๑ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากปัญหาการบุกรุกจับจองและทำลายทรัพยากรเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย ดำเนินธุรกิจให้บริการนักท่องเที่ยว และโครงการก่อสร้างรีสอร์ทและที่พัก เป็นต้น

๑.๒ ขาดยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ ทำให้การบูรณาการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของหน่วยงานชาติทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดการวางแผนบริหารจัดการในระยะยาว

๑.๓ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ยังขาดความชัดเจนของขอบเขตพื้นที่และหน่วยงานรับผิดชอบ มีความทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ยังขาดความพร้อมในการรับโอนภารกิจการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานส่วนกลาง

๑.๔ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ

๑.๕ ชุมชนในท้องถิ่นยังขาดความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งที่เป็นธรรมชาติและวัฒนธรรม ขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น

๒. ปัญหาในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ การดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำนวนกว่า ๒,๐๐๐ แห่ง ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว แต่การดำเนินงานยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและอัตราค่าจ้าง ความรู้และประสบการณ์ของบุคลากร วัสดุ/อุปกรณ์ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒.๒ การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งมรดกวัฒนธรรมของประเทศ มีกรมศิลปากรเพียงหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบ มีหน้าที่ดูแลเฉพาะโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมไทยที่มีความสำคัญในระดับประเทศเป็นหลัก ส่วนแหล่งมรดกวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีอยู่หลากหลายและไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุทำให้มีความเสี่ยงที่จะถูกเปลี่ยนแปลงทำลายมากขึ้น

๒.๓ การดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติในระยะที่ผ่านมา ประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริการด้านการท่องเที่ยวในอุทยาน ยังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาที่ชัดเจน ทำให้ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๔ การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีกรอบทิศทางการส่งเสริมไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นมีความหลากหลายแตกต่าง

กัน และยังมีความไม่ชัดเจนในประเด็นการถ่ายโอนภารกิจให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และปัญหาการบริหารจัดการทั้งด้านงบประมาณที่แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ ไม่มีการบูรณาการ รวมทั้งปัญหาด้านบุคลากรที่มีอัตรากำลังไม่เพียงพอ และขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาน้ำเสีย มลพิษทางเสียงจากแหล่งสถานบันเทิง เป็นต้น

๕.๑.๒ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก

จากการวิเคราะห์ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก สามารถสรุป ได้ดังนี้

๑. แผนยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุกแบ่งออกเป็น ๓ โครงการด้วยกันคือ

๑.๑ โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนโดยทั่วไป

๑.๒ โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสามชุก

๑.๓ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลที่มีศักยภาพ ที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

๒. การจัดการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุกมีการจัดการดังนี้

๒.๑ โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล มีการประชาสัมพันธ์โดยช่องทางเสียงตามสาย ป้ายไวนิล ป้ายไวนิล เว็บไซต์ ผ่านทางวารสารเทศบาลซึ่งจะออกปีละครั้ง การทำป้ายจราจร และเส้นทางเดินรถเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม

๒.๒ โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว คัดเลือกเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จาก ๘ โรงเรียนในเขตเทศบาลเข้าอบรมเป็นมัคคุเทศก์น้อย โดยใช้ชาวบ้านที่มีความรู้จากชุมชนมาเป็นวิทยากร

๒.๓ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เทศบาลจะเข้าไปดำเนินการผ่านทางคณะกรรมการชุมชน ส่วนทางตลาดก็จะมีคณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์เพื่อจะประสานงานขอความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๓. แผนดำเนินการเพื่อส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุกเทศบาลได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล โดยที่โครงการดังกล่าวประชาชนในชุมชนเป็นผู้เสนอขึ้นมาและได้ทำการประชุมเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการนำไปปฏิบัติและเทศบาลจึงนำไปลงไว้ในแผนพัฒนาเพื่อดำเนินการต่อไป

๔. ผู้รับผิดชอบตามแผนดำเนินการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุก สามารถแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๔.๑ กลุ่มที่มาจากเทศบาลโดยตรง มีเจ้าหน้าที่เทศกิจอำนวยความสะดวกเรื่องการจอดรถ และจัดระเบียบร้านค้าที่วางขายสินค้า และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าไปดูแลรักษาความสะอาด จัดทำกิจกรรม (๓R คือ Reduce, Reuse, Recycle) คือการคัดแยกขยะเก็บขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีการตรวจคุณภาพสินค้าและการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอย

๔.๒ กลุ่มที่ชุมชนจัดตั้งขึ้นมาเอง มีกรรมการอยู่ ๔๐ คน ซึ่งเป็นจิตอาสาทั้งสิ้น มียาม ๔ คน โดยจากเทศบาล ๒ คนและชุมชนช่วยกันออกค่าจ้างอีก ๒ คน ทุกคนทำตามความสามารถของตนเอง

๕. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลสามชุก ทั้ง ๓ โครงการมีดังนี้

๕.๑ โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล ยังขาดการประเมินว่านักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนผ่านการประชาสัมพันธ์ช่องทางไหน

๕.๒ โครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว เนื่องจากขาดเด็กที่จะมาเข้าอบรมเป็นมัคคุเทศก์น้อยโครงการจึงไม่ประสบความสำเร็จ

๕.๓ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จากการประเมินมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

๕.๑.๓ สมรรถนะภายในองค์การในการนํานโยบายด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปปฏิบัติของเทศบาลตำบลสามชุก

การนํานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวไปปฏิบัตินั้นจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสมรรถนะภายในองค์การ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านโครงสร้างองค์การ เทศบาลมีสมรรถนะด้านโครงสร้างองค์การค่อนข้างสูง เพราะมีการจัดโครงสร้างองค์การและกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างชัดเจน

๒. ด้านบุคลากร ในโครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวขาดบุคลากรในการติดตามประเมินผลไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าการประชาสัมพันธ์ได้ผลหรือไม่อย่างไร อีกทั้งไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ในโครงการฝึกอบรมเยาวชนอาสาสมัครนำเที่ยว ขาดเด็กที่จะเข้ามาอบรมเป็นมัคคุเทศก์ รวมทั้งวิทยากรในการอบรมไม่เพียงพอ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ได้จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและดูแลความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยว

๓. ด้านงบประมาณ แหล่งที่มาของงบประมาณมาจากทั้งของเทศบาลและงบจากภายนอก แต่ถ้าอาศัยเพียงแต่งบประมาณของทางเทศบาลจะไม่เพียงพอต่อการพัฒนา

๔. ด้านสถานที่ เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลมีหลายแหล่ง เทศบาลได้เลือกการพัฒนาจากที่อยู่ในชุมชนเมืองก่อนแล้วค่อยขยายไปยังชุมชนชนบท ทำให้เกิดการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกัน

๕. ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวได้ จัดการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย คู่มือแหล่งท่องเที่ยว เว็บไซต์ เป็นต้น และเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยความสะดวกเทศบาลได้จัดทำป้ายจราจร และเส้นทางเดินรถเพิ่มเติม

๕.๒ อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

๑. การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวนั้นจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้น องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนร่วมกัน

๑.๑ การทำแผนยุทธศาสตร์ต้องมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

๑.๒ การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เทศบาลจำเป็นต้องจัดคณะกรรมการขึ้นโดยมาจากชาวบ้านในชุมชนเพื่อประสานงานกับกลุ่มคณะกรรมการที่ชาวบ้านจัดตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๓ เมื่อมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แล้วเพื่อให้มีแนวทางในการนำไปปฏิบัติที่ชัดเจน จะต้องกำหนดแผนดำเนินการตามโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล และจัดหางบประมาณสนับสนุนโครงการ

๑.๔ ในการนำนโยบายการท่องเที่ยวไปปฏิบัตินั้นผู้ดำเนินการตามแผนนโยบายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและมีความอดทน เพราะต้องทำงานร่วมกับชุมชนอาจมีการกระทบกระทั่งกันได้

๑.๕ การติดตามและการประเมินผลในการนำนโยบายการท่องเที่ยวไปปฏิบัตินั้นมี ความสำคัญมากเพราะเป็นการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนเพื่อนำไปพัฒนาให้โครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกลักษณ์ ทองสเนียน ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาน้ำตกเก้าโจน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัด ราชบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวของน้ำตกเก้าโจน เริ่มเมื่อประมาณ ๗ ปีที่ผ่านมา มี องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศครบทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านองค์กรมีชุมชนเป็นผู้จัดการท่องเที่ยว ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมที่ชุมชนต้องการ คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมี

ส่วนร่วมในการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น และต้องการมีกฎเกณฑ์เป็นหลักในการทำงาน^๑

๒. สมรรถนะภายในองค์การมีความสำคัญเพื่อให้โครงการดำเนินไปอย่างราบรื่น ดังนั้น องค์การจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ได้แก่ ๑) ด้านโครงสร้างองค์การ จำเป็นจะต้องกำหนดให้มีความชัดเจนเพื่อความสะดวกในการสั่งการตามลำดับชั้น ๒) ด้านบุคลากร เพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพ ควรจัดอบรมบุคลากรเป็นประจำ และที่สำคัญควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตน ๓) ด้านงบประมาณ ถ้าอาศัยเฉพาะที่มาจากเทศบาลเพียงอย่างเดียวไม่น่าเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่มีหลายแห่ง ดังนั้นภาคเอกชน และภาคประชาชนในท้องถิ่นควรเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณด้วย ๔) ด้านสถานที่ เลือกจากแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่มีความพร้อมในการพัฒนาและจัดทำเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเข้าด้วยกัน ๕) ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ทำการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ บอกต่อนักท่องเที่ยวได้รู้จักอย่างทั่วถึง และกลับมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอีกครั้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **มินตรา ติรณปริญญ์** ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาเขตพื้นที่ใกล้เคียง” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการจัดการการประสานงานด้านต่างๆ ๖ ด้าน คือ ด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ด้านการจัดการโดยสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว ด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนและเยาวชน ด้านการส่งเสริมการตลาดและการนำเที่ยว และด้านการส่งเสริมการลงทุน โดยเทศบาลอัมพวามีศักยภาพหลายด้าน เหมาะสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับทรัพยากรและข้อจำกัดภายในพื้นที่ ภายใต้แนวทางการอนุรักษ์ โดยต้องมีการแบ่งเขตการใช้ที่ดินเพื่อวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวในเทศบาลและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างครบวงจร รวมทั้งควบคุมและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ต่างๆ เช่น พื้นที่บริเวณตลาดน้ำอัมพวา อุทยาน ร.๒ มูลนิธิชัยพัฒนา และบริเวณริมเขื่อนหน้าท่าว่าการอัมพวา เป็นต้น^๒

^๑เอกลักษณ์ ทองเสมียน, “การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาตำบลแก้งไฉน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, (สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

^๒มินตรา ติรณปริญญ์, “การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวา”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, (สาขาวิชาการวางแผนผังเมือง, บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรมีการปรึกษาหารือกันเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา
๒. จัดสรรงบประมาณให้ทุกชุมชนเท่าเทียมกันแทนการให้เป็นรายหัวคือชุมชนไหนมีประชากรมากก็จะได้งบประมาณมากตามไปด้วยซึ่งจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำกัน
๓. ส่งเสริมให้การทำแผนประจำปีเปิดโอกาสให้ทุกชุมชนเสนอโครงการเข้ามาและจัดลำดับความสำคัญร่วมกับเทศบาลเพื่อจัดทำแผนพัฒนา
๔. สร้างระบบเครือข่ายท่องเที่ยวโดยใช้ตลาดร้อยปีเป็นเซ็นเตอร์กลางและนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นเพื่อกระจายการท่องเที่ยว
๕. เพิ่มอัตราบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ และจัดฝึกอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติงาน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลทั้งหมดให้มีความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
๒. นำเทคโนโลยีที่ทันสมัย และเทคนิคใหม่มาใช้ในการจัดการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่ต้องคงวิถีชีวิตในชุมชนเอาไว้และอนุรักษ์ความโบราณเอาไว้
๓. สินค้าต่างๆที่ขายในตลาดควรที่จะเป็นสินค้าพื้นบ้าน แต่ด้วยกาลเวลาที่เปลี่ยนไปสินค้าก็จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนไป แต่อย่างไรก็ดีก็ควรคงความเป็นสินค้าที่มีอยู่ในชุมชน ทำขึ้นโดยคนในชุมชนเอง
๔. พัฒนาเด็กวัยรุ่นในชุมชนให้เข้ามาเรียนรู้และช่วยเหลือช่วยเหลือดูแลแทนผู้ใหญ่ ดังนั้นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนนั้นไม่ได้อยู่ที่คณะกรรมการแต่อยู่ที่ทุกคนในชุมชนจะต้องช่วยกันดูแล
๕. จัดงานกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดในเขตเทศบาลให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพื่อเสริมรายได้ให้กับชุมชน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีศึกษาการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีความยั่งยืน
๒. ควรศึกษาผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณตลาดร้อยปีสามชุกต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่และรูปแบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในพื้นที่ตลาดร้อยปีสามชุก
๓. ควรศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลสามชุกกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลอื่นๆ

บรรณานุกรม

๑. หนังสือ :

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. **มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว**. กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๙.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙**. คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๖๗ ง, ๒๕๕๔.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **แผนการตลาดเร่งด่วนเพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์และกระตุ้นการท่องเที่ยว ปี ๒๕๕๒**. (อัดสำเนา), ๒๕๕๒.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. **แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. เชียงราย : สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด เชียงราย, ๒๕๕๑.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. “สังคมศาสตร์กับการศึกษาคนชายขอบ”. **สังคมศาสตร์**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑, ๒๕๓๙.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติและคณะ. **รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่มน้ำแม่วาว**. เชียงใหม่ : โครงการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านสวนนนทรี อ.สันทราย จ.เชียงใหม่, ๒๕๔๒.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. **บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**. สถาบันพระปกเกล้า : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๕๒.
- _____. **บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๑.
- นางสาวอรนุช กนกสิริรัตน์. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีภาคการท่องเที่ยว**. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๔.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. **การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด, ๒๕๔๘.
- _____. **การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๒.
- _____. **มาช่วยกันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันเถิด**. กรุงเทพมหานคร : จุลสารการท่องเที่ยว, ๒๕๓๙.
- _____. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.
- ปทุมพร กรสุทธิ. “**สถาบันไทยคดีศึกษา**”. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- ปิยะนุช เงินคล้าย. นโยบายสาธารณะ. เอกสารหมายเลข ๑๖๑. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เอกสารทางวิชาการ คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ท.
- พิษณุวัตร วรรณะกุล. “เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง แนวคิดและยุทธศาสตร์”. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิชัยพัฒนา, ๒๕๓๙.
- มนัส สุวรรณ. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำดัชนีวัดคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว (ฉบับสมบูรณ์). เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.
- วรเดช จันทรศร. การนำนโยบายไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๐.
- วรรณภา วงษ์วานิชย์. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๔๖.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการกำหนดแผนองค์การสู่ความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, ๒๕๔๘.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๑.
- ศักดิ์ เทียงตรง. การประเมินผลการปฏิบัติงาน. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. องค์การและการจัดการ=O&M : Organization and management. กรุงเทพมหานคร : ไคมอน อิน บิสซิเนส เวิร์ล, ๒๕๔๕.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อการรักษาระบบนิเวศ, กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง, ๒๕๔๒
- สมาพร คล้ายวิเชียร และคณะ. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านข้างในอีสานใต้. (บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, ๒๕๕๐.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. วิสัยทัศน์ ๒๕๗๐ สู่แผนฯ ๑๑. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี ๒๕๕๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๒.
- สุดาพร วรพล. การจัดการท่องเที่ยวและมรดกวัฒนธรรมของชาติ. จุลสารการท่องเที่ยว ๒, ๒๕๔๐.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. วิทยานิพนธ์ :

กันยรักษ์ ศรีจันทร์. การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด, **วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต** (อุทยานและนันทนาการ). (มหาวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.

ณรงค์ บุญสวยขวัญ. “การตอบสนองของประชาชนและภาคราชการต่อโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘.

ธนิศา ฐิติภากร. “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๖.

ธัญพร วนิชอุทธา. “การจัดการความรู้ในชุมชน : กรณีศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดสมุทรสงคราม”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.

ธินภาพร เจริญเวทย์วุฒิ. การวิเคราะห์อุปสงค์การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสู่ประเทศไทย. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)**. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.

นิรันดร์ ปรัชญกุล. “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านฉาง”. **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

นิสาร์ตน์ จุลวงศ์. “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม”. **ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร. ๒๕๕๓.

พระจริญ จิรสุโก. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

มินตรา ติรณปริญญา. “การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวา”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการวางแผนเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

รัฐกร กลิ่นอุบล. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง”. **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

รัตนา ตะอุบ, “คุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดอุดรดิตถ์”. **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, ๒๕๕๑).

สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา. “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านนาง”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

อมรรัตน์ ผิวทอง. “การนำนโยบายโครงการคาราวานแก็งไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาอำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท”. **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชานโยบายสาธารณะวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๑.

อารยา วรรณประเสริฐ. ภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ. **วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต** (นิเทศศาสตรพัฒนการ). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

เอกลักษณ์ ทองเสมียน. “การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณศึกษา น้ำตกเก้าโจน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพัฒนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.

๓. สัมภาษณ์ :

นางกฤตยา เสริมสุข. คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นางณิคมล สิริภาพ. หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นางสาวทิพย์ยา สอนดอกไม้. หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง ๖. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นางสาวปราณี กิจจำนงค์. หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลสามชุก. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นางสาวสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย. นักวิชาการประชาสัมพันธ์ ๔ เทศบาลตำบลสามชุก. สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นางสาวอำไพ สว่างศรี. หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ๖ เทศบาลตำบลสามชุก. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล. คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นายณรงค์ชัย โภควรรณวิทย์. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสามชุก. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นายสมชาย อ่อนศรี. ผู้อำนวยการกองคลัง. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นายสุเทพ ฉัตรทอง. ประธานสภาเทศบาลตำบลสามชุก. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖.

นายอิทธิชัย โภควรรณวิทย์. รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖.

๔. อังกฤษ :

Bardach. E. **The implementation game : The happen after a bill**. Cambridge and London: MIT Press. 1980.

Coltman. **Tourism Marketing**. New York : Van Nostrand Reinhold, 1989.

Hall.Pond. Kathleen Lingle. **The Professional Guide : Dynamics of Tour Guiding**. New York : Van Nostrand Reinhold, 1993.

Hollyway. J Christopher. **The Business of Tourism**. Plymouth : Macdonald and Evans Ltd. 1983.

Mazmanian. D. A. & Sabatier. P. A. **Implementation and public policy : With a new postscript**. Latham. MD : University Press of America, 1989.

McGregor. J. Developing a national sustainable tourism strategy: Going beyond ecotourism to protect the planet's resources, (Retrieved April 16, 2007). from(<http://www.environment.yale.edu/documents/downloads/09/99macgregor.pdf>, 1996.

Mill. Robert Christie. **Tourism The International Business**. New Jersey : Prentice, 1990.

Pressman. J. L. & Wildavsky. A. B. **Implementation (2nd ed.)**. SanFrancisco : University of California Press, 1973.

Robert W. McIntosh. Charles R. **Goeldner. Tourism : Principle, Practices Philosophies**. 5th.ed. New York : John Wiley and Sons, Inc. 1986.

Swarbrooke. J. **Sustainable Tourism Management**. New York : CABI, 1999.

World Tourism Organization : (UNWTO), **UNWTO World Tourism Barometer**. 2009.

World Tourism Organization. **Guide for local authorities on developing sustainable tourism**. Madrid. Spain : Author, 1998.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๕. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. นโยบายและแผนการตลาด. <http://thai.tourismthailand.org/about-tat/policy-marketing-plan>. (๑๕ ธันวาคม ๕๖).

_____. ประวัติ ททท. <http://thai.tourismthailand.org/about-tat/policy-marketing-plan>. (๑๕ ธันวาคม ๕๖).

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของประเทศ. <http://www.angthong.go.th/๒๕๕๔/attachments/๑๓๗๒รายงานส่วนที่๑-๔.pdf>. (๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖).

นายไพฑูรย์ พงศบุตร. นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ ๒๗. http://guru.sanook.com/enc_preview.php?id=๑๙๖๖. (๒๒ ธันวาคม ๕๖).

องค์การสหประชาชาติ. ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว (ออนไลน์).แหล่งที่มา : <http://dit.dru.ac.th/home/o๒๓/travel/#๒>. (๑๗ พ.ค. ๒๕๕๖).

ภาคผนวก ก.
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๑. พระมหาสม กลยาโณ, ดร.

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำวิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย

๓. ผศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย

๔. อาจารย์ ดร. พิเชฐ ทั้งโต

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย

๕. อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ หลักสูตรพุทธ
ศาสตร์ดุฎิบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสน
ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๕

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ อาจารย์ พระมหาสม กลยาโณ,ดร.

ด้วย พระนฤนาท ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนํานโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ เทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนา พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๑๘๖๖/๑๖/๑๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศร ๖๑๐๕.๒/๒๙๕

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ อาจารย์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตฺติปัญโญ,ดร.

ด้วย พระชนกนาถ ฉายา ญาณวิริย ราชสภารจำดำนิตติ ๕๕๐๑๐๔๐๒๕ นิตติปริณญาโท
หลักสูตรพุทธศาสนาตามมณัตติ สาขาวชิราวุธระศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนํานโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ
เทศบาลตำบลสามงู จังหวัดสพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสนคัมภีร์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนา
พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบบมาพร้อมแล้ว
หลักสูตรพุทธศาสนคัมภีร์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

Geo Thomas

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๓๕๖๑๖๐ ๙๕๖๓๑๒๐ ม.๕๕/๕๖๕๕/๒๕

for S. J. J.

(Carriage License, London No. 14, 18, or, or.)

24th Nov. 1972

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๕

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ด้วย พระชนกนาถ ฉายา ภาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการศูนย์พุทธศาสนศึกษา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๒๕๕๖/๑๑๖
๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๔๕

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร. พิเชฐ หังโศ

ด้วย พระชนกนาถ ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนํานโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการสุตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร. วิมล วัลย์

ดร. พิเชฐ หังโศ
(๑๘.๐๘.๕๖)
๒๓.๘.๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๕๕

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร

ด้วย พระชนกนาถ ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ เทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการสุทธพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บันทึกการตรวจแก้ไข
ในคราวที่ ๑๕

15/12/13

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๕ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๐๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนกนาถ ฉายา ภาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พัฒนา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ได้รับในสำนักงานวันที่ 19 ธ.ค. 56

(นายณรงค์ชัย โภควรรณวิทย์)

นายกเทศมนตรีตำบลสามชุก

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอมั่นนอย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอิทธิพร โกวรรณวิทย์ รองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระนฤนาท ฉายา ภาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

- นิตยภัต นส. ๖-๖๐๖๖๖๖
ค.ร.๐.๕๖

(นายอิทธิพร โกวรรณวิทย์)

รองนายกเทศมนตรี รักษาการนายก

นายกเทศมนตรีตำบลสามชุก

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวปราณี กิจจำนง หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนนุชา ฉายา ภาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม ฟันฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ทำไว้ส่งเทศบาล 19.01.56. ๒๓.1.30๐๖

21.00

นางสาวปราณี กิจจำนง
หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลโลห์ไร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๔๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๓๓๐, ๒๓๓๗, ๒๓๔๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการกองคลัง เทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนกบาท ฉายา ญาณวิริโย รัทธีประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๒๐๒๕ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้สืบดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

Jim Jones

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาปรัชญาและศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

23.10.56

6/7/77 10.00 AM - 8. 6th year 1st year 1st year

(the more you do)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ยาว : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๐๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติครุฑที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง ๖ เทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนนุชาต ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุมัติครุฑจากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประกอบเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ได้ให้สัมภาษณ์วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

นางสาวกัญญา สวนจกลัม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๕ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๐๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ๖ เทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนกนาถ ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

- ผศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม
ในรพ. 19 ธ-ค ๒๕๕๖

อ. ส.พ.
(ผ.ร. อ.พ. น.ร.อ.พ.)
หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ยาว : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเฝ้าเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน สิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย นักวิชาการประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลสามชุก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนนุชา ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พัฒนา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

(สิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย)
นายกเทศมนตรีตำบลสามชุก ๒๓ ต.ธ. ๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ยาว : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางณิกมล สิริภาพ หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนกนาถ ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติงานด้านการส่งเสริม พัฒนา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ให้สัมภาษณ์วันที่ 23 ส.ค. 56

ณิกมล สิริภาพ

(ณิกมล สิริภาพ)

หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ประจำ : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๐๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายสุเทพ ฉัตรทอง ประธานสภาเทศบาล เทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนนุชา ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พัฒนา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ในนามสภา

ในหนังสือ ๑๘/๑๒/๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระชนนุชา ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนํานโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม พื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ให้ สัมภาษณ์ วันที่ 23 ธ.ค. 56

(นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล)

คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์
(ในนาม/รองประธานคณะกรรมการพัฒนาตลาด
สามชุก)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๐๔

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางกฤตยา เสริมสุข คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระนฤนาท ฉายา ญาณวิริโย รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๕ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริม ฟันฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

นัดวันสัมภาษณ์วันที่ 23 ธ.ค. 56

กฤตยา เสริมสุข

(นางกฤตยา เสริมสุข)

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

นางสาวกฤตยา เสริมสุข
เลขที่โทรศัพท์ (๐๙๐๕๕๐๐๐๐๐๐๐๐๐)
- เบอร์สามชุก ๖๖๓-๕๕๕-๕๕๕๕
- เบอร์สามชุก ๕๕๕-๕๕๕-๕๕๕๕)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปฏิญาณพนธ์ เรื่อง “การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านการส่งเสริมฟื้นฟู และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี” หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านช่วยสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลเชิงสัมภาษณ์ และความคิดเห็นต่อหน่วยงานของท่าน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นความลับเพื่อใช้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความร่วมมือในการสัมภาษณ์จากท่านด้วยดี ข้าพเจ้าจักขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ด้วยดี และขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

(พระนฤนาท ญาณวิริโย)

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เจาะลึก

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....
 วัน/เดือน/ปี.....
 เวลา.....

ส่วนที่ ๒ คำถามที่สัมภาษณ์

๑. ในโครงการทั้ง ๓ ได้แก่

- โครงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว
- โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว
- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการ “ส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสร้างแหล่งท่องเที่ยวชุมชน” มีการจัดโครงสร้างการดำเนินการอย่างไร

๒. ในโครงการทั้ง ๓ ได้แก่

- โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว
- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ได้วางหรือกำหนดบุคลากรในการดำเนินงานอย่างไร

๓. ในการจัดการโครงการทั้ง ๓ ได้แก่

- โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว
- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตำบลสามชุก

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งใดและมีการบริหารงบประมาณอย่างไร

๔. การกำหนดพื้นที่ในการดำเนินการตามโครงการทั้ง ๓ ได้แก่

- โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว
- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

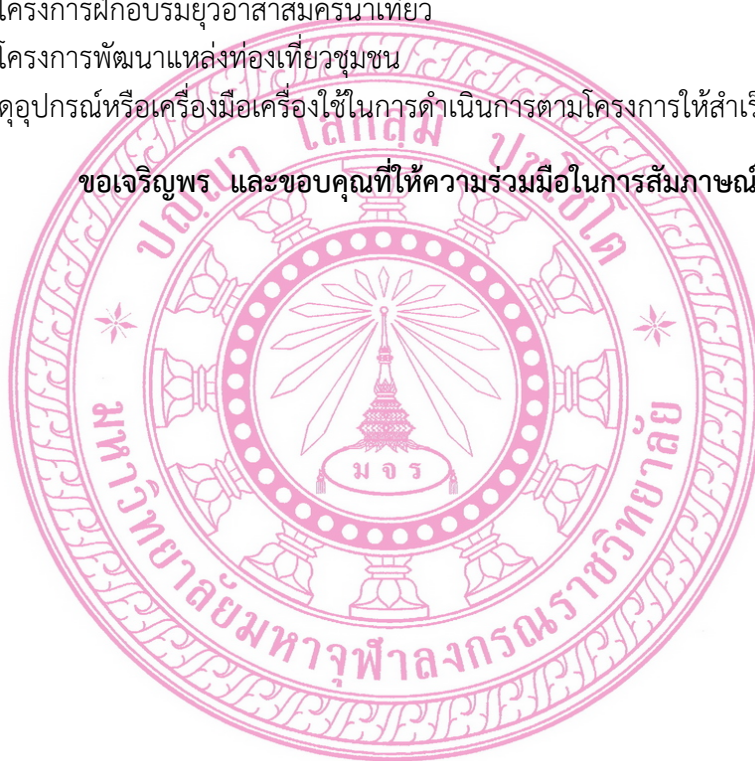
มีวิธีกำหนดและเลือกสถานที่อย่างไร

๕. ในโครงการทั้ง ๓ ได้แก่

- โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- โครงการฝึกอบรมยุวอาสาสมัครนำเที่ยว
- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ใช้วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินการตามโครงการให้สำเร็จอย่างไร

ขอเจริญพร และขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

นายณรงค์ชัย โกศวรรณวิทย์ นายกเทศมนตรีตำบลสามชุก

นายอิทธิชัย โกศวรรณวิทย์

รองนายกเทศมนตรี รักษาการแทนนายกเทศมนตรีตำบลสามชุก

นางสาวปราณี กิจจำนงค์ หัวหน้าสำนักปลัด เทศบาลตำบลสามชุก

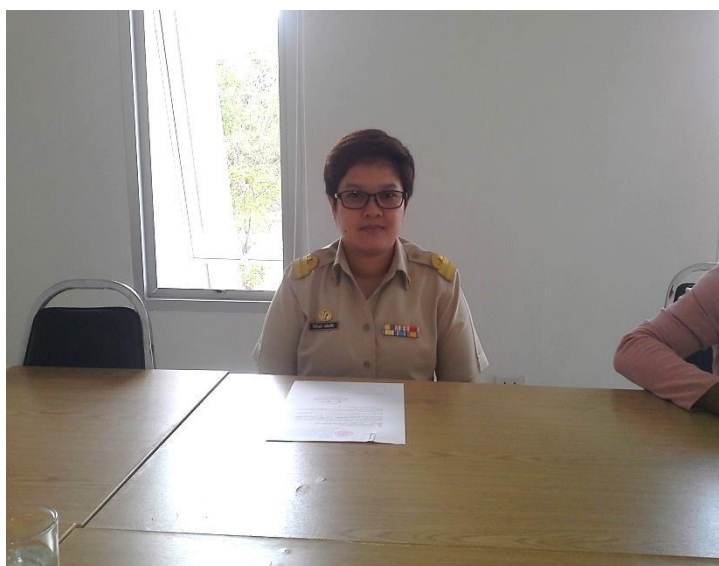
นายสมชาย อ่อนศรี ผู้อำนวยการกองคลัง เทศบาลตำบลสามชุก

นางสาวทิพย์ สอนดอกไม้ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง ๖ เทศบาลตำบลสามชุก

นางสาวอำไพ สว่างศรี หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ๖ เทศบาลตำบลสามชุก

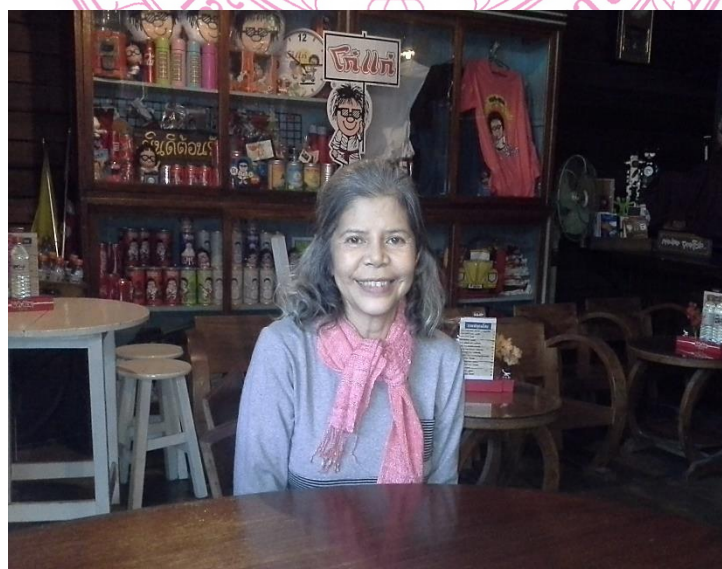
นางสิริลักษณ์ ศลศิลป์ชัย นักวิชาการประชาสัมพันธ์ เทศบาลตำบลสามชุก

นางณิคมล สิริภาพ หัวหน้าฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ เทศบาลตำบลสามชุก

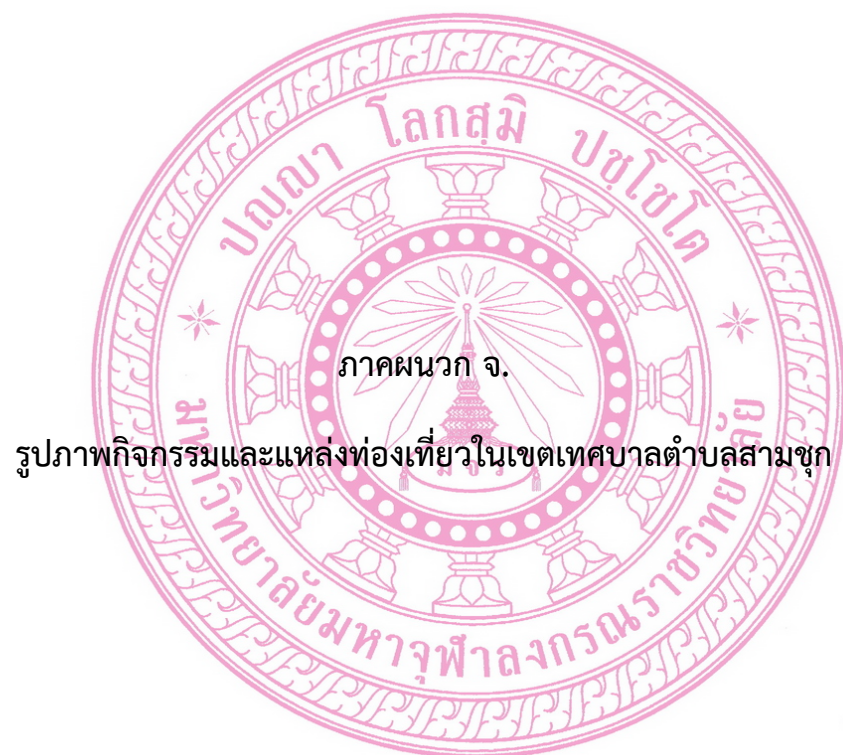
นายสุเทพ ฉัตรทอง ประธานสภาเทศบาล เทศบาลตำบลสามชุก

นางอรุณลักษณ์ อ่อนวิมล คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์

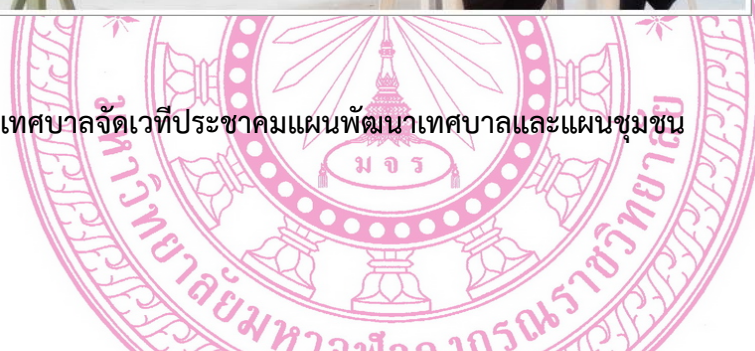

นางกฤตยา เสริมสุข คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์

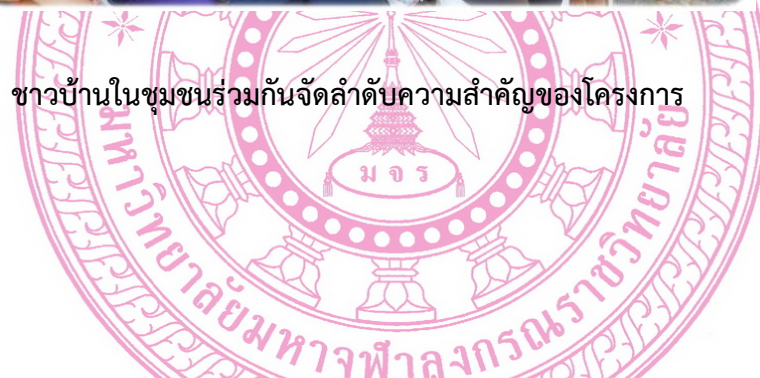
เทศบาลจัดเวทีประชาคมแผนพัฒนาเทศบาลและแผนชุมชน

ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันเสนอโครงการพัฒนา

ชาวบ้านในชุมชนร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของโครงการ

การประชุมคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลสามชุก
เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘)

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลสามชุก

สามชุกตลาดร้อยปี

ปิงระหาร

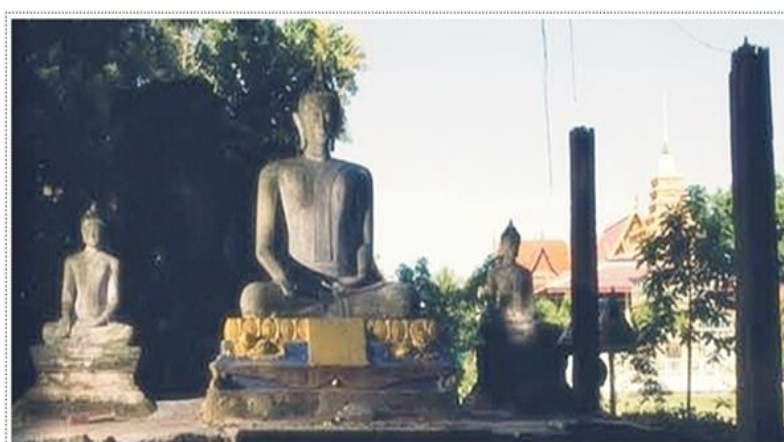
พิพิธภัณฑ์ วัดสามชุก

วัดวิมลโกคาราม

วัดบางแวก

วัดบ้านทิ้ง

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระนฤนาท ญาณวีริโย (สดคมขำ)
- เกิด : วันอังคาร ที่ ๒๑ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙
- สถานที่เกิด : ๕๗/๑ หมู่ที่ ๗ บ้านเกาะคู ตำบลนางบวช อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๑๒๐
- การศึกษา : นักธรรมชั้นตรี สำนักเรียนคณะจังหวัดสุพรรณบุรี
ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ. รุ่นที่ ๒๘) วิชาเอกทฤษฎีและเทคนิคทาง
รัฐศาสนสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บรรพชา : เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙ วัดเขานางบวช ตำบลนางบวช อำเภอเดิมบาง
นางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
- อุปสมบท : เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙ วัดเขานางบวช ตำบลนางบวช อำเภอเดิมบาง
นางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมี พระครูวิริยศาสนกิจ เป็นอุปัชฌาย์
- สังกัดวัด : วัดเขานางบวช ตำบลนางบวช อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๕๕
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๕๗
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดเขานางบวช ตำบลนางบวช อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
๗๒๑๒๐